

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van

DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Hoofdredacteur: E. J. C. van Hootegem, Generaal-Majoor der Infanterie	Maandblad	Nadruk verboden
Plaatsvervangend hoofdredacteur: F. van Pelt, Luit.-Kolonel van de Generale Staf	Directie, Redactie, Administratie en Advertenties: Zwarteweg 1 - Tel. 18 23 55 - Postgiro 44715	
Redactie: ir. L. W. C. Adank, Generaal-Majoor van de Technische Staf S. van der Pol, Luitenant-Kolonel-Vlieger	Abonnementsprijs f 4,50 per kwartaal - Buitenland f 22,50 per jaar - Losse nummers f 1,75	
	Advertenties: contractprijzen op aanvraag	

Inhoud

Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders	2
---	---

Redactioneel gedeelte

Voor de subalterne troepenofficier — Misvattingen betreffende de onderdeel geneeskundige dienst, door J. de Lange, Kapitein der Geneeskundige Troepen, School Geneeskundige Dienst	3
Oorlogsstaven te velde, door A. Wolting, Majoor der Infanterie, toegevoegd aan Hoofd Bureau Contemporaine Krijgsgeschiedenis van de Sectie Krijgsgeschiedenis - HKGS	6
De echelonnering van de bevelvoerings- en verzorgingsorganen van een pantserinfanteriebataljon (mech) tijdens het beweeglijke optreden, door J. B. M. van den Boom, Majoor der Infanterie	11
Militaire tekens, door J. van Elsen, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf	18
Huidige bondgenootschappen, door A. W. T. Gijsbers, Majoor van de Generale Staf	22
Nieuwe uitgaven	5, 21, 30
Logistiek op divisie- en brigadeniveau, door A. J. C. Bouwhof, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf	31
Meningen van anderen	36
Ontwikkeling en optreden van de gemechaniseerde pantserinfanterie, door P. J. Koene, Majoor der Infanterie, Hoofd Groep verdere vorming officieren Infanterieschool	37
Uit de buitenlandse vakpers	44

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van

DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Hoofdredacteur: E. J. C. van Hootegem, Generaal-Majoor der Infanterie	Maandblad	Nadruk verboden
Plaatsvervangend hoofdredacteur: F. van Pelt, Luit.-Kolonel van de Generale Staf	Directie, Redactie, Administratie en Advertenties: Zwarteweg 1 - Tel. 18 23 55 - Postgiro 44715	
Redactie: ir. L. W. C. Adank, Generaal-Majoor van de Technische Staf S. van der Pol, Luitenant-Kolonel-Vlieger	Abonnementsprijs f 4,50 per kwartaal - Buitenland f 22,50 per jaar - Losse nummers f 1,75	
	Advertenties: contractprijzen op aanvraag	

Inhoud

Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders	2
---	---

Redactioneel gedeelte

Voor de subalterne troepenofficier — Misvattingen betreffende de onderdeel geneeskundige dienst, door J. de Lange, Kapitein der Geneeskundige Troepen, School Geneeskundige Dienst	3
Oorlogsstaven te velde, door A. Wolting, Majoor der Infanterie, toegevoegd aan Hoofd Bureau Contemporaire Krijgsgeschiedenis van de Sectie Krijgsgeschiedenis - HKGS	6
De echelonnering van de bevelvoerings- en verzorgingsorganen van een pantserinfanteriebataljon (mech) tijdens het beweeglijke optreden, door J. B. M. van den Boom, Majoor der Infanterie	11
Militaire tekens, door J. van Elsen, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf	18
Huidige bondgenootschappen, door A. W. T. Gijsbers, Majoor van de Generale Staf	22
Nieuwe uitgaven	5, 21, 30
Logistiek op divisie- en brigadeniveau, door A. J. C. Bouwhof, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf	31
Meningen van anderen	36
Ontwikkeling en optreden van de gemechaniseerde pantserinfanterie, door P. J. Koene, Majoor der Infanterie, Hoofd Groep verdere vorming officieren Infanterieschool	37
Uit de buitenlandse vakpers	44

Officiële Mededelingen

Koninklijke Landmacht

Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders

De aandacht wordt gevestigd op:

LaO Nr 54133 (herdruk). Studie in de rechtsgeleerdheid op rijkskosten.

LaO Nr 58153 (herdruk). Huurcompensatie.

LaO Nr 62026 (codenr 55.5/55). Geneeskundige verzorging KL/KLu; behandelende algemene en bijzondere bepalingen, alsmede, in voorkomend geval, vergoedingsbedragen.

LaO Nr 61029. Voorzieningen ten aanzien van kortverband-vrijwilligers en vrijwillig nadienenden.

LaO Nr 62048, betreffende het reizen tussen woonplaats en standplaats voor militairen. In deze order zijn tevens de begripsomschrijvingen gegeven.

LaO Nr 62052. Regeling geneeskundige verzorging gepensioneerde militairen KL/KLu.

LaO Nr 62053. Regeling geldelijke uitkeringen aan beroeps- en reservemilitairen die op de datum van hun ontslag arbeidsongeschikt zijn of zulks korte tijd later worden.

LaO Nr 62054. Herleving naam en traditie Korps Rijdende Artillerie.

LaO Nr 62057. Regeling vliegtuelagen militairen.

LaO Nr 62066. Invoer van goederen door militairen. Vrijstelling van belasting en/of vrijstelling van invoervergunning bij invoer van goederen uit het buitenland.

Landmachtmededeling Nr 063-62. Bepaalt de voorgeschreven beroepsaanduiding voor paspoorten van militairen, die voor dienst buitenslands worden aangewezen.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden.

Einde van de Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht.

Landmachtmededeling Nr 077-62. Uniformen Koninklijke Landmacht (bepaling nieuw type dagelijks tenue).

Landmachtmededeling Nr 080-62. Deze mededeling betreft een wijziging, van het RIDKL (VS 2-1500). Blijkens deze wijziging dient de officier van kazernepiket niet meer te zijn gewapend met geladen pistool, doch met *half geladen* persoonlijk wapen. „Half geladen” betekent dat alleen een gevuld patroonmagazijn of gevulde patroonhouder in het wapen is geplaatst. Eenzelfde wijziging betreft de bewapening van de wachtcommandant.

Landmachtmededeling 081-62. Een soortgelijke wijziging van enkele artikelen van het Reglement op de garnizoensdienst (VS 1583). Het betreft hier de bewapening van de officier van piket en die van de militairen, die deel uitmaken van een garnizoenswacht.

Adreswijzigingen

De aandacht wordt nogmaals erop gevestigd, dat officieren, die maandelijks van Rijksweg „De Militaire Spectator” ontvangen, bij wijziging van hun adres, dit *uitsluitend* kenbaar dienen te maken bij de commandant van het onderdeel, waarbij zij in onderhoud zijn gesteld. Derhalve *niet* telefonisch of schriftelijk bij de administratie van „De Militaire Spectator” of bij de Afdeling Personeelspubliciteit van het Ministerie van Defensie. De commandant van vorenbedoeld onderdeel zendt de voorgeschreven mutatie-opgave aan de Afdeling Centrale Personeelsdocumentatie van het M.v.D. waarna toezending aan het nieuwe adres volgt.

BETALING ABONNEMENT

1e KWARTAAL 1963

Tot 7 januari a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 1e kwartaal 1963 à f 4,50 te voldoen per postwissel of door storting/overschrijving op postrekening Nr 4 47 15 ten name van Moormans Periodieke Pers N.V. met vermelding: „abonnement De Militaire Spectator, 1e kwartaal 1963”.

Wie na 7 januari gireert is f 0,40 incassokosten verschuldigd, daar dan de kwitanties in omloop zijn.

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
ZWARTEWEG 1, DEN HAAG

Voor de subalterne troepenofficier

Misvattingen betreffende de onderdeelse geneeskundige dienst

door J. DE LANGE, Kapitein der Geneeskundige Troepen,
School Geneeskundige Dienst

Het is algemeen bekend, dat niet slechts de organisatie en de wijze van optreden van de infanterie ten gevolge van de reorganisatie van de krijgsmacht zullen worden veranderd, doch dat ook steunende en verzorgende wapens en diensten zich zullen moeten aanpassen.

De geneeskundige dienst is reeds doende een nieuwe organisatie te beproeven, die op brigade-niveau geneeskundige verzorging zal verlenen. Nieuwe organisaties voor de geneeskundige pelotons zijn reeds uitgegeven of ontworpen; deze zullen in het algemeen een ander accent leggen op de werkzaamheden van het geneeskundig personeel in voorste lijn dan thans gangbaar is. Maar met de invoering van deze nieuwe organisaties moeten wij tevens eens schoon schip maken waar het een aantal ingeroeste misvattingen betreft. Wij — officieren van de School Geneeskundige Dienst — hebben ontdekt dat deze misvattingen bij nagenoeg alle eenheden aanwezig zijn; misschien zijn wij er zelf wel schuld aan. Laten wij dan eens proberen een aantal hier op te sommen en te weerleggen.

Misvatting nr 1

Het is ons gebleken, dat men de mening is toegedaan, dat *afvoer van gewonden* uitsluitend een taak is van het personeel van de geneeskundige dienst. Niets is minder waar. Indien men een vergelijking trekt tussen de aantallen geneeskundig personeel en de sterkte aan geneeskundige voertuigen enerzijds en de verwachte aantallen gewonden anderzijds, moet het reeds duidelijk zijn, dat gewonden en zieken niet slechts met vervoermiddelen behorende tot de geneeskundige dienst, doch met alle beschikbare mogelijkheden in veiligheid dienen te worden gebracht.

Wij weten dat gesneuvelde militairen met kerende munitievoertuigen naar een verzamelpunt worden teruggebracht. Getuigt het van meer piëteit een gewonde in de kou te laten liggen en met het lege

munitievoertuig langs hem te rijden? Kan een terugkerend stafvoertuig, een keukenwagen, een ordonnansjeep geen zieken of gewonden terugvoeren? En toch zien wij dit bij oefeningen nooit. In de rauwe oorlogspraktijk zal men een kermende gewonde eerder meenemen, doch wanneer wij dit thans — in vredestijd — bij oefeningen niet tot zijn recht laten komen, is het te verwachten, dat bij een onverhoopte strijd de chauffeurs van dergelijke voertuigen uit angst, uit haast, door formalisme of doodgewoon omdat zij er niet bij denken, gewonden zullen laten liggen, dan wel hen enkele troostende woorden zullen toeroepen in de geest van „de gewondenjeep komt nu gauw, jongen” (volgt het inschakelen in de eerste versnelling en het vertrek van het half tot geheel lege voertuig).

Misvatting nr 2

Men zal kunnen zeggen: een gewonde *moet* liggend worden vervoerd en dat kan niet in ieder voertuig. Fout, wéér zo'n ingewortelde vredesmisvatting. Wanneer tot nu toe een infanterie-eenheid te velde ging moesten de gewondendragers óók oefenen. Dus werden (en worden) oefengewonden uitgelegd. Dus gaat iedere als zodanig aangewezen oefengewonde, zonder naar de omschrijving van de verwonding als aangegeven op het kaartje te kijken, op zijn rug liggen (geef hem ongelijk). Dus verbinden de gewondendragers hem en, daar ook zij de beroerdesten niet zijn, spannen zij hun hersenen niet in en drágen. Statistische gegevens waarover wij beschikken geven aan dat het aantal te dragen gewonden niet hoger is dan 25%. Van elke 8 uitgelegde patiënten moeten er dus 2 absoluut plat liggen. De overigen behoeven niet te liggen. Voor hen is een snelle afvoer — in welke stand of met welk hulpmiddel dan ook — naar een hulppost waar een arts zich over hen kan ontfermen van veel groter belang dan liggend vervoer. Neem dus gerust die ge-

wonde in uw auto mee; slechts als hij zich absoluut niet kan verroeren en als u kunt aannemen dat zijn rug is gebroken (spreek eens met de bataljonsarts af, dat die les EHAF overmogen *wél* doorgaat en ga dan ook zelf luisteren) moet u van hem afblijven.

Misvatting nr 3

De luitenant-toegevoegd van het geneeskundig peloton hoort op de bataljonshulppost; hij is daar onmisbaar. De dokter weet toch niets van militaire dienst en is zonder die rechterhand hulpeloos. Dacht u dat nu heus? Wel, als die dokter inderdaad niets van de militaire dienst afweet, waarom dan wel uw zieken en gewonden aan hem toevertrouwd? Neen, die vaandrig of luitenant van de geneeskundige troepen hoort *niet* voortdurend op de hulppost; hij moet in het voorterrein zijn. Hij dient daar de afvoer van de gewonden te controleren; hij dient na te gaan of zijn mensen hun taak doen. Hij moet zich bij de compagnieën en pelotons begeven en de compagniesgewondenverzorgers controleren, hen met raad en vooral daad terzijde staan. Hij neemt op de commandopost bevelen in ontvangst. En hij neemt in de jeep zieken (en gewonden) mee. Hij komt u niet voor de wielen rijden (hij moest eens durven) maar u helpen.

Misvatting nr 4

Dit is de mening dat een gewonde, die op een draagbaar ligt, alleen maar in een gewondenjeep kan worden vervoerd. Om dit te logenstraffen verwijs ik naar bijgaande foto, waarop u een methode ziet om op één jeep met aanhanger vijf gewonden op draagbaren, die organiek met dekens en draagbaarklemmen zijn uitgerust, af te voeren; op de hulppost van uw bataljon beschikt

men over voldoende draagbaren om deze handelwijze mogelijk te maken. Natuurlijk wacht u niet tot u vijf man hebt verzameld, maar de mogelijkheid is er; bij rampen móét deze wel worden toegepast. Deze methode is door onze school als juist aanvaard; de draagbaren moeten natuurlijk met touwen of riemen stevig worden vastgesnoerd en de rijsnelheid zal miniem zijn. In vreedstijd mag deze methode slechts met de nodige voorzichtigheid worden beoefend en dan natuurlijk niet op openbare wegen.

Misvatting nr 5

De bataljonshulppost wordt altijd ondergebracht in een commandoposttent. Natuurlijk, die is toch aan het geneeskundig peloton verstrekt? Inderdaad, dat staat in de autorisatiestaat en de dokter heeft die tent ook nodig. Maar niet tijdens het moderne snelle aanvalsgevecht; dan blijft die tent ingepakt en de dokter ziet de patiënten in de open lucht, onder een boom of in de kelder van een tot puin geschoten boerderij. Zegt u nu niet, dat wij die tent dan maar moeten inleveren; zodra de strijd gestreden is, krijgt de dokter een zeer groot aantal mensen te zien met minder belangrijke verwondingen en met een veelheid aan klachten, die zij tijdens het gevecht niet voelden of niet van belang achtten. Dan is die tent vaak dringend nodig. Maar niet tijdens het gevecht.

Misvatting nr 6

Ook achten wij het een ernstige *misvatting* dat uw onderdeel in zijn opleiding zou worden geschaad wanneer een scheidsrechter oefengewonden aanwijst. U meent dat deze paar man op die dag voor de dienst verloren zijn. Bekijkt u het nu eens van onze kant; wij moeten paraat zijn om in een onverhoopt geval uw mensen te helpen. Als wij

Jeep met aanhangwagen, ingericht voor vervoer van vijf gewonden

niet kunnen oefenen, hoe moet dat dan? Bovendien, uw soldaat (of uzelf) leert dan de geneeskundige dienst eens uit een andere gezichtshoek kennen. Wees zélf eens oefengewonde! Uw plaatsvervanger krijgt een schitterende kans te tonen hoezeer hij uitblinkt (het is ook mogelijk dat uw vrees bewaarheid wordt en dat alles in het honderd loopt; maar ook dát heeft zijn nut). En tot de cavalieristen onder de lezers: schakel nu eens een tank uit! U oefent de afvoerploeg onder andere in het redden van gewonden uit gepantserde voertuigen en tevens komt de eskadronsonderhoudsgroep (of hoe deze mag heten), die de tank moet ophalen ook eens naar voren. Bovendien krijgt u al die oefengewonden een halve dag later terug en u kunt hen als aanvulling doen instromen.

Misvatting nr 7

Tenslotte de *laatste* en *ernstigste* misvatting. Wij zijn ons ten volle ervan bewust, dat uw opleidingsschema uiterst zwaar is bezet; wij zijn er

volkomen van op de hoogte dat uw materiaal onderhoud eist. Wij zijn het zelfs met u eens, dat die lessen van de dokter over eerste hulp aan het front droog, moeilijk bevatbaar en weinig aantrekkelijk van stof zijn. Maar bedenk wel wat u doet, als u slechts de helft van uw peloton naar die les stuurt of wanneer u de arts belt en laat weten, dat uw compagnie net dat uur mist om alle vierkante bouten in alle ronde gaten te persen.

Bedenk wel wat u doet als u *zelf* niet naar die les gaat. Het gaat hier om *mensenlevens*. Straks hangt misschien *uw* leven, kapitein, *uw* leven, luitenant, af van het feit of uw chauffeur kameradenhulp kan verlenen. Wij kunnen niet in ieder gepantserd voertuig een gewondenverzorger plaatsen, en als deze er al is, meent u dan dat hij onkwetsbaar is? Ik weet niet hoeveel uren voor die EHAF zijn uitgetrokken, maar ze zijn onbetwist *onvoldoende*. Laat iedere man ze dan ook bijwonen; en ga zelf. Wie weet, misschien redt u eens een leven door de kennis van de EHAF die u zich eigen heeft gemaakt.

Nieuwe uitgave

Göring, door R. Manvell en H. Fränkel, 429 blz., geïll.
Uitg.: William Heinemann, Londen, 1962. Prijs: geb.
35/- sh.

Na hun biografie van Goebbels komen Manvell en Fränkel thans met die van Göring en uiteraard is deze even interessant als eerstgenoemde, al moeten wij direct eraan toevoegen dat ook hierin weinig militaire onderwerpen ter sprake worden gebracht maar dat het hoofdthema grotendeels ligt op het terrein van de politiek en, vooral op de psychologie.

Voor al het laatste is uitgebuit en dat begint al ogenblikkelijk bij de beschrijving van Görings daden aan het eind van de Eerste Wereldoorlog. Het verhaal gaat dan verder met de „interimperiode” tussen 1918 en 1939 en de auteurs weten de lezer hier beslist wel te boeien; soms met wijdlopende verhalen, soms echter ook door het terloops aanstippen van pikante bijzonderheden. Zo bijvoorbeeld door de aandacht erop te vesti-

gen, dat de rijksmaarschalk is opgevoed op een kasteel, dat toebehoorde aan een joodse minnaar van zijn moeder. Ook de figuur van Görings eerste vrouw wordt dankbaar geëxploiteerd, evenals zijn verslaafdheid aan narcotische middelen als gevolg van verwondingen, opgelopen bij de bekende aanslag in de vroege nationaal-socialistische periode.

Van militair belang zijn de hoofdstukken, die gaan over de bliksemoorlog en over de periode, vlak voor de ineenstorting van het Derde Rijk. Uiteraard is een uitvoerige beschouwing gewijd aan de Neurenbergse processen. Het boek eindigt met een aanhangsel over de Rijksdagbrand.

Hoewel er, militair beschouwd, weinig of geen nieuws wordt geboden, is dit nieuwe werk zeer zeker interessant en boeiend voor hen, die de Tweede Wereldoorlog als volwassene of aankomend volwassene hebben meegeemaakt.

v. H.

Oorlogsstaven te velde

door A. WOLTING, Majoor der Infanterie, toegevoegd aan Hoofd Bureau Contemporaine Krijgsgeschiedenis van de Sectie Krijgsgeschiedenis - HKGS

Tijdens de NAVO-oefening „Fallex” in september 1962 was een aantal hogere staven te velde. Gedurende deze oefening deed de schrijver van dit artikel bij twee staven dienst als mentor voor de krijgsgeschiedkundigen te velde. De opgedane ervaringen verdienen aandacht in bredere kring, wellicht kunnen wij in de toekomst ons voordeel ermee doen.

REDACTIE

Van vredesstaf naar oorlogsstaf

Eén van de belangrijkste facetten van de oefening was het op oorlogssterkte brengen van de staven. Daarvoor werden reserve-officieren en dienstplichtige militairen met groot verlov voor herhalingsoefeningen onder de wapenen geroepen en er werd beroepspersoneel van vredesonderdelen bij deze staven ingedeeld.

Bij het personeel met groot verlov waren er verschillende (van lagere rang), die hun eerste oefentijd grotendeels op de betrokken staf dan wel op een overeenkomstige staf in een gelijke functie hadden doorgebracht. Dat was uiteraard van groot belang voor een vlot inwerken, vooral voor een staf, die voor de *éérste keer* volgens oorlogssamenstelling oefende en dus niet kon profiteren van ervaringen, opgedaan bij vroegere herhalingsoefeningen.

Diverse opgeroepen reserve-officieren en dienstplichtige onderofficieren waren tot nu toe ingedeeld geweest bij een compagnie van één der wapens. Voor hen was de overgang van de bekende dienst met een oefenprogramma (dat van uur tot uur voorschrijft wat er moet worden gedaan) naar stafdienst wel erg groot. Verschillende functionarissen hadden te vaak het gevoel niet voldoende te doen te hebben. De oorzaak hiervan was meestal een gebrek aan kennis van de reële sectie- of onderdeelstaak, doch ook wel van de algemene taak op een staf. Van belang is in dit verband een *goed gedoseerde instructie*.

De stapel vaste orders, aanwijzingen, internationale regelingen, JOSA's (Joint Staff Agreements) enz. doen anders, zoals een kolonel zei, ons het gevaar lopen dat er wordt gezegd:

„Gelukkig is slechts hij, die zich om de details niet kan bekommeren en wie de grote lijn ontgaat...”.

Het geluk, het plezier in de oefening, ontstond toch omdat degenen, die zich met details moesten bemoeien, het dóórkregen (een keer ná een hele dag munitieberekeningen, hoewel met een vuistregel in een half uur dezelfde uitkomst verscheen) en degenen, die de grote lijnen moesten trekken, ondanks vredesdienst, te velde weer een vaste hand kregen.

Volgens de Gevechtshandleiding is de staf de commandant behulpzaam bij het uitvoeren van zijn bevelvoering door:

a. *Het verschaffen van gegevens*

Hierin kan mogelijk enige verbetering worden aangebracht door de administratiekisten te velde geschikt te maken voor hangmappen, voorzien van kaartjes met onderwerp in alfabetische volgorde. Dan kan de kist „ingepakt” blijven en is toch goed hanteerbaar. Dit is ook van belang voor een vlotte verplaatsing.

b. *Het maken van studies*

Dit geschiedt onder meestal weinig comfortabele omstandigheden en met geringe hulpmiddelen of bronnen.

Bekend is dat Veldmaarschalk Montgomery in de woestijn van Noord-Afrika, in tegenstelling tot zijn voorganger, met goed gevolg de nadruk legde op een zeker comfort en goede outillage bij stafwerk.

Mede door het steeds ingewikkelder worden van de oorlogvoering is *eenvoud* dan ook wel een hoogst gebiedende eis. Een goed voorbeeld hiervan was de „fall-out-dosisprognose” voor planningdoeleinden (weergegeven op de stafkaarten door een begaanbaarheidssoleaat) van de sectie ABC van de vijfde divisie.

De eenvoud zou ook worden bevorderd indien

Initiële planning door C-5Div met zijn G2 en G3 na een stafbespreking bij 1 British Corps

(foto: Kapt. A. P. Patist)

in NAVO-, c.q. NORTHAG-verband dezelfde functieschuilnamen werden gebruikt in navolging van het spelalfabet. Ook al heeft men de functieschuilnamen in drie talen bij de telefoon hangen, het blijft moeilijk, in het bijzonder voor het vbd-personeel, dat vrij veel met Engelse en Duitse aanvragers heeft te maken.

Dat „traditie en behoudensgezindheid” hier mogelijk een rol kunnen spelen blijkt uit het gestandaardiseerde telefoonnummersysteem in een staf, dat door Nederlanders en Duitsers trouw werd toegepast, doch kennelijk in Engelse ogen nog geen genade vond. Voorts bleek niet altijd kennis van of eenheid t.a.v. de officiële NAVO-opvatting, zodat van bepaalde buitenlandse staven aanvragen of gegevens kwamen in aantallen, hoewel dagrantsoenen munitie was afgesproken.

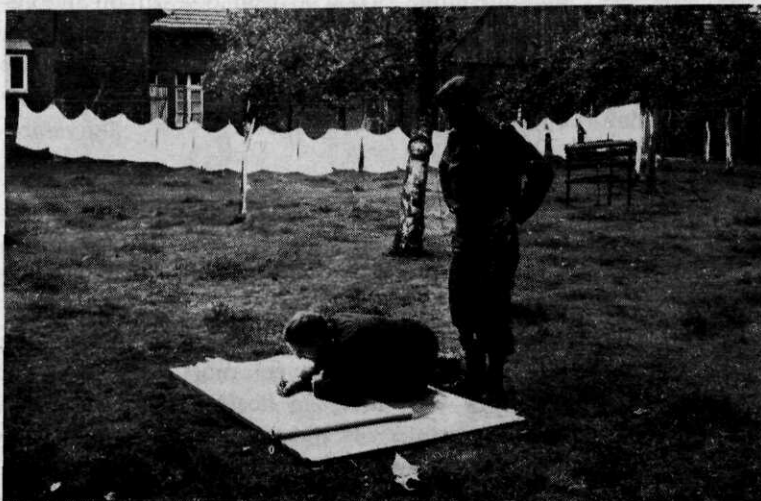
Invoering van een staftechnische NAVO-cursus zou hierin, behalve een voortgaande standaardisering, verbetering kunnen brengen.

c. Het doen van voorstellen

Dit is ten dele een kwestie van aanleg. Het moet ook worden gestimuleerd en in reële banen geleid. De stafleden, die goed in de betrokken materie zitten, moeten de opgekomen stafleden grondig inwerken en dan ziet men dat deze door hun onbevooroordeelde benadering van de problemen en hun ervaring in het bedrijfsleven een waardevolle bijdrage kunnen leveren. Ook de oefenstaf dient uiteraard zoveel mogelijk initiatief-elementen in de oefening te leggen.

d. Het voorbereiden en uitvoeren van bevelen

Dit is de taak bij uitnemendheid, die door oefening het best wordt geleerd. Nu was de gang van zaken, dat werd opgekomen in een legerplaats, waar men twee weken verbleef en daarna te velde trok. De eerste week was bestemd voor meer individuele algemene militaire vorming en de tweede week voor functie-opleiding. Een punt

De kaarten van G3 worden nauwkeurig bijgehouden

(foto: Kapt. E. Roosegaarde Bisschop)

De gecamoufleerde bureau-slaapwagen van de divisiecommandant

(foto: Kapt. E. Roosegaarde Bisschop)

van belang is dat het beroepspersoneel uit vredesonderdelen, met een oorlogsbestemming bij een staf, ook reeds deze twee weken ten volle meemaakt en ten dele bij de voorbereiding wordt betrokken. Het normale werk moet dan maar worden geregeld zoals ook bij vakantieverlof het geval is. Vooral met het oog op een goede instructie is de deelneming van voldoende beroepspersoneel belangrijk.

In de tweede week zou meer nadruk moeten worden gelegd op *het teamwork* in de functievorming, omdat dit element uiteraard essentieel is bij de functie vervulling in een staf.

Weliswaar hebben verschillende reserve-officieren schriftelijk of mondeling stafdienst instructie gehad, doch op een lager niveau en niet in de praktijk. Daarom zijn zeer nuttig, wat ik zou willen noemen: *staf oefeningen op verkleinde schaal*. In een groot lokaal installeren zich bv. in de ene helft het G2/G3-deel en de chef-staf (OPS I) en in de andere helft het G1/G4-deel (OPS II). In zalen of gebouwen rondom zitten de speciale stafsectiën, ondercommandanten en e.v.t. hogere commando's. Op deze wijze kan dan de berichtenwisseling en het samenwerken worden beoefend aan de hand van goed voorbereide oefensituaties, die resulteren in uit te geven bevelen met adequate maatregelen. Het voordeel van de verkleinde schaal is dat de leider van de oefening op eenvoudige wijze instructieve hulp kan (doen) verlenen of ingrijpen ten bate van een goede en leerzame gang van zaken.

In het algemeen is nodig dat het beroepspersoneel zich terdege realiseert, dat het opgekomen personeel grote moeite heeft om zich in de oefensituatie en taak van een staf werkelijk in te leven,

door de onbekendheid daarmee en de overgang van groot verlof naar militaire dienst.

Een voordeel was dat het opgekomen personeel in het algemeen met de nodige zorg was uitgekozen. Bij de marechaussee waren diverse politiefunctionarissen ingedeeld, bij de sectie ABC chemici en natuurkundigen, als krijgsgeschiedkundige te velde een geschiedenisleraar enz. Toch lijkt het van belang bij indeling van nieuw reserve- en misschien ook dienstplichting personeel de betrokkenen voor opleidingsherhalingsoefeningen op te roepen en dan bv. behalve een opleiding aan de School Militaire Inlichtingen Dienst óók enkele dagen „training on the job” te geven op de betrokken stafsectie. Op deze wijze blijft het tijdens de herhalingsoefeningen gevormde teamverband ook beter bewaard.

Tot nu toe oefenden de staven van grote parate eenheden weinig met de (overigens kleinere) oorlogsaanvulling. Toch krijgen ook zij bij mobilisatie en/of plotselinge oorlog daarmee te maken. De problemen, die dan gezien bovengenoemde ervaringen ontstaan zouden beter worden opgevangen als dit meer gebeurde.

Infosectie

Tijdens oefeningen kan de infosectie een goede bijdrage leveren tot een beter algemeen inzicht van vooral het lagere personeel van de staf.

De goede eis, dat *ieder*, die aan een oefening deelneemt, hiervan zoveel moet begrijpen, dat het werk voor hem zin heeft, is vooral bij een bijzondere taak als die van de Ondersteuningsstrijdkrachten niet eenvoudig. Met behoud van de nodige veiligheidseisen kan het voor het per-

soneel van diverse secties en onderdelen leerzaam zijn, in de informatietent een korte instructie te krijgen. Aan de hand van opgehangen *schema's en kaarten* kan dan enig inzicht worden gegeven in de militaire situatie; in de logistieke en operationele bevelslijnen naar „voor” en naar „achter” en in de omvang van besmette en verwoeste gebieden, waardoor soms onbegrepen verkeersomleidingen en andere rompslomp duidelijk worden. Een globaal inzicht in het telegrammensysteem met zijn volgorde en vóóropkomst leert de buitenstaander dat bepaalde belangrijke onderdelen nog niet of nog niet geheel functioneren. Op deze wijze worden de niet-G secties óók méér bij de oefening betrokken, wat altijd een moeilijk punt bij stafoefeningen is.

Herhalingsoefeningen in het algemeen en de infosectie in het bijzonder, hebben, om het met een modewoord te zeggen, een belangrijk intern public relations aspect. Het gaat dan om informatie, communicatie, begrip, soepele organisatie, inzicht enz., waardoor de betrokkenen beter kunnen én willen meewerken tot het slagen van een in dit geval ingewikkelde internationale oefening. Het komt hierbij vooral aan op vooruit denken, inleven en het punctueel treffen van de nodige (ontvangst) maatregelen.

Dank zij de leservaring van de genoemde geschiedenisleraar, in één geval tevens hoofd infosectie (hetgeen gezien zijn taak als krijgsgeschiedkundige te velde voor oorlogstijd niet is aan te bevelen) verschenen in het WZZ-blaadje instructieve stukjes over de oorlogstoestand. Alweer met behoud van de nodige veiligheid.

Dat ook de soldaten tenslotte wel begrepen wat de nogal bijzondere taak van OSK was bleek uit een flink aantal inzendingen voor een prijsvraag, waarbij het erom ging een goede „slogan” voor dit onderdeel te bedenken. De beste waren van twee korporaals en luidden:

„Onze Steun is Kostbaar” en „De OSK staat achter u”.

Nog te weinig wordt het (toch wel reële) uitvalven van OPS I of OPS II beoefend. Dan is te zien in hoeverre de overgeblevenen in staat zijn zich de bijkomende taken eigen te maken. Een stafbespreking alleen al, waarbij G2/G3 ook de G1/G4-aspecten behandelen of omgekeerd is in dit verband al leerzaam en schaadt de oefening weinig, hetgeen wél het geval is bij een al te lange tijd „stilleggen” van bepaalde secties of onderdelen.

Een nadeel bij de voorlichting van de troep was

dat de oefenleiding geen legerbericht in „het spel” had opgenomen. Nu hoorde men wel van kernontploffingen in het eigen gebied, doch een tegenaanval in dat van de Oranjepartij kon niet op een „officieel” legerbericht steunen en moest daarom door eigen fantasie worden opgebouwd. Ook is te overwegen de inleidende oefenvoorlichting onder de titel „Blijf op de hoogte” niet te staken op het moment dat de oefening begint.

Bij een voorlichtingslezing bleek dat een concrete behandeling van de problemen van het Westen de troep interesseert en de zin van de herhalingsoefeningen (bv. een *goede* mobilisabele divisie erbij, is hard nodig) duidelijk maakt.

Het pied à terre van de liaison-officieren in de infosectie kan bij een goede uitwisseling van gegevens wederzijds veel nut opleveren. Bij de indeling van deze officieren was terecht de nodige aandacht aan goede contacteigenschappen geschonken. Hun taak was voor Nederlandse verhoudingen des te belangrijker, omdat bij een inschuiven van achteren of bij een meer naar achter geplaatst zijn van onderdelen nogal eens aandacht voor bepaalde zaken gevraagd moet worden. De aandacht is nu eenmaal het sterkst op de troepen in de frontlijn gericht.

Hoewel normaal voor liaison de regel van links naar rechts en van boven naar beneden geldt, moet door de genoemde bijzondere omstandigheden van enkele Nederlandse onderdelen i.v.m. de opbouw en het beschikbaar komen ook de Iso naar achteren niet worden verwaarloosd. Door het aanvankelijk optreden in reserve- of buiten legergroepverband moet ook de liaison van boven c.q. naar boven goed worden verzorgd.

Stafdiscipline

Stafwerk vraagt, door zijn karakter van studie, overleg en goede waarneming van de gang van zaken, *een wat open en vrije sfeer* in niet te grote secties of bureaus, zodat het persoonlijke element tot zijn recht komt. De persoon zelf moet zich weloverwogen, rustig en beslist kunnen inzetten en geestelijk actief blijven om ondanks *slobberpak* plus enige ontbering, gegevens en inlichtingen op adequate wijze door te geven. Dit geeft aan de discipline een zekere losse indruk, die niet ieder juist weet te verwerken. Vooral in de opleidingsperiode, toen er nog kazerne-appèls konden worden gehouden, maakte het als tegenhanger van die losheid een goede indruk dat de officieren tot en met de chef-staf op het ochtend-appèl verschenen. Bovendien bevordert een goed geregeld appèl ook de samenhang en de coördinatie

van de vele apart werkende secties en bureaus. Om de bereikbaarheid (voor instructie, orders, regelingen enz.) en het toezicht te bevorderen verdient het aanbeveling *kleinere bureaus samen te voegen*, zodat de telefoon steeds bezet is, het gewone werk kan gebeuren en toch voldoende adequate leiding aanwezig is, die ook let op camouflage, hygiëne, sporendiscipline enz.

De periferie van een staf wordt vaak maar al te gauw vergeten. Belangrijk is in dit verband, dat de chef-staf een bekwame adj.o.o.-toegevoegd heeft en hem erop uitstuurt om „de geest en toestand van de troep” (eerste alinea van zijn taak in Leidraad Stafdienst) goed in de gaten te houden.

In wezen is het ook een gebrek aan discipline als leidinggevende figuren 20 uur per dag werken en niet de „sound neglect” op kunnen brengen om hun dienst een behoorlijk aantal uren over te geven aan hun plaatsvervanger. Psychologisch, fysiek en oefentechnisch is deze werkmethode onjuist. Ook is het gevolg vaak, o.a. bij de oefening „Side Step”, dat er figuren „afknappen” en dan is men veel verder van huis.

Leerzaam voor het beroepspersoneel is in dit verband de mobilisatie van september 1939 tot mei 1940. Behalve goede voorbeelden, waren er helaas toch velen die toen onophoudelijk zo ingespannen werkten, dat zij bij het uitbreken van de vijandelijkheden niet meer de reservekrachten hadden voor de eigenlijke oorlogvoering. Bovendien trad een zekere bedrijfsblindheid op.

Zo vertelde een stafofficier uit die dagen, thans Generaal-Majoor b.d., mij dat vooral door het tekort aan personeel, gewoonweg is vergeten een plan op te stellen voor afvoer van een deel van de KL (m.i.v. de luchtstrijdkrachten) naar Engeland onder begeleiding van de KM, die nu alléén ging. Dit kwam misschien ook wel omdat het integratie-aspect van de krijgsmachtdelen onvoldoende organische aandacht kreeg, maar dat doet in dit verband niet ter zake.

Op het ogenblik hebben wij in de KL toch ook wel met dat soort moeilijkheden als toen in '39 en '40 te kampen, van een kleine beroepskern en een grote taak. Er waren reserve-officieren bedrijfsleiders, die van mening waren dat wat meer nadruk op gezag moest worden gelegd, op doelgericht leiderschap en iets minder op wagen met de niet altijd even sterke verantwoordelijkheid. Het gaat bij dergelijke zaken om een gezond evenwicht in de praktijk.

Het is goed de problemen te blijven signaleren en deze met *vereende en ingespannen kracht* op te vangen en zo mogelijk tot een oplossing te brengen. Gezien de gunstige resultaten die in deze, ook volgens objectieve, scherpe waarnemers, bij deze stafoefeningen te velde werden geboekt, ontbreekt het beslist niet aan die wil. Redenen te meer om vol te houden en die verbeteringen aan te brengen waarvan ook deze oefeningen weer duidelijk de noodzakelijkheid hebben aangetoond.

Aanwijzingen voor medewerkers

Wij verzoeken U om Uw bijdragen in te leveren in enkelvoud, getypt met een marge van tenminste 3 cm, met dubbele spatie en voorzien van Uw naam, adres en evt. gironummer. Bijdragen voor de rubriek „Meningen van anderen” echter in duplo in te zenden.

Voorts eventuele schetsen of tekeningen en foto's niet tussen de tekst aan te brengen, doch wel aan te geven, waar deze tussen die tekst moeten worden opgenomen.

Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij, in Oostindische inkt en op teken- of kalkeerpapier. Letters en cijfers moeten daarbij zo groot

worden getekend, dat zij na verkleining duidelijk leesbaar blijven. Daartoe moeten zij, na verkleining, nog tenminste 1 mm groot zijn. Men houde er daarbij rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel, bij reproductie, worden verkleind tot ten hoogste 15 cm breedte.

TOEVOEGING VAN SCHETSEN EN AFBEELDINGEN, RESPECTIEVELIJK FOTO'S, VERHOOGT DE AANTREKKELIJKHEID VAN UW ARTIKELEN TEN ZEERSTE, VOORAL INDIEN ZIJ ORIGINEEL ZIJN.

De echelonnering van de bevelvoerings- en verzorgingsorganen van een pantserinfanteriebataljon (mech) tijdens het beweeglijke optreden

door J. B. M. VAN DEN BOOM, *Majoor der Infanterie*

De pantserinfanterie is speciaal gecreëerd om in directe samenwerking met cavalerie-eenheden het beweeglijke gevecht te voeren. Haar bijzondere eigenschappen zoals snelheid, slagkracht en beweeglijkheid dienen steeds te worden uitgebuit. Zij bezit daarom op elk niveau de mogelijkheid en de middelen om het beweeglijke gevecht te kunnen leiden.

(VS 2-1386, punt 27.1)

De organen voor de bevelvoering en verzorging van de pantserinfanterie (mech) vinden wij in de eerste plaats in de staf, staf- en verzorgingscompagnie van het pantserinfanteriebataljon (mech). De organisatie van deze compagnie, OOT nr 1/116/10A, geeft een eenheid te zien, samengesteld uit 17 officieren, 39 onderofficieren en 163 minderen, die beschikt over 74 voertuigen. Jammer genoeg is een OOT geen beladingslijst, zodat in sommige gevallen niet is af te lezen op welke voertuigen het desbetreffende personeel thuis hoort (bv. bij de S2-groep staan vermeld zes man en één jeep). Ook de voorlopige richtlijnen VR 7-257, „staf, staf- en verzorgingscompagnie (mech)” geven hieromtrent geen volledig uitsluit.

Vanzelfsprekend is iedere commandant vrij zijn bevelvoerings- en verzorgingsorganen, naar gelang de situatie dit zou kunnen voorschrijven, volgens eigen inzichten te echelonneren en te gebruiken. Aangezien het optreden met gemechaniseerde eenheden voor vrijwel iedereen nieuw is, verdient het aanbeveling de echelonnering en de wijze van optreden van deze staf, staf- en verzorgingscompagnie, voor zover die afwijkt van de interim-organisatie, nader in beschouwing te nemen en daarvoor zo mogelijk bepaalde richtlijnen vast te leggen.

Uitgangspunten

Als basis van deze beschouwingen dient men doorlopend de volgende punten in overweging te nemen:

- de staf, staf- en verzorgingscompagnie moet de gevechtseenheden kunnen leiden en verzorgen onder *snel wisselende omstandigheden*;
- de bevelstructuur en verzorging dienen *eenvoudig* te zijn;

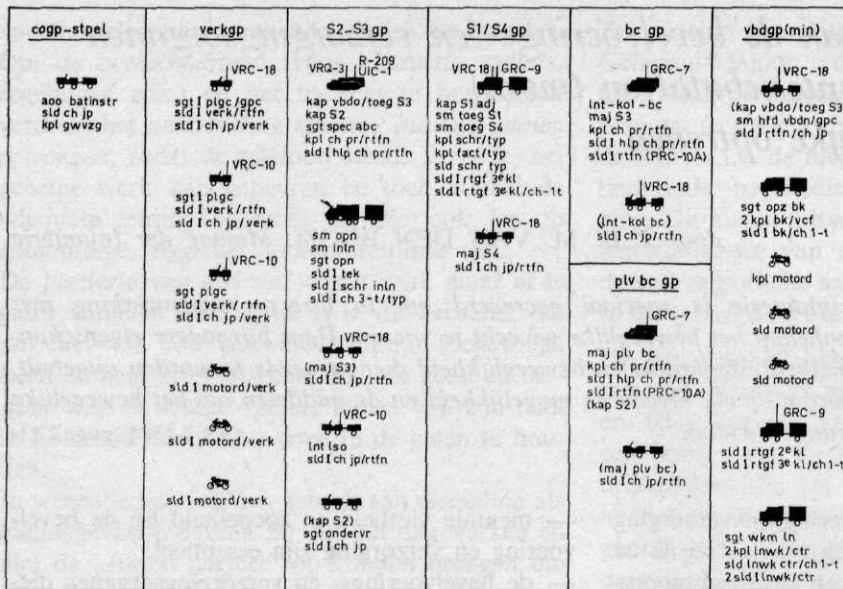
- mentale vlotheid en soepelheid bij de bevelvoering en verzorging zijn essentieel;
- de bevelvoerings- en verzorgingsorganen dienen volledig mobiel te zijn.

Enkele gevolgtrekkingen hiervan zijn:

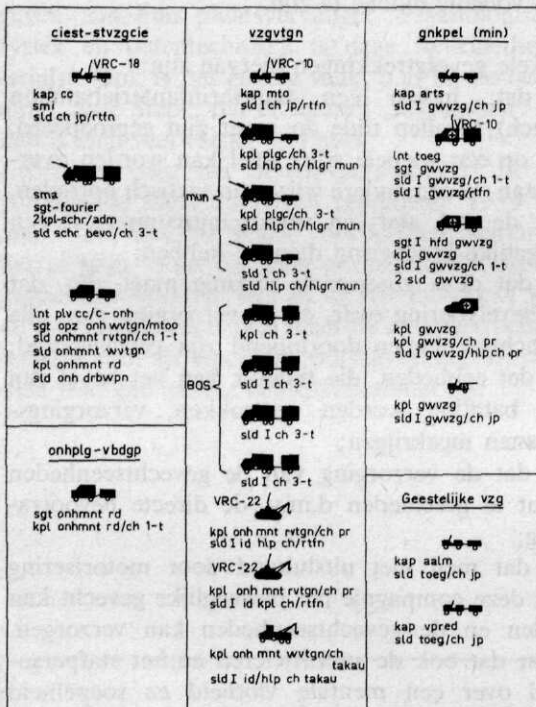
- dat, indien een pantserinfanteriebataljon (mech) te allen tijde zo moet zijn gegroepeerd, dat op een soepele wijze snel kan worden overgegaan op een andere wijze van tactisch optreden, ook de staf, staf- en verzorgingscompagnie een dergelijke groepering dient te hebben;
- dat deze groepering zodanig moet zijn, dat de bevelvoering over, en de verzorging van, alle gevechtseenheden doorlopend zijn gewaarborgd;
- dat eenheden, die tijdelijk aan het bevel van het bataljon worden onttrokken, verzorgingsorganen meekrijgen;
- dat de verzorging van de gevechtseenheden dient te geschieden d.m.v. de directe bevoorrading;
- dat men niet uitsluitend door motorisering van deze compagnie het beweeglijke gevecht kan leiden en de gevechtseenheden kan verzorgen, maar dat ook de stafofficieren en het stafpersoneel over een mentale vlotheid en soepelheid dienen te beschikken.

Echelonnering

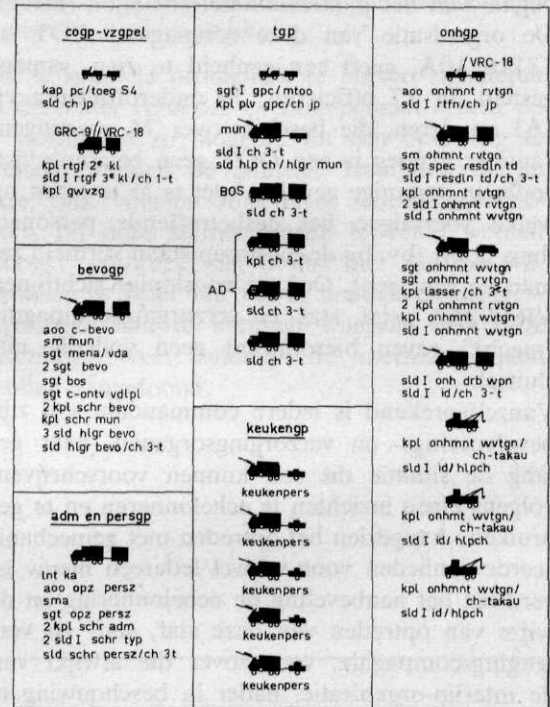
De hierna beschreven echelonnering bevat niets nieuws. Zij heeft feitelijk altijd al bestaan. Deze echelonnering dient echter bij de gemechaniseerde (ook bij de gemotoriseerde) bataljons radicaal te worden doorgevoerd en van meet af aan doeltreffend te worden georganiseerd. Behalve tijdens het gevecht, zal ook veelal in beweeglijke situaties de staf, staf- en verzorgingscompagnie zijn ge-echelonnerd in een:

Afb. 1 Overzicht van personeel en voertuigen van staf, staf en verzorgingscompagnie in de commandopost (vooruitgeschoven deel inbegrepen) van een pantserinfanteriebataljon (mech)

Afb. 2 Overzicht van een mogelijke samenstelling van een gevechtstrein van een pantserinfanteriebataljon (mech)

Afb. 3 Overzicht van een mogelijke samenstelling van een goederentrein van een pantserinfanteriebataljon (mech)

- vooruitgeschoven commandopost;
- commandopost;
- gevechtstrein; een vooruitgeschoven verzorgingselement voor de directe verzorgingssteun van gevechtseenheden en commandopost.
- goederentrein; het achterwaarts verzorgingselement.

Het begrip „trein” is een oud militair begrip. Dit

woord heeft reeds het beweeglijke in zich, dit in tegenstelling met het begrip „gebied” (verzorgingsgebied), dat een volkomen statisch karakter heeft. Deze elementen zijn mobiel en dienen te worden beschouwd als afzonderlijk optredende onderdelen. Zo dient elk element een commandant te hebben, zich te beveiligen, enz.

Het zal veelvuldig voorkomen dat de vooruitgeschoven commandopost op de commandopost

terugvalt. Ook zal de mogelijkheid blijven bestaan, dat de gevechtstrein en de goederentrein zijn samengevoegd in één verzorgingsgebied. Dit laatste zal echter een uitzondering blijven en vrijwel uitsluitend voorkomen wanneer het bataljon in een legeringsgebied verblijft.

De afbeeldingen 1, 2 en 3 geven een mogelijke indeling van personeel en voertuigen volgens de aangegeven echelonnering.

Vooruitgeschoven commandopost

Samenstelling

- S3 } in prco bc;
- bc }

Samenstelling

- artlso } in prco artlso;
- c-ostcie }
- jeep van c-ostcie (nodig voor de vbd met de ostcie);
- delen verkgp (beveiliging).

De vooruitgeschoven commandopost dient het beweeglijkste element van de staf, staf- en verzorgingscompagnie te zijn. Tijdens tactische verplaatsingen zal hij zich ver voorwaarts in de colonne bevinden. Tijdens gevechtssituaties bevindt de vooruitgeschoven commandopost zich op een plaats waar de bataljonscommandant het gevecht kan leiden of zijn aanwezigheid het meest is gewenst. In gevechtspauzes en tijdens duisternis zal de vooruitgeschoven commandopost terugvallen op de commandopost.

Commandopost

Samenstelling

- c = c - stpel;
- plv bc;
- S1, S2;
- S4 (niet gebonden aan de cp);
- vbdo/toeg S3;
- lnt Iso (tenzij voor een opdracht onderweg);
- stpel (min geestelijke vzgs);
- verkgp (min);
- vbdgp (min onhplg);
- kpl gwvzg.

Na het begin van de gevechtshandelingen, of eerder, kunnen hierbij nog worden ingedeeld:

- cn/lson-steunende/onder bevel gestelde eenheden met eigen voertuigen;
- FAC met een voertuig;
- motorordn van de gevechtseenheden.

Men kan derhalve stellen, dat de commandopost zal zijn samengesteld uit ca. 25 voertuigen.

Wijze van optreden

De commandopost dient zeer beweeglijk te zijn. Tijdens het gevecht verplaatst de commandopost zich — veelal sprongsgewijze — langs de as van verbindingen op een afstand van ongeveer 1 à 2 km achter de voorste eenheden. Deze as van verbindingen dient langs voor wielvoertuigen begaanbare wegen te lopen. De commandopost blijft in gevechtssituaties mobiel.

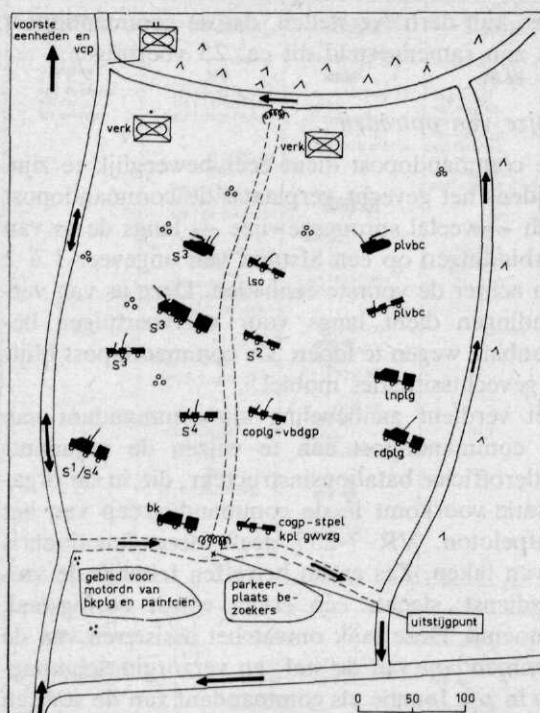
Het verdient aanbeveling als commandant van de commandopost aan te wijzen de adjudant-onderofficier bataljonsinstructeur, die in de organisatie voorkomt in de commandogroep van het stafpeloton. VR 7-257 geeft deze functionaris zeven taken. Zes ervan betreffen feitelijk de vredesdienst; slechts één ervan wordt oorlogstaak genoemd. Deze taak omvat het assisteren van de commandant van de staf- en verzorgingscompagnie in zijn functie als commandant van de staf, en het bij diens afwezigheid als zodanig optreden. Daar deze adjudant-onderofficier optreedt als commandant van het stafpeloton, is het logisch, dat hij eveneens optreedt als commandant van de commandopost. De nevenfunctie: commandant van de staf, waarmee de commandant van de staf- en verzorgingscompagnie is belast, kan naar mijn mening vervallen.

De taak van deze adjudant-onderofficier kan zijn:

- verplaatsing van de commandopost op aanwijzingen van de S1;
- beveiliging, maskering;
- bewijzering;
- bevoorrading van de commandopost met goederen klasse I, III en V;
- toezicht onderhoud voertuigen en wapens in de commandopost.

De verplaatsing van de commandopost wordt bevolen door de plaatsvervangend bataljonscommandant. Zo mogelijk zullen tevoren verschillende vlaglokaties zijn bepaald. Indien dit niet is geschied, worden zij bepaald naar gelang de situatie zich ontwikkelt.

Zodra de toestand dit toelaat, wordt nabij de volgende vlaglokatie een nieuwe plaats voor de commandopost verkend. Omdat op de nieuwe plaats niets behoeft te worden geïnstalleerd kan het (uitgebreide) kwartiermaken achterwege blijven. Veelal zal dit beperkt moeten blijven tot een snelle verkenning. Deze verkenningsgroep (kwartiermakersgroep) kan zijn samengesteld uit:

Afb. 4 Voorbeeld van een opstelling van een commandopost in een gevechtssituatie (voertuigen met radio's tenminste 50 m uit elkaar teneinde het onderling storen te voorkomen)

- S1;
- sm hfd vbdn;
- delen van de batverkpg.

Leden van de „cp-verkpg” verkennen de route naar de nieuwe plaats en bewijzen deze, indien mogelijk. Op de nieuwe plaats treden zij op als gids. Indien bewijzing niet mogelijk is gaat een motorordonnans terug om de commandopost op te halen en naar zijn nieuwe plaats te leiden. Tijdens de verkenning dient men op de volgende punten te letten:

- goede maskeringsmogelijkheden;
- dekking tegen vlakbaanvuur;
- dekking tegen abc-inzet;
- gunstige opstellingsmogelijkheden i.v.m. verbindingsen;
- mogelijkheid voor rondombeveiliging;
- gedekte naderingswegen voor ordonnansen en bezoekers;
- harde ondergrond en goede wegen/circuit.

Gunstige plaatsen kan men aantreffen bv.: op achterhellingen langs randen van laag geboomte (denk aan brandgevaar en hindernissen als gevolg van eventuele inzet van kernwapens en napalm), in boerderijencomplexen en gehuchten.

Zodra verplaatsing wordt bevolen verplaatst de commandopost, zo mogelijk in één keer, anders infiltratiesgewijze, naar de nieuwe opstelling. De volgorde van de voertuigen tijdens deze verplaatsing dient in een vaste order te zijn geregeld; dit is vooral van belang voor de veelvoorkomende verplaatsingen bij duisternis.

Bij het betrekken of verlaten van een opstelling dient opeenhoping van voertuigen te worden voorkomen.

Afb. 4 geeft een voorbeeld van een mogelijke tijdelijke opstelling van een commandopost.

Gevechtstrein

Samenstelling

- c = c-stvzgcie;
- ciest - stvzgcie;
- mto (niet gebonden aan deze plaats);
- onhplg - vbdgp;
- 3 vaus 3-t mun (dit aantal kan variëren);
- 4 vaus 3-t bos
- 2 prbs en 1 takau;
- gnkpel (min drie zauplgn en gwvzgp);
- geestelijke vzgs.

Na het begin van de gevechtshandelingen of eerder kunnen hierbij nog worden ingedeeld:

- onh- en bevovtgn van obgestelde/steunende eenheden;
- zau(s) van een verzamelcompagnie.

De gevechtstrein kan derhalve zijn samengesteld uit 20 tot 25 voertuigen. Alleen al daarom is het onjuist de gevechtstrein steeds tegen of rondom de commandopost te plaatsen, zoals in sommige voorschriften wordt voorgesteld. De gevechtstrein wordt daardoor een blok aan het been van de commandopost, die dan veel van zijn beweeglijk karakter verliest.

De samenstelling van de gevechtstrein is variabel en afhankelijk van de bekende factoren opdracht, terrein, vijand en eigen middelen. Deze variabiliteit is echter zeer beperkt, daar tijdens de uitvoering van elke opdracht goederen klasse III en onderhoud, bovendien tijdens en na gevechtscontact goederen klasse V nodig zijn.

Het bataljon moet te allen tijde onmiddellijk het gevecht kunnen aangaan, alsmede kunnen volhouden onder wisselende omstandigheden. Teneinde voorbereid te kunnen zijn op de onmiddellijke inzet van het bataljon zal men van meet af aan van een bepaalde basis-samenstelling van de gevechtstrein moeten uitgaan. Op deze wijze

verkrijgt men eenvoud in de verzorging en dit is immers een voorwaarde voor het verkrijgen van beweeglijkheid.

Bij de samenstelling zoals die hiervoor is gegeven, dienen nog de volgende aantekeningen

1. De munitievoertuigen zijn beladen met munitie voor de gevechtseenheden. Daarvan zal de munitie voor de pelotons zware mortieren qua omvang en gewicht de grootste hoeveelheid uitmaken. Het verdient daarom bijzondere aandacht deze voertuigen op een efficiënte wijze te beladen. Tenminste één voertuig zal een gemengde lading moeten krijgen, teneinde dit te kunnen meegeven met een pantserinfanteriecompagnie versterkt met een peloton zware mortieren, dat aan het bevel van het bataljon wordt onttrokken.

2. De BOS-voertuigen zijn als volgt gedacht: voor elke pantserinfanteriecompagnie één en voor de ondersteuningscompagnie, commandopost en gevechtstrein samen één. De zich op deze voertuigen bevindende volle jerrycans behoren organiek tot de uitrusting van de compagnieën.

3. Van het geneeskundig peloton zijn onder bevel gesteld:

— twee zauplgn (elk bestaande uit een prgwt en een jeep gwt) bij twee (voorste) gevechtseenheden;

— een zauplg (bestaande uit een jeep gwt) bij de ondersteuningscompagnie;

— een kpl gvwz: in de commandopost;

— een kpl gvwz: in de goederentrein.

Eén zauplg blijft bij de bataljonshulppost (tot inzet derde pantserinfanteriecompagnie) en kan tijdens het gevecht op die plaats worden ingezet waar in een kort tijdsbestek veel verliezen optreden.

Het personeel van de gevechtstrein kan rechtstreeks terugvallen op het geneeskundig peloton (min).

De S4 is belast met de regeling van de uiteindelijke samenstelling van de gevechtstrein. Hij regelt ook het gebruik van het geheel of van delen daarvan. De sm-toeg S 4 staat hem hierbij terzijde.

Wijze van optreden

Commandantstaf-, staf- en verzorgingscompagnie treedt op als commandant van de gevechtstrein. Hij verkent zo nodig tijdig nieuwe opstellingen. Daar deze opstellingen, evenals die van de commandopost, veelal een zeer tijdelijk karakter heb-

ben, kan deze verkenning zeer vluchtig geschieden. Hij is voorts verantwoordelijk voor:

— de verplaatsing;

— beveiliging, maskering;

— bewijzering;;

— bevoorrading met klasse I van personeel in de gevechtstrein;

— toezicht onderhoud voertuigen en wapens in de gevechtstrein (de gevechtstrein dient volkomen in eigen beveiliging te voorzien).

Afhankelijk van de omstandigheden verplaatst de gevechtstrein zich zo dicht mogelijk achter de voorste eenheden. Tijdens een aanval kan dit zijn langs de as van verbindingen ter hoogte van de pelotons zware mortieren van de ondersteuningscompagnie. Tijdens de verdediging en het vertragend gevecht bevindt de gevechtstrein zich ongeveer 3 tot 5 km achter de voorste eenheden. Bij operaties waarbij langzaam wordt voorwaarts of teruggegaan, zal de gevechtstrein sprongsgewijze verplaatsen. In het vertragend gevecht gaat de gevechtstrein zo laat mogelijk terug. De gevechtstrein dient evenals de commandopost mobiel te blijven.

Wanneer de gevechtstrein zich tijdelijk in een bepaald gebied opstelt, dient deze opstelling zodanig te zijn, dat onmiddellijk kan worden verplaatst. Een dergelijke opstelling zal veelal een langgerekte vorm met een diepte van 500-800 m hebben. De tussenruimte tussen de voertuigen dient 50 m en voor de munitie- en BOS-voertuigen zelfs 100 m te zijn.

Afb. 5 geeft een voorbeeld van een mogelijke opstelling van een gevechtstrein.

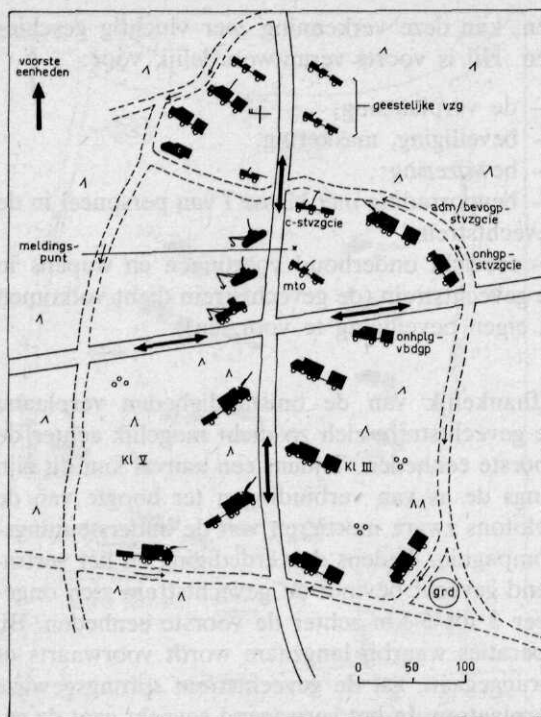
De bevoorrading van de gevechtstrein uit is feitelijk een transportaangelegenheid. Voor de regeling van dit transport is bij de gevechtstrein ingedeeld de kapitein-mto. Hij bezet een regelingspost waar alle chauffeurs van aankomende verzorgingsvoertuigen zich melden en vertrekkende chauffeurs zich afmelden. Hij is o.m. verder belast met:

— de uitvoering van de opdrachten en aanwijzingen van de S4;

— de samenstelling van „verzorgingspakketten” voor de gevechtseenheden; het zo nodig aanwijzen van een van de chauffeurs als commandant; het geven van opdrachten (chauffeurs dienen te worden voorzien van strips en/of routeschetsen teneinde verkeerd rijden te voorkomen);

— het op peil houden van de voorraden in de gevechtstrein door het regelen van de omloop

Afb. 5 Voorbeeld van een opstelling van een gevechtstrein in een gevechtssituatie (verplaatsing kan snel geschieden indien de voertuigen aan weerszijden van de opmarsweg worden opgesteld)

van de verzorgingsvoertuigen tussen gevechts- en goederentrein;

— het opvangen van de verzorgingsvoertuigen, die doorgaans niet in de gevechtstrein zijn ingedeeld (bv. voertuigen met klasse-I-goederen) of die meekomen met onder bevel gestelde eenheden, alsmede het eventueel verder dirigeren van deze voertuigen.

Een pantserinfanteriecompagnie (mech), eventueel versterkt met een peloton zware mortieren, die onder bevel van bv. een tankbataljon wordt geplaatst, dient een „verzorgingspakket” mee te krijgen, dat aan de compagniesgevechtstrein wordt toegevoegd. Dit verzorgingspakket, dat uit de gevechtstrein wordt afgesplitst, dient tenminste in te houden:

- een voertuig met goederen klasse III;
- een voertuig met goederen klasse V, gemengde lading;
- een zauplg bestaand uit een pr gwt en een jeep gwt.

De bevoorrading van de gevechtseenheden dient zoveel mogelijk te geschieden volgens het principe van de directe bevoorrading. Onder gevechtsomstandigheden zal dit geschieden tijdens gevechtspauzes, bv. wanneer een eenheid reorgani-

seert. De gevechtstrein stuurt dan bevoorradingscolonnen, die kunnen zijn samengesteld uit bv. een munitievoertuig, een BOS-voertuig en een voertuig met goederen klasse I, naar een gevechtseenheid. Commandanten van de gevechtseenheden moeten deze momenten tijdig voorzien; zij dienen een ontmoetingspunt op te geven, vanwaar deze voertuigen door gidsen — veelal een motorordonans — naar hun eenheid worden geleid.

Het geneeskundig peloton (min) verplaatst en bevindt zich doorgaans bij de gevechtstrein. Zo nodig kan de hulppost zich in bepaalde gevallen verder voorwaarts bevinden.

Goederentrein

Samenstelling

- c = c-vzgpel;
- cogp - vzgpel;
- bevogg;
- tgp (min de vaus 3-t aanwezig in de gevechtstrein);
- keukengp;
- onhgp (min 2 prbs en 1 takau);
- adm- en persgp;
- kpl gwvzg.

Naar mijn mening moeten hierbij eveneens worden ingedeeld de AD-voertuigen van de gevechtseenheden, die de (goederenzakken en) ransels vervoeren. Dit is momenteel niet uitvoerbaar, omdat deze voertuigen, waarvan er één aanwezig is in de adm/bevogg van de gevechtseenheden, ook de onderdeeluitrusting, administratie en het personeel van deze ploeg vervoeren. De samenstelling van de goederentrein is variabel. De S4 regelt uiteindelijke samenstelling, gebruik en verplaatsing.

Wijze van optreden

Het bevel over de goederentrein berust bij de commandant-verzorgingspeloton. Hij bezet een commandopost, vanwaar hij de goederentrein kan leiden. Verzorgingsfunctionarissen en chauffeurs dienen zich bij hem te melden en af te melden. In opdracht van de S4 verkent hij tijdig nieuwe opstellingen. Hij regelt voorts:

- de verplaatsing;
- de beveiliging en de maskering;
- het gebruik van de goederentrein of delen daarvan.

De plaats van de goederentrein is afhankelijk van de factoren: opdracht, terrein, vijand en eigen

toestand. Doorgaans zal de S4 van de brigade een gebied aanwijzen waar de goederentrein wordt opgesteld. Tijdens beweeglijke situaties blijven de goederen zo veel mogelijk op de voertuigen. Bij tijdelijke opstellingen zullen deze gebieden veelal een langgerekte vorm hebben, ten einde de colonne-formatie te kunnen handhaven. Tijdens het verdedigend en vertragend gevecht wordt een verzorgingsgebied ingericht.

Een grote moeilijkheid blijft onze keukenuitrusting, waarmee *niet* kan worden gekookt tijdens een verplaatsing. Zodra warme maaltijden moeten worden bereid zal de goederentrein een keukengebied moeten inrichten. De goederentrein zal

zich daarom sprongsgewijze verplaatsen. Deze sprongen zullen minder frequent zijn dan die van de gevechtstrein.

Afb. 6 geeft een mogelijke opstelling van de goederentrein, bv. tijdens de opmars.

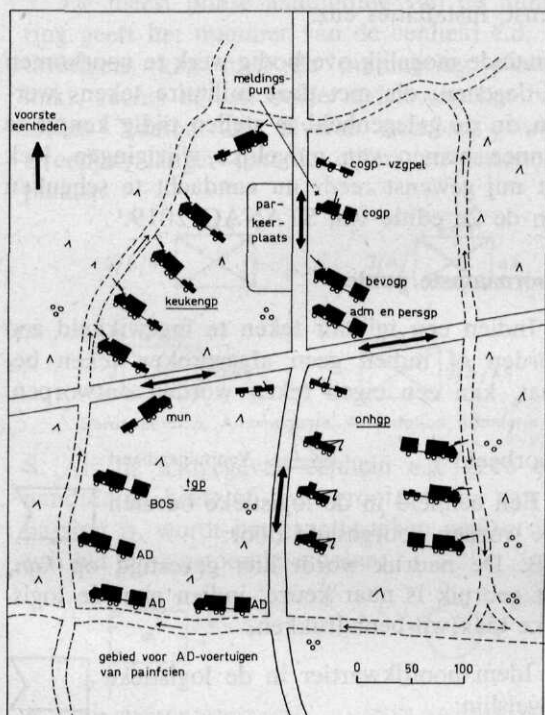
Slotbeschouwing

Deze beschouwing is bedoeld als een poging om de staf, staf- en verzorgingscompagnie zodanig te echelonneren, dat een handzame organisatie van de bevelvoerings- en verzorgingsorganen wordt verkregen. Het kenmerk van deze structuur is de eenvoud. Iedere man weet zijn plaats. Gemakkelijk zijn nu ook de taken van de diverse functionarissen voor verplaatsing, beveiliging, enz. af te leiden en vast te leggen in de vaste orders van de eenheid.

Als uitgangspunt van deze samenstelling en wijzen van optreden is steeds genomen *het beweeglijke gevecht*. De zes commandopost-tenten, die in deze compagnie voorkomen, spelen in de door mij voorgestane situaties geen rol; al het personeel dient te leren zijn taak te verrichten op en met de voertuigen. Door deze echelonnering wordt m.i. een grotere beweeglijkheid voor de gehele eenheid verkregen.

Literatuur

- OOT nr 1/116/10A - St, st- en vzgcie van een painfbat (mech).
- OOT nr 1/117/10A - Painfcie (mech).
- OOT nr 1/118/10A - Paostcie van het painfbat (mech).
- Ontwerp VR 7-257 - St, st- en vzgcie van een painfbat (mech).
- Ontwerp VR 7-267 - Painfcie (mech).
- VR 7-440/3 - Painfel (mech).
- VS 17-131 - Tankbataljon.
- J. de Lange - *De Mil. Spect.* 130(1961)(6)209.
- Diverse verslagen van detacheringen bij buitenlandse eenheden.

Afb. 6 Voorbeeld van een opstelling van een goederentrein in een beweeglijke situatie

Militaire tekens

door J. VAN ELSSEN, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf

Inleiding

STANAG 2019 „Military Symbols” bestond in feite uit het Amerikaanse Manual, enigszins aangepast aan de behoefte voor de NAVO. Duitsland, dat na de goedkeuring van de STANAG 2019 als lid tot de NAVO toetrad, heeft deze STANAG nooit goedgekeurd. Ook andere landen, zoals Italië, Griekenland en Turkije ondervonden grote moeilijkheden bij het gebruik van tekens volgens de regels zoals gegeven in de huidige STANAG. Het gevolg was, dat Duitsland 8 juli 1957 in de vergadering van de „Operational and Logistical Procedures Working Party” van het „Military Agency For Standardization” (MAS) van de NAVO een omvangrijk supplement aanbood op STANAG 2019. De bezwaren die Duitsland (en andere landen) tegen de oude STANAG hadden zouden worden opgeheven door deze nieuwe voorstellen. De opzet was:

- afkortingen van woorden zoveel mogelijk te voorkomen. De tekens moesten „sprekende” tekens zijn, het geheel moest meer een „plaatjes-schrift” vormen, dat tot op het laagste niveau bruikbaar zou zijn;
- de mogelijkheden zouden moeten worden uitgebreid, speciaal ten behoeve van het gebruik voor Marine, Luchtmacht en troepen onder nationaal bevel;
- één uniform, algemeen systeem van voor ieder verstaanbare tekens moest worden ontworpen om samenwerking op het gevechtsveld te bevorderen.

Het MAS was van mening, dat deze kwestie in handen moest worden gelegd van een „Panel of Experts” (PoE). Hierin waren 9 landen, waaronder Nederland, vertegenwoordigd. Aanvankelijk moest dit PoE bezien of het Duitse voorstel in de oude STANAG kon worden verwerkt. Bij de eerste vergadering bleek, dat verwerking een nieuwe uitgave van STANAG 2019 „Military Symbols” noodzakelijk zou maken. Temeer daar op de oude STANAG tientallen voorstellen tot wijziging waren gedaan.

Na vier jaar heeft het „Panel of Experts” nu een 2e editie van STANAG 2019 gereed.

Als richtlijnen hierbij werden aanvaard:

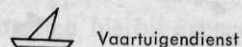
- zoveel mogelijk vermijden van woorden, afkortingen en letters;
- kennis van de oude STANAG moest lezen van de 2e editie mogelijk maken;
- één uniform systeem voor aanduiding van eenheden e.d. van, artillerie, geneeskundige dienst, installaties enz.

Teneinde mogelijk overbodig werk te voorkomen en degenen, die met deze militaire tekens werken, in de gelegenheid te stellen tijdig kennis te kunnen nemen van mogelijke wijzigingen, leek het mij gewenst reeds nu aandacht te schenken aan de 2e editie van STANAG 2019.¹

Voornaamste punten

- Indien een militair teken te ingewikkeld zou worden of indien geen afgesproken teken bestaat, kan een eigen teken worden ontworpen.

Voorbeeld:

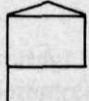

- Een eenheid in de logistieke bevelen kan worden voorgesteld door: N.B. De nadruk wordt hier gevestigd op kan, het gebruik is naar keuze, indien men de logistieke taak wil benadrukken.

- Idem hoofdkwartier in de logistieke bevelslijn:

- Bij interservice gebruik wordt bij Marine en Luchtmachtonderdelen resp. of gevoegd.

- Een marine-inrichting Een luchtmachteenheid

- Eenheden e.d. onder nationaal bevel en niet onder bevel gesteld van de NAVO kunnen worden aangegeven met het teken (weer facultatief). Een nationaal hoofdkwartier door

¹ Nadere informatie kunnen worden ingewonnen bij de Afdeling G3C van het Hoofdkwartier van de Generale Staf.

6. Reeds in de oude STANAG was in feite voorgeschreven dat het functieteken in het basisteken werd geplaatst en niet het teken van het wapen of dienstvak waartoe de eenheid, inrichting e.d. behoort. Thans kan, *indien* men dit wenst *aan te geven*, onderscheid worden gemaakt tussen functie en afkomst van de eenheid e.d.

Een gepantserd verbindingspeloton

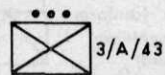
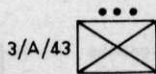

Een verbindingspeloton van een pantser eenheid

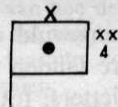
Een pantserpeloton van een verbindings eenheid

7. De meest linkse aanduiding van de nummering geeft het nummer van de eenheid e.d. aan. Overigens kan men de nummering plaatsen: links, rechts of aan beide zijden van het basisteken. Tussen de diverse echelons worden streepjes, langer dan de cijfers en letters, geplaatst.

Derde peloton, A-compagnie, 43 Bataljon Infanterie

8. Als de aangegeven eenheid e.d. geen eigen aanduiding heeft of geen grootte-teken van toepassing is, wordt het grootte-teken geplaatst boven het eerst getoonde echelon.

4e Divisie artillerie commandant (brigade grootte)

Eerste waterpunt van de derde divisie

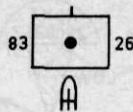
N.B. De divisie artillerie krijgt dus niet meer het divisie-grootteteken. Een waterpunt (enkele man sterk) derhalve geen divisie-grootteteken. Er is geen verschil in systeem van aanduiding, nummering enz. tussen eenheden, verzorgende inrichtingen, artillerie-eenheden, geneeskundige eenheden.

9. *Indien gewenst* kan men volgens de regels van de nieuwe STANAG bij de diverse echelons het wapen of dienstvak aangeven.

2e peloton, 81e compagnie, 3e bataljon, 2e infanterie-divisie

10. Nadere aanduidingen worden *onder* het basisteken geplaatst.

83e batterij, 26e afdeling artillerie (bewapend met middelbare geleide projectielen)

11. Om een niet organiek (bv. tijdelijk voor het gevecht) samengestelde eenheid aan te duiden wordt een nieuw teken: over het grootte-teken aangebracht.

Een infanterie-gevechtsgroep van bataljonsniveau

12. Administratieve eenheden, inrichtingen volgen qua aanduiding precies dezelfde regels als operationele eenheden. Boven de inrichting wordt derhalve niet meer de divisie, het legerkorps e.d. van afkomst gegeven doch de grootte van de eenheid die de inrichting verzorgt.

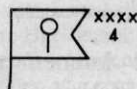
Technische Dienst Depot, verzorgd door het 902 TD compagnie van het 7e leger

Ook geneeskundige eenheden vormen geen uitzondering meer maar volgen de algemene regels.

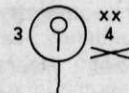

2e Geneeskundige hulppost van het 31e bataljon infanterie

Verkeerseenheden en staven volgen thans ook de algemene regels (wie wist dat volgens de regels van de oude STANAG een transportstaf met een vierkantje i.p.v. met een rechthoek moest worden aangegeven?).

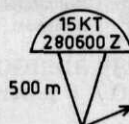
Verkeersstaf 4e leger

3e Verkeerspost - controlepost van de 4e infanterie-divisie

13. Nucleaire explosies

Een nucleaire explosie wordt aangegeven door een gestyleerde paddestoel; de voet van de steel geeft het nulpunt aan. In de kop kan de kracht in (kt of Mt) en de datum tijdgroep worden aangegeven. Als de kracht niet juist bekend is wordt deze tussen haakjes geplaatst (bv. bij vijandelijke explosies). De hoogte in m kan worden aangegeven naast de steel. Indien niet nauwkeurig bekend, kan worden volstaan met High, Low, Surface of Underground (aanduidingen eventueel in de landstaal, maar dan verklaren met een legenda).

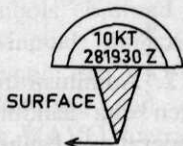
De windrichting kan worden aangegeven door een pijl die begint op het nulpunt.

Indien de explosie fall-out veroorzaakt kan de steel worden gearceerd.

Geplande explosies worden met onderbroken lijnen aangegeven.

Vijandelijke explosies kunnen in rood worden aangegeven of de kop van de paddestoel wordt dubbel getekend.

14. Bij tanks en pantserwagens kan onderscheid worden gemaakt tussen lichte, middelbare en zware.

lichte tank

lichte pantserwagen

middelbare tank

middelbare pantserwagen

zware tank

zware pantserwagen

Eventueel kan ook de tractie worden aangegeven.

lichte pantserwagen rupstractie

middelbare pantserwagen wieltractie (met twee wielen niet cross-country)
zware pantserwagen wieltractie (met drie wielen cross-country)

15. Voor interservice-gebruik kunnen tekens voor diverse krijgsmachtonderdelen als volgt worden aangevuld:

luchtmacht

marine
luchtvaart
dienst

leger-
luchtvaart-

Voor luchtmacht-gebruik is een serie voorstellingsmogelijkheden gegeven.

Fighter

Light
weight
(strike)
recon-
naissance

Tactical
light
weight
strike
fighter

All-weather
fighter

Transport

Seaplane

Bomber

Rescue

Helicopter

Fighter
Bomber

Anti-
submarine

Helicopter
transport

Recon-
naissance

Light-fixed
wing

16. De basis-wapentekens zijn uitgebreid c.q. gewijzigd:

	licht	middelbaar	zwaar
luchtdoelkanon			
raket (artillerie)			
geleid projectiel			
geleid projectiel met luchtdoel-opdracht			
geleid projectiel met anti-tank-opdracht			

17. De wapen- en dienstvaktekens zijn uitgebreid c.q. gewijzigd:

Luchtdoel (koepel)		Elektronische oorlogvoering	
Antitank (conform het wapenteken omgekeerd)		Gemotoriseerd (tijdelijk dus niet organiek)	
Gepantserd wiel (cross-country)		Gemotoriseerd (organiek)	
Legerluchtmacht (gevulde propeller)			

18. De logistieke tekens zijn aangevuld c.q. gewijzigd (Turkije, Italië en andere landen hadden veel bezwaar tegen de Engelse letters; tot nu toe veelal in gebruik):

	Gravendienst		Topografie
	Hospitaal		Verkeer
	Parkeren		Water

19. De mogelijkheden tot aangeven van tractie zijn uitgebreid:

	Rups of halfrups		Wiel
	Gemechaniseerd (Self-propelled)		Wiel, cross country

Wiel (self propelled)

Boot

Spoor

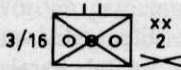
20. Teneinde de *mogelijkheden* van het nieuwe systeem aan te geven volgen tot slot hieronder nog enkele voorbeelden. Ter voorkoming van kritiek: bedenk dat dit systeem ook moet kunnen worden gebruikt door landen als Griekenland, Turkije en Italië die veelal volkomen afwijkende eisen hebben van die van de Westeuropese strijdkrachten en bovendien, dat slechts zóveel details behoeven te worden gegeven als voor de ontvanger gewenst is. Normaal zal er derhalve weinig verschil zijn tussen de huidige aanduidingen en de toekomstige. Er zijn echter meer *mogelijkheden*.

3e infanterie bataljon, 16e regiment, 2e infanteriedivisie

3e infanterie bataljon, (tijdelijk gemotoriseerd)
16e regiment, 2e infanterie-divisie

3e infanterie bataljon (gemotoriseerd)
(voertuigen organiek en cross-country),
16e regiment, 2e infanterie-divisie

3e pantser infanterie bataljon,
16e tank regiment, 2e infanterie-
divisie

3e pantser infanterie bataljon,
(pantser wielvoertuigen), 16e regiment,
2e infanterie-divisie

Nieuwe uitgave

Kremlin target: U.S.A., door D. Dunham, 274 blz.
Uitg.: Ives Washburn Inc., New York, 1962. Prijs:
geb. \$ 4,50.

Dit boek, met de ondertitel „Conquest by Propaganda”, analyseert de Kremlinpropaganda met voorbeelden en toont aan hoe de U.S.S.R. de V.S. in het buitenland belastert, het zelfvertrouwen van de Amerikaan ondermijnt en tenslotte hoe dit verschijnsel zou moeten worden bestreden.

De auteur werd elf jaar geleden in Roemenië door de Sovjets van zijn bureau verwijderd met de opdracht het land te verlaten. Hij had toen een diplomatieke status. Zijn secretaris was tot 15 jaar dwangarbeid veroordeeld omdat hij voor de Amerikanen werkte.

Dunhams boek bespreekt alle vormen, die het Kremlin

toepast om de Verenigde Staten door de knieën te laten gaan: laster en leugens in alle zo langzamerhand bekend geworden vormen. Daarna wordt uitvoerig uiteengezet, hoe hiertegen op te treden.

Vooraf interessant zijn verscheidene van de toegevoegde bijlagen. Het begint met een soort van „communistisch verklarend woordenboek”. Dan volgt een opgave van voorbeelden van tegenspraken in de Kremlinpropaganda. Ook is er één waarin uitleg wordt gegeven aan het begrip „vreedzame coëxistentie”, zoals dat door Lenin, Stalin en Chroesjtsjov wordt bedoeld.

„Kremlin target: USA” biedt hen, die sinds jaren het communisme bestuderen geen nieuws; voor hen die dit niet deden is het wellicht een goed boek om eens mee te beginnen. Het is eenvoudig gesteld en doet daardoor soms wel eens ietwat simplistisch aan.

d. U.

BANDEN 1962

De geheel linnen banden voor de jaargang 1962 zijn in bewerking. De prijs bedraagt f 3,25 per stuk.

Levering uitsluitend na vooruitbetaling per giro (nr 4 47 15) of per postwissel. Bestellingen te richten aan:

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
Zwarteweg 1 - Den Haag

Huidige bondgenootschappen

door A. W. T. GIJSBERS, *Majoor van de Generale Staf*

Inleiding

In een vorig artikel (1) werd, uitgaande van ervaringen in het verleden, een aantal karakteristieken van de bondgenootschappelijke oorlog afgeleid. Deze analyse voerde tot de formulering van enkele voorwaarden, waaraan een bondgenootschap zal moeten voldoen om van de aanvang af met een redelijke kans op succes de strijd te kunnen voeren.

De belangrijkste van die eisen vat ik hier samen: — voorbereiding in vreedstijd, onder meer omvattende: de formulering van gemeenschappelijke doelstellingen, de instelling van een gemeenschappelijke staatkundige en militaire leiding en de aanvaarding van een gemeenschappelijk beleid; — gezamenlijk optreden, niet uitsluitend op militair gebied, maar evenzeer in de sferen van politiek, economie, wetenschap, psychologische oorlogvoering en ideologische activiteit;

— bovenal de *wil* om het bondgenootschap tot een hecht bouwwerk te maken, zo nodig met opoffering van specifieke eigen belangen ten gunste van het geheel.

De huidige samenleving kent een aantal bondgenootschappen, waarvan er enkele thans — volkenrechtelijk gesproken nog in vreedstijd — diametraal tegenover elkaar staan. Niettemin is het een paradoxale waarheid, dat deze bondgenootschappen alle uit de Organisatie van de Verenigde Naties zijn voortgekomen, dan wel hun ontstaan danken aan het Handvest van de Verenigde Naties. De strijd, die 10 jaar geleden in Korea werd gevoerd, was aan de zijde van de Verenigde Naties een bondgenootschappelijke oorlog; aan communistische zijde formeel *nét*, omdat met de Noordkoreanen slechts Chinese „vrijwilligers” aan de strijd deelnamen.

Coalities, die in overeenstemming met het Handvest van de Verenigde Naties sedert 1949 tot stand kwamen, zijn de Noord-Atlantische Verdrags Organisatie, de Zuid-Oost-Aziatische Verdrags Organisatie en de Centrale Verdrags Organisatie aan westelijke zijde, alsmede in het communistische kamp het Pact van Warschau.

Het is alleszins de moeite waard om na te gaan in hoeverre deze moderne bondgenootschappen

voldoen aan de eisen, die in eerderevermeld artikel (1) op theoretische gronden werden geformuleerd. De volgende aantekeningen beogen — zij het op summere wijze — dat doel te bereiken.

Uit de Verenigde Naties voortgekomen bondgenootschappen

De Verenigde Naties zijn tot stand gekomen als gevolg van overleg tussen de Grote Drie, begonnen te Dumbarton Oaks in 1944 en voortgezet op de Krim in 1945. Op de Conferentie van San Francisco, die werd afgesloten op 26 juni 1945, werd overgegaan tot de oprichting door aanvaarding van het Handvest van de Verenigde Naties. Vrijwel alle staten ter wereld zijn lid.

De Verenigde Naties als geheel zijn geen bondgenootschap in de zin van deze beschouwing; het doel is immers noch offensief, noch defensief, doch: handhaving van de wereldvrede en -veiligheid (art.1 Handvest). De middelen, die daartoe worden gebruikt, zijn veelsoortig: vreedzame regeling van geschillen, internationale samenwerking, internationale bescherming van mensenrechten en internationale voorgedij. Het is de handhaving van de collectieve veiligheid, die aanleiding kan geven tot het vormen van bondgenootschappen en op dit punt zal hieronder nader worden ingegaan (2) (3).

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties is belast met het bewaken van de wereldvrede. Art. 25 van het Handvest schrijft voor, dat de leden van de Verenigde Naties de besluiten van de Veiligheidsraad zullen aanvaarden en uitvoeren. Indien de Veiligheidsraad maatregelen nodig acht ter handhaving of herstel van de vrede, zullen de landen zich daarbij neerleggen (art. 40); deze maatregelen kunnen zijn: economische sancties, het verbreken van verbindingen of van diplomatieke betrekkingen (art. 41). Blijken deze echter onvoldoende, dan mag de Veiligheidsraad:

„take such action by air, sea, or land forces as may be necessary to maintain or restore international peace and security” (art. 42).

Art. 43 bepaalt, dat het ter beschikking stellen van contingenten voor een strijdmacht van de Verenigde Naties dient te geschieden door middel van een overeenkomst tussen de Verenigde Naties en de afzonderlijke staten; de overeenkomsten

"shall govern the number and types of forces, their degree of readiness and general location, and the nature of the facilities and assistance to be provided".

De oprichting van een „Military Staff Committee” van de Veiligheidsraad wordt geregeld in art. 47. In februari 1946 begon het „Military Staff Committee” met het uitwerken van de maatregelen, nodig om de genoemde artikelen uitvoerbaar te maken. Het bleek echter onmogelijk overeenstemming te bereiken over art. 43. Slechts twee geringe resultaten werden geboekt: de oprichting van een „United Nations Field Service” van 300 man ter beveiliging van „missions” en die van een groep waarnemers van 600 man.

In januari 1950 trok de Sovjet-Unie zich tijdelijk terug uit de Veiligheidsraad en zijn organen. Dit gaf de Veiligheidsraad gelegenheid om — zonder Sovjet veto — met een strijdmacht in te grijpen in het Koreaanse conflict. Een beroep op de leden van de Verenigde Naties bracht een aantal nationale detachementen naar Korea; aan de Verenigde Staten werd verzocht de leiding van de strijdmacht op zich te nemen.

Nog enkele malen brachten de Verenigde Naties een strijdmacht te velde, zij het van bescheidener afmetingen. Begin 1957 werd een kleine strijdmacht als „buffer” tussen de legers van Israël en Egypte ingezet; sinds enkele jaren opereert een soortgelijke macht in Kongo, en in oktober 1962 werden troepen van de Verenigde Naties in West-Nieuw-Guinea aan wal gezet. Ook dit waren geïmproviseerde strijdmachten, waaraan op verzoek van de Verenigde Naties detachementen werden geleverd door een aantal staten; ook nu werd namens de Verenigde Naties een commandant aangewezen.

Beschouwing van de structuur van de eventuele bondgenootschappen, die uit de Verenigde Naties kunnen ontstaan, toont aan, dat voldaan wordt aan een aantal eisen, die in het vorige artikel (1) zijn afgeleid, maar dat voorts zeer grote zwakheden bestaan.

Er is een permanente staatkundige en hoogste militaire leiding aanwezig, indien men de Veiligheidsraad en zijn „Military Staff Committee”

als zodanig wil beschouwen. Het staatkundig doel van het bondgenootschappelijk optreden volgt uit art. 42: *"to maintain or restore international peace and security"*; nadere uitwerking daarvan, alsmede de militaire doelstellingen kunnen uiteraard eerst in een concreet geval van ingrijpen worden geformuleerd.

De Veiligheidsraad beschikt over mogelijkheden om op politiek, economisch en militair gebied te doen ingrijpen; hij mist echter de faciliteiten om zich, of de leden van de Verenigde Naties, te beschermen tegen de inwerking van psychologische oorlogvoering. Ook ontbreekt een gezamenlijke ideologie. Er is alleen gezamenlijke wil van de leden om de wereld te vrijwaren van oorlog.

De afwezigheid van een eigen strijdmacht doet zich zwaar gevoelen; in geval van noodzakelijk ingrijpen is de Veiligheidsraad geheel en al afhankelijk van de welwillendheid van de leden; het gevolg zal dan zijn, dat een niet harmonische, niet op elkaar ingespeelde groep van contingenten de strijd zal moeten aanbinden tegen de schender van de wereldvrede. Vele van de zwakheden, die in Hoofdstuk II van de beschouwing over de „Bondgenootschappelijke Oorlog” (1) werden omschreven, zullen in deze strijdmacht terug te vinden zijn.

Het grootste bezwaar is wel, dat de regeling geen bescherming biedt tegen agressie door één van de grote wereldmachten, die door gebruik van hun veto-recht de werkzaamheid van de Veiligheidsraad kunnen verlammen. Deze „collectieve onveiligheid” tegen de grote mogendheden wordt nog geaccentueerd door de kernwapens, waarover zij beschikken. Het veiligheidsapparaat van de Verenigde Naties kan daartegen onder geen enkele omstandigheid opgewassen zijn.

De opstellers van het Handvest hebben dit bezwaar onderkend; art. 51 bevat dan ook een uitermate belangrijke bepaling, die het de leden mogelijk maakt zichzelf te beveiligen tegen aanvallen van één van de grote mogendheden:

"Nothing in the present Charter shall impair the inherent right of individual or collective self-defence if an armed attack occurs against a member of the United Nations, until the Security Council takes the measures necessary to maintain international peace and security. Members must report immediately such measures to the Security Council, and the Security Council remains free to take whatever action it deems necessary to maintain or restore international peace and security".

Dit artikel had tot doel een aantal bestaande overeenkomsten van garantie en onderlinge steun te sanctioneren; het had tot gevolg de oprichting van regionale bondgenootschappen, waaronder de NAVO, de ZOAVO, de CENVO en het Pact van Warschau een invloedrijke rol spelen.

De Noord Atlantische Verdrags Organisatie (NAVO)

Na enkele pogingen op kleinere schaal kwam op 4 april 1949 een verdrag tot stand tussen 12 staten, gelegen in West- en Zuid-Europa en Noord-Amerika, waarin werd besloten tot oprichting van de Noord Atlantische Verdrags Organisatie (NAVO); het aantal leden is inmiddels uitgebreid tot 15 (4) (5). Het doel was, binnen het kader van art. 51 van het Handvest van de Verenigde Naties, zich te beveiligen tegen Sovjet-agressie door het organiseren van een gezamenlijke verdediging, benevens het verbeteren van de internationale betrekkingen door samenwerking op politiek, economisch, sociaal en cultureel terrein.

In art. 3 van het Verdrag verbinden de leden zich tot het in stand houden en verbeteren van hun mogelijkheden om weerstand te bieden. Belangrijk is art. 5, omdat het de kern van het Verdrag inhoudt:

"The Parties agree that an armed attack against one or more of them in Europa or North America shall be considered an attack against them all; and consequently they agree that, if such an armed attack occurs, each of them, in exercise of the right of individual or collective self-defence recognised by Article 51 of the Charter of the United Nations, will assist the Party or Parties so attacked by taking forthwith, individually and in concert with the other Parties, such action as it deems necessary, including the use of armed force, to restore and maintain the security of the North Atlantic area. . ."

Deze maatregelen zullen worden beëindigd, wanneer de Veiligheidsraad zelf de nodige actie heeft ondernomen.

In art. 6 wordt het territorium omljnd, waarin de NAVO zo nodig tot actie zal overgaan; het omvat het grondgebied van enig lid in Europa of Noord-Amerika, de Algerijnse departementen van Frankrijk, en de Atlantische Oceaan noord van de Kreeftskeerkring. Later werd hierbij ook het Turkse grondgebied in Azië gevoegd.

Het beginsel van politieke en hoogste militaire leiding is vastgelegd in art. 9.

Spoedig na de ondertekening werden de leden het eens over de noodzaak van eenhoofdige bevelvoering, gezamenlijke plannen en uniformiteit van uitrusting, procedures en opleiding; ook de paraatheid van de beschikbare strijdkrachten werd een essentiële factor geacht. De staatkundige leiding werd toevertrouwd aan de Noord Atlantische Raad, samengesteld uit de regeringen van de deelnemende staten, die in de Raad worden vertegenwoordigd door één of meer ministers. Deze Raad vergadert enkele malen per jaar. Bovendien werd de behoefte gevoeld aan een permanent orgaan op regeringsniveau; dit werd gevonden in de Permanente Raad, bestaande uit vertegenwoordigers van de regeringen, die voldoende volmacht bezitten om snelle besluiten te kunnen nemen. De Raad wordt bijgestaan door een Internationale Staf onder de Secretaris-Generaal. Hij beschikt voorts over een aantal organen op financieel, economisch en wetenschappelijk gebied.

De hoogste militaire leiding is in handen van het Militair Comité, bestaande uit de Chefs van de Generale Staven van de deelnemende staten. Ook dit Comité vergadert enkele malen per jaar. Continuïteit wordt gewaarborgd door het Militaire Comité in Permanente Zitting, waarin een vertegenwoordiger van elke Chef van de Generale Staf is opgenomen. Het Militair Comité adviseert de Raad en andere NAVO-organen en bepaalt het militaire beleid.

Omdat een dergelijke uitgebreid Comité niet bij uitstek geschikt is voor het „dagelijks bestuur”, is onder het Militair Comité geplaatst de „Standing Group”, waarin zijn opgenomen de militaire vertegenwoordigers van de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk; de „Standing Group” beschikt over een staf, die haar bijstaat in de permanente vervulling van haar taak.

Ook de commandanten van de operatietonelen (major commanders), en de onder hen gestelde commandanten en (geïntegreerde) staven zijn permanent aanwezig. Deze kunnen beschikken over parate en mobilisabele eenheden, die hen worden toegewezen door de nationale regeringen.

De terbeschikkingstelling gaat voor de meeste strijdkrachten in zodra enige alarmfase wordt afgekondigd; bovendien kunnen de NAVO-commandanten voor oefeningen over de hen toegewezen troepen beschikken. Door de commandanten op alle niveaus zijn plannen voorbereid, die onmiddellijk in werking kunnen treden.

Met de regeringen en nationale generale staven bestaat goede samenwerking; over vele onder-

werpen, onder meer standaardisatie van procedures en materieel, werd reeds overeenstemming bereikt. De verhouding tussen NAVO-commandanten en nationale commandanten is eveneens geregeld; daarbij is onder meer bepaald, dat elke natie verantwoordelijk is voor de logistieke ondersteuning van het eigen contingent en dat de verdediging van etappegebied en achterland wordt overgelaten aan de nationale commandanten (behalve in geval van nood). Uitgangspunt voor deze regelingen is de soevereiniteit van elke afzonderlijke staat.

Het is nooit tevoren gebeurd, dat een bondgenootschap, in volledige vrijheid aangegaan door een groot aantal staten, in vredestand dermate goed was voorbereid op zijn taak. Daarenboven is de NAVO een hecht verbond; zij vertoont een groot aantal van de kenmerken waaraan een goed bondgenootschap moet voldoen. Van groot belang zijn bijvoorbeeld de volledige paraatheid van haar leidende organen op elk niveau en van haar strijdkrachten, de reeds verwezenlijkte standaardisatie, de omvang van haar bemoeiingen op politiek, financieel, economisch en wetenschappelijk terrein en vooral de openhartige samenwerking met de regeringen en militaire instanties van de deelnemende staten.

Maar ook zwakheden ontbreken niet. De NAVO beschikt slechts in bescheiden mate over middelen en mogelijkheden (met uitzondering van de normale diplomatieke kanalen) om tegemoet te treden aan politieke oorlogvoering. Ook de faciliteiten voor gezamenlijke psychologische oorlogvoering ontbreken, hoewel zij juist op dit gebied vaak ernstig wordt aangegrepen; uitgebreidere voorlichting van de publieke opinie en de opleiding van een elite (op ruimere schaal dan via het NATO Defense College) zijn dan ook dringend noodzakelijk. Dit punt hangt ten nauwste samen met het gemis van een gezamenlijke ideologie; de volkeren, die in het bondgenootschap zijn verenigd, zijn zodanig verschillend georiënteerd, dat aanvaarding van een gemeenschappelijke ideologie nauwelijks is te verwachten.

Het staatkundig beleid wordt, zoals hierboven is uiteengezet, bepaald door de Raad, waarin alle regeringen zijn vertegenwoordigd. Mogelijk zou het aanbeveling verdienen voor de „dagelijkse leiding” een beperkter comité — een politieke „Standing Group” — in te stellen; de Gaulle heeft in 1958 een voorstel in die richting gedaan, waarop hij nog regelmatig terugkomt:

„la création d'une organisation tripartie chargée

d'élaborer la stratégie politique et militaire de l'ensemble du monde occidental, sur la mise en commun des ressources techniques, y compris les secrets atomiques, et le cas échéant, sur la décision à prendre d'utiliser l'arme nucléaire” (6).

De territoriale beperking van art. 6 maakt het de tegenstander gemakkelijk zijn techniek van revolutionaire oorlogen toe te passen buiten de gezamenlijke belangensector; verscheidene staten zijn dan ook niet bereid hun gehele strijdkracht te doen integreren in de NAVO-strijdkrachten. Met name Frankrijk heeft daartegen vele bezwaren geopperd. De militaire middelen zijn nog niet op het peil, dat men meent te moeten bereiken om het hoofd te kunnen bieden aan een Sovjet-aanval; zij zijn op het gebied van conventionele strijdkrachten nog steeds de mindere van het Sovjet-blok. Het gevolg hiervan is een zekere starheid in de NAVO-strategie: tegenover elke mogelijke Sovjet aanval, ook de conventionele, moet de dreiging van atoomwapenen worden gesteld; een kentering is echter — sedert het optreden van de Kennedy-administratie in de Verenigde Staten — waarneembaar.

Een zwakheid is ook de nationale verantwoordelijkheid voor logistiek; zij stelt de NAVO-commandanten niet in staat hun middelen onbeperkt te gebruiken.

Ondanks deze tekortkomingen is de NAVO een groot succes; zij is een prestatie op internationaal gebied, die uniek is in de geschiedenis. Het duidelijkst komt dit tot uiting in de resultaten: alleen al door haar bestaan heeft zij een halt toegeroepen aan de expansiedrang van de Sovjet-Unie, die in 1948 een hoogtepunt bereikte. Sedert 1949 heeft de Sovjet-Unie in Europa geen enkele vooruitgang op politiek of militair gebied kunnen boeken. Het is dan ook niet te verwonderen, dat zij in haar constante drang naar de wereldrevolutie haar aandacht heeft verplaatst naar andere sferen (economische en psychologische „koude” oorlog) en naar andere gebieden, in het bijzonder Zuid-Oost Azië en het Midden-Oosten.

De Zuid-Oost Aziatische Verdrags Organisatie (ZOAVO)

In Zuid-Oost Azië waren vóór 1954 reeds enkele verdragen van wederzijdse bijstand van kracht; de belangrijkste daarvan waren het verdrag tussen de Verenigde Staten en de Filipijnen en het verdrag tussen Australië, Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten (ANZUS-verdrag).

Op 8 september 1954 werd te Manilla het Ver-

drag gesloten, waardoor 8 staten (Australië, Groot-Brittannië, de Filipijnen, Frankrijk, Nieuw-Zeeland, Pakistan, Thailand en de Verenigde Staten) zich aaneensloten onder de bepalingen van art. 51 van het Handvest van de Verenigde Naties. Doelstellingen van het verdrag zijn de collectieve zelfverdediging en de bevordering van democratische principes, individuele vrijheid, economische welvaart en rechtszekerheid voor alle volkeren in het gebied van het verdrag (7). In art. 2 drukken de ondertekenaars hun wens uit om hun mogelijkheden tot weerstand in stand te houden en te verbeteren en om subversieve activiteiten te bestrijden. Art. 4 geeft aan welke maatregelen zullen worden genomen in geval van een gewapende aanval (lid 1) en van subversieve activiteit (lid 2):

„1. Each Party recognises that aggression by means of armed attack in the treaty area against any of the Parties or against any State or territory which the Parties by unanimous agreement may hereafter designate, would endanger its own peace and safety, and agrees that it will in that event act to meet the common danger in accordance with its constitutional processes . . .

2. If, in the opinion of any of the Parties, the inviolability or the integrity of the territory or the sovereignty or political independence of any Party in the treaty area or of any other State or territory to which the provisions of paragraph 1 of this Article from time to time apply is threatened in any way other than by armed attack or is effected or threatened by any fact or situation which might endanger the peace of the area, the Parties shall consult immediately in order to agree on the measures which should be taken for the common defence”.

Art. 5 stelt een staatkundige leiding in, bestaande uit een Raad, die van tijd tot tijd zal vergaderen. Het gebied, waarin het Verdrag van toepassing is („treaty area”), is volgens art. 8 geheel Zuidoost-Azië en het zuidwestelijk gedeelte van de Stille Oceaan tot de breedte van 21°30' NB. De Staten en gebieden, waarop art. 4 mede van kracht is, zijn volgens een toegevoegd protocol: Cambodja, Laos en het vrije gedeelte van Vietnam.

Tijdens de eerste conferentie van de ZOAVO in februari 1955 werd bepaald, dat de Raad zou bestaan uit de ministers van buitenlandse zaken of hun vertegenwoordigers, en dat hij tenminste eenmaal per jaar zou bijeenkomen. Voorts zou een Permanente Raad van vertegenwoordigers te Bangkok worden gevestigd; deze zou zich doen bijstaan door een secretariaat. In maart 1957 werd besloten tot de aanstelling van een secreta-

ris-generaal. De vertegenwoordigers zouden ieder worden bijgestaan door een militair adviseur, die ook onderling besprekingen beleggen. De militaire adviseurs hebben tijdens een tweede conferentie in maart 1956 aanbevelingen gedaan inzake de sterkte van de strijdkrachten van de leden; men was het erover eens, dat het paraat houden van een deel van de strijdkrachten een „deterrent” tegen agressie zou betekenen.

Een opvallend verschil met de NAVO is het ontbreken van een geïntegreerde gezamenlijke strijdmacht met éénhoofdig bevel. Voorstellen hiertoe werden weliswaar gedaan, o.a. door Thailand, doch zij werden afgewezen door de Verenigde Staten. Het motief was, dat de grootste communistische dreiging niet lag in het gebied van de aangesloten staten; de rode dreiging zou als één geheel moeten worden gezien; de Verenigde Staten konden daarom hun troepen niet binden aan één bepaald front van communistisch gevaar.

De militaire leiding is in het systeem van militaire adviseurs niet sterk gefundeerd; hoewel zij zich bezighoudt met het opstellen van plannen en zelfs reeds enkele oefeningen heeft doen houden, is het duidelijk, dat bondgenootschappelijk optreden van de strijdkrachten slechts met veel improvisatie zou kunnen geschieden.

De bewoordingen van art. 4/1 zijn minder bindend dan die van art. 5 van het NAVO-verdrag; het wordt aan de leden overgelaten uit te maken of een aanval heeft plaatsgevonden en met welke middelen deze moet worden tegengegaan.

Belangrijk is het art. 4/2, omdat dit de mogelijkheid opent voor gezamenlijk optreden tegen politieke en psychologische oorlogvoering. De uitvoering van deze actie zal echter vertraging kunnen ondervinden, omdat eerst gezamenlijk overleg moet plaatsvinden om de tegenmaatregelen te bepalen. Het is ook bepaald een tekortkoming, dat thans nog geen gemeenschappelijke psychologische oorlogvoering mogelijk is.

De territoriale omschrijving van art. 8 klinkt veelbelovend; aan de waarde ervan wordt echter afbreuk gedaan door het ontbreken van een aantal belangrijke staten, als India, Birma en Indonesië, die bezwaren tegen het verdrag koesteren.

De resultaten van het Verdrag van Manilla liggen voornamelijk op economisch gebied. Dank zij de steun van de Verenigde Staten kon reeds veel gedaan worden ter verbetering van de levensstandaard in de aangesloten landen. Enige politieke steun kon worden gegeven aan de regering van Laos bij de bestrijding van subversieve bewegingen in 1959; in 1961 werd deze steun herhaald

en in 1962 werd zij met enkele militaire middelen van Amerikaanse oorsprong versterkt. Het militaire aspect van de ZOAVO laat echter nog veel te wensen over; mede daardoor kunnen de ondertekenaars van het verdrag hun doelstellingen slechts met moeite bereiken.

De Centrale Verdrags Organisatie (CENVO)

Op 24 januari 1955 werd te Bagdad een overeenkomst getekend tussen Irak en Turkije, die een waarborg moest vormen voor de collectieve veiligheid van beide naties in overeenstemming met art. 51 van het Handvest van de Verenigde Naties. In hetzelfde jaar traden Groot-Brittannië, Pakistan en Iran tot dit „Pact van Bagdad” toe. De Verenigde Staten zijn geen lid geworden, maar wonen sedertdien wel alle bijeenkomsten bij; bovendien bestaan er bilaterale overeenkomsten tussen de ondertekenaars van het Pact en de Verenigde Staten. In 1959 is Irak uit het Pact getreden; de aanduiding is daarom, naar analogie van NAVO en ZOAVO, gewijzigd in CENVO.

De doelstellingen zijn ook hier weer de collectieve verdediging en verbetering van politieke, economische en sociale verhoudingen tussen de staten (8).

De kern van het verdrag is te vinden in art. 2; de bepalingen hiervan gaan minder ver dan die van de NAVO of de ZOAVO. In geval van een aanval zullen de leden-staten met elkaar in overleg treden omtrent de noodzakelijke maatregelen.

De staatkundige leiding wordt mogelijk gemaakt door art. 6, dat spreekt over een Permanente Raad op ministerieel niveau.

Een nadere uitwerking van deze laatste bepaling kwam tot stand in november 1955, toen werd besloten tot de instelling van een Permanente Raad van regeringsvertegenwoordigers, die doorlopend politieke, economische en militaire aangelegenheden zouden bespreken. De ministers van buitenlandse zaken zelf zouden éénmaal per jaar vergaderen. De Permanente Raad diende te worden bijgestaan door een permanent secretariaat.

De hoogste militaire leiding kwam in handen van een permanent militair comité, bestaande uit de chefs van staven of hun plaatsvervangers. In 1958 ging men over tot de oprichting van een gezamenlijke militaire staf, die plannen zou moeten opstellen. De deelnemers beschouwden deze instelling als een eerste stap in de richting van een gemeenschappelijk opperbevel.

Hoewel ook de CENVO nog geen gezamenlijke

strijdmacht kent, is de voorbereiding hiertoe in een verder gevorderd stadium dan bij de ZOAVO; belangrijk is het feit, dat de chefs van staven deel uitmaken van het militair comité.

Een gemis is ook hier weer het ontbreken van faciliteiten voor een gecoördineerde psychologische oorlogvoering; het Midden-Oosten is in zijn geprononceerde politieke en economische tegenstellingen bijzonder kwetsbaar voor de ideologie en propaganda van het communisme. Diezelfde tegenstellingen zijn de oorzaak ervan, dat slechts een beperkt aantal staten bij de organisatie is aangesloten, en dat zelfs de initiatiefnemer enkele jaren geleden het verbond heeft verlaten. Het lijkt dan ook waarschijnlijk, dat het Midden-Oosten allereerst is gediend met bevordering van politieke, sociale, economische en ideologische eenheid, voordat de militaire eenheid tot stand kan worden gebracht.

Ondanks de vele moeilijkheden en bezwaren, intern en extern ondervonden, heeft de CENVO al belangrijke vorderingen geboekt. De Amerikaanse economische steun is daaraan niet vreemd. Op militair terrein zijn reeds gezamenlijke plannen overeengekomen, en met de uitvoering van een infrastructuurprogramma (weer met Amerikaanse steun) is een begin gemaakt. De CENVO heeft in belangrijke mate meegewerkt aan het tot staan brengen van de Russische ideologische en economische expansie in zuidelijke richting.

Het Pact van Warschau

Vóór 1955 bestond een systeem van bilaterale verdragen van onderlinge bijstand tussen de Sovjet-Unie en haar satellieten en tussen de satellietstaten, waarvan het doel was zich te beveiligen tegen „een aanval van Duitsland of van een derde staat, die direct of in enige andere vorm met Duitsland is verbonden”. De onderworpenheid van de communistische partijen in de buurstaten aan de Sovjetmeesters moest de garantie geven van een solide blok van staten en legers.

Toen Duitsland in de NAVO werd opgenomen, greep de Sovjet-Unie de gelegenheid aan om de hechtheid van het blok nog te vergroten door de oprichting van een tegenhanger van de NAVO, de organisatie van het Pact van Warschau. Op 14 mei 1955 werd dit verdrag gesloten door de Sovjet-Unie en haar satellieten (5)(9).

De Pre-ambule stelt vast, dat de opneming in de NAVO van West-Duitsland het gevaar van een oorlog heeft doen toenemen, en dat de leden-

staten — in overeenstemming met art. 51 van het Handvest van de Verenigde Naties — gebruik zullen maken van hun recht van collectieve zelfverdediging in geval van een aanval. Als secundair doel van het bondgenootschap wordt ook hier (vergelijk de NAVO) gesteld de ontwikkeling van internationale betrekkingen door samenwerking op politiek, economisch en cultureel gebied. Art. 4 van het Pact geeft uitdrukking aan het voornemen van onderlinge bijstand:

„In geval van een gewapende aanval in Europa op één of meer der verdragsluitende staten door een staat of groep van staten, zal ieder lid-staat van het verdrag, teneinde het recht op individuele of collectieve zelfverdediging te verzekeren, en in overeenstemming met art. 51 van het Handvest der Verenigde Naties, onmiddellijk bijstand verlenen en wel individueel en in overeenstemming met de andere verdragsluitende staten, met alle middelen, die noodzakelijk voorkomen, het gebruik van gewapend geweld inbegrepen. De verdragsluitende partijen zullen onmiddellijk gemeenschappelijke maatregelen treffen, die noodzakelijk zijn om de internationale vrede en veiligheid te herstellen en te handhaven . . .”

Deze maatregelen zullen worden opgeheven, zodra de Veiligheidsraad actie heeft genomen. In art. 5 wordt bepaald, dat een gemeenschappelijk opperbevel over de strijdkrachten zal worden ingesteld, en dat de opstelling van die strijdkrachten en het formuleren van de doelstellingen eveneens gemeenschappelijk zullen geschieden. De staatkundige leiding wordt in art. 6 geregeld: een politiek consultatief comité waarin opgenomen een lid of een vertegenwoordiger van elke regering, zal regelmatig vergaderen om de staatkundige toestand te bespreken.

Over de werkwijze van de organen van het Pact van Warschau zijn in open bronnen slechts weinig gegevens te vinden. Bekend is, dat het Politiek Consultatief Comité, waarin veelal de ministers van buitenlandse zaken en van defensie zitting hebben, tenminste éénmaal per jaar bijeenkomt; op deze zittingen worden niet alleen militaire, doch ook politieke en economische onderwerpen behandeld.

Er bestaat te Warschau een gemeenschappelijke hoogste militaire leiding, die tevens het opperbevel voert over het operatietoneel in het Westen. De leiding heet geïntegreerd te zijn, doch bestaat grotendeels uit Russen. De strijdkrachten zijn in aanzienlijke sterkte paraat; bovendien wordt beschikt over een enorme mobilisabele macht. De troepen worden vaak in bondgenootschappelijk verband geoefend; hun gevechtswaarde is

afhankelijk van de nationaliteit. Standaardisatie van materieel, procedures en doctrines is gevorderd; de Sovjet-Unie heeft haar satellieten van materieel voorzien en hen haar technische en tactische dogmata opgelegd.

De samenwerking tussen de regeringen onderling is doorgaans „goed”; zij wordt opgelegd door het Kremlin en afgedwongen met de dreiging van economische sancties of zelfs met behulp van wapengeweld, zoals in 1956 in Polen en Hongarije werd gedemonstreerd.

Een vergelijking van dit bondgenootschap met de NAVO dringt zich op door de vrij grote uiterlijke overeenkomst; verschillende artikelen in de twee verdragen zijn vrijwel gelijklopend.

Het onvrijwillige karakter van het Pact is één van zijn grootste zwakheden. Een staat kan zich niet terugtrekken, zoals Hongarije in 1956 heeft getracht; hoewel inmenging in elkaars binnenlandse aangelegenheden niet geoorloofd is (art. 8), zal de Sovjet-Unie ongetwijfeld toezien op naleving! Eén en ander komt de betrouwbaarheid van de constructie niet ten goede.

De eenheid van opvatting is over het algemeen groot. De buitenlandse politiek van de leden wordt door Moskou voorgeschreven, hetgeen vaak duidelijk blijkt uit de letterlijke overeenstemming van verklaringen, die door de verschillende staten worden afgegeven. Deze eenheid maakt het verbond sterk op het gebied van de politieke oorlogvoering.

De economische eenheid bestaat uit een grote afhankelijkheid van de Sovjet-Unie. Door dreiging met economische sancties kan de Sovjet-Unie een beleid afdwingen, dat in overeenstemming is met haar opvattingen. Nog in 1959 is de Poolse regering op deze wijze gedwongen terug te komen van haar liberalisatieprogramma, dat zij sedert 1957 voerde. Een infrastructuurprogramma van pijpleidingen voor het vervoer van ruwe olie maakt voortgang.

De eenheid op militair gebied komt tot uiting in de grote mate van standaardisatie en integratie, die onder leiding van de Sovjet-strijdkrachten heeft plaatsgevonden.

Op het terrein van de psychologische oorlogvoering staat het verbond sterk; onder leiding van de Russische communistische partij kunnen alle leden van het Pact een uniforme psychologische campagne ontketenen; de contacten met communistische organen in het buitenland worden aangewend met het effect te verdiepen.

De ideologische waarde moet niet te hoog worden aangeslagen. Wel zijn de communisten in alle

leden-staten en daarbuiten doorgaans overtuigde aanhangers van hun leer, maar zij vormen, zélf in de Sovjet-Unie, een kleine minderheid. De rest van het volk, uiteengeslagen en beroofd van alle verbanden, heeft echter geen gezamenlijke ideologie om tegenover het communisme te plaatsen.

Een sterk voordeel van het bondgenootschap is gelegen in zijn éénhoofdige staatkundige leiding. Hiermede wordt niet bedoeld het Politiek Consultatief Comité (dat overigens ook werkt volgens richtlijnen van het Kremlin), maar de feitelijke dagelijkse staatkundige leiding, die buiten twijfel uitgaat van de regeringsleider van de Sovjet-Unie, tevens leider van de Russische communistische partij. Hij is degene, die alle touwtjes van het marionettenspel in handen heeft.

De strijdkrachten van het blok zijn sterk in aantal, goed geoefend en snel paraat. Doordat het Pact in Europa geen territoriale beperkingen kent, staan alle strijdkrachten van de leden onder het „gemeenschappelijk” opperbevel. Een gevolg hiervan is, dat het Sovjetblok in feite over alle strategische mogelijkheden beschikt; het kan elke vorm van oorlog voeren. In hoeverre echter de strijdkrachten van de satellietlanden met overtuiging aan een oorlog zouden deelnemen, is moeilijk te beoordelen; de betrouwbaarheid van verscheidene satellietstaten is waarschijnlijk niet zo groot, dat zij een agressieve oorlog loyaal zouden steunen; een defensieve oorlog zouden zij mogelijk zelfs opvatten als een gelegenheid tot bevrijding van hun staat, waarschijnlijker echter zouden zij onder invloed van de communistische propaganda zich tegen de aanvaller verzetten.

In feite heeft het Pact van Warschau niet bijgedragen tot de ontwikkeling van de kracht van het Sovjetblok sedert de bilaterale verdragen van de periode na de Tweede Wereldoorlog; de toewijding van slagkracht kwam veeleer voort uit de ontwikkeling van de middelen, waarover de Sovjet-Unie de beschikking heeft. Een resultaat van de grote gezamenlijke sterkte is echter geweest, dat zij het Westen gedwongen heeft tot een grote inspanning op het gebied van de verdediging, ten koste van de economische expansie van de westerlijke mogendheden. Daarmee hoopte de Sovjet-Unie ongetwijfeld het economisch en sociaal evenwicht in het Westen te verstoren, hetgeen een voorwaarde is voor het slagen van haar uiteindelijk doelstelling: de wereldrevolutie. Zij heeft het bondgenootschap op waarlijk Leninistische wijze dienstbaar gemaakt aan haar politieke doelstellingen.

Slotbeschouwing

Een oorlog in de toekomst kan allerlei vormen aannemen, afhankelijk van de mate van risico, die de oorlogvoerende partijen wensen te aanvaarden. In zijn uiterste vorm kan het de totale, algemene oorlog zijn, die in uitwerking en omvang alles zal overtreffen, wat in het verleden heeft plaatsgevonden.

Een dergelijke oorlog kan totaal zijn in die zin, dat alle aspecten van het maatschappelijk leven erin zullen worden betrokken; de tegenstander kan naar believen gebruik maken van militaire, politieke, economische, psychologische of ideologische middelen om op te treden tegen onze strijdkrachten, maar evenzeer tegen onze burgerbevolking, in het eigen land en in eventuele koloniën of andere overzeese gebiedsdelen. Hij kan daarbij gebruik maken van alle mogelijke wijzen van optreden, met inbegrip van guerrilla-activiteit.

Het kan een oorlog worden, die zich over een groot gebied uitstrekt in verband met de verspreiding van de belangrijke installaties van de tegenstanders; het immense bereik van de moderne wapens en hun enorme uitwerking maken een dergelijk optreden mogelijk. Een dergelijke oorlog kan ook langdurig zijn, indien hij niet heeft geleid tot onmiddellijke vernietiging van beide partijen; hij kan nu eens hier, dan weer daar opvlammen.

Grote hoeveelheden materieel kunnen worden ingezet; een uitgebreid wetenschappelijk apparaat kan klaar staan om de strijdkrachten te voorzien van de meest moderne middelen. Ook kunnen grote aantallen troepen worden ingezet in verband met de enorme uitgestrektheid van het gebied, waarin de oorlog zal worden gevoerd.

Dit alles brengt mee, dat zulk een oorlog uiterst kostbaar zal zijn; het moderne materieel is bijzonder duur, de kosten voor onderhoud, opleiding en bevoorrading van de strijdkrachten zijn daarmee in verhouding.

Op deze vorm van oorlog dienen de staten voorbereid te zijn; het is duidelijk, dat vrijwel geen enkele staat in staat is de nodige voorbereidingen te treffen zonder steun van anderen. Indien deze oorlog uitbreekt, zal het dus een bondgenootschappelijke oorlog zijn. Dezelfde bondgenootschappen zullen zich verzetten tegen elke andere vorm van agressie, omdat zij mede daardoor de tegenstander zullen willen weerhouden zich van die uiterste vorm te bedienen.

In de huidige verhoudingen is voor Nederland én voor het gehele Westen een bondgenootschap ter bescherming en zo nodig ter verdediging tegen

Sovjet-agressie van essentiële betekenis. Het belang van zulk een verbond zal in de toekomst nog toenemen, omdat juist de eensgezindheid van het Westen aan ernstige beproevingen zal worden blootgesteld.

De NAVO voldoet aan de belangrijkste eisen, die aan een goed bondgenootschap mogen worden gesteld; wellicht zal het mogelijk blijken enkele zwakheden alsnog te verbeteren. In het bijzonder zal aandacht moeten worden besteed aan de *eenheid* van dit verbond, waarbij bepaalde nationale belangen aan het algemeen belang zullen moeten worden opgeofferd.

Om méér redenen dan eigenbelang alleen ver-

dient de NAVO onze volledige belangstelling en toewijding.

Literatuur

1. A. W. T. Gijsbers — *De Militaire Spectator* 131 (1962)(12)565.
2. *Handvest der Verenigde Naties*.
3. G. Schwarzenberger — *Power Politics*. Londen (1951).
4. *NAVO-verdrag*.
5. H. J. Morgenthau — *Alliances in Theory and Practice/Alliance Policy in the Cold War*. Baltimore (1959)185.
6. J. Revol — *Revue Militaire Suisse* (1959)(1)7.
7. *Collective Defence in South East Asia*. Royal Inst. of Int. Affairs, Londen (1956).
8. *Keesing's Historisch Archief* 12515/6.
9. *Keesing's Historisch Archief* 11906.

Nieuwe uitgave

Alamein, door C. E. Lucas Phillips, 434 blz., geïll.
Uitg.: William Heinemann Ltd., Londen, 1962. Prijs:
geb. 30/- sh.

De schrijver, zelf bij Alamein regimentscommandant, zegt niets te veel als hij zijn werk inleidt met de opmerking, dat deze veldslag — ondanks de faam en publiciteit — er één blijft waarvan de gevechtsfasen weinig bekend zijn, zelfs bij hen die hem persoonlijk hebben meegemaakt. In het algemeen wordt hij wel voorgesteld als de „veldslag van één generaal”; zonder evenwel aan de verdiensten van de opperste leiding te kort te doen kan beter worden gesproken van een „soldatenveldslag”, zoals men die eerder kende bij Waterloo en bij Agincourt.

Alamein was ook niet — zoals Veldmaarschalk Montgomery wel deed voorkomen — een „rechtstreekse en voorbeschikte victorie”; hoewel tevoren vaststond dat een overwinning de geallieerden menselijkerwijs gesproken nauwelijks kon ontgaan, heeft het elf dagen in de lucht gehangen of hier al dan niet van een beslissende slag zou kunnen worden gesproken.

Het boek begint met een inleiding over de gebeurtenissen, die aan de slag voorafgingen, voorts over de condities, waaronder hij moest plaatsvinden. Bepaalde kritische uitlatingen van het verleden worden tot hun juiste proporties teruggebracht; een ervan is het volgens schrijver „te hoog te paard zetten” van Veldmaarschalk Rommel. Montgomerys plan was in feite gebaseerd op de fouten, die hij wist dat zijn Duitse tegenstander zou gaan maken. Vandaar het opzettelijk uitlokken van zelf-vernietigende tegenaanvallen.

Het boek is samengesteld met de medewerking van velen, van het hoogste niveau tot de vechtsoldaat. Het gaat soms zeer in details, doch zeker niet op een hinderlijke wijze. De illustraties zijn doorgaans niet die, welke men reeds vele malen elders heeft kunnen aanschouwen. Ze zijn deels origineel, geven de realiteit weer en geven mede een duidelijk inzicht in de terreinmoeilijkheden.

Alle fasen van de veldslag krijgen in dit boek een plaats, het is uiteraard ondoenlijk daarop diep in te gaan. Bijzondere aandacht verdient het deel, waarin de commandowisselingen worden besproken, die aan de slag voorafgingen en waarin tevens tot uiting komt welk een grote invloed juist de persoon van Montgomery heeft gehad op deze en op de wijzigingen in zijn eigen staf. Opmerkelijk is hier de uitlating van een Duits staf-officier, von Mellenthin, die van oordeel was, dat het 8e Leger nu een commandant had, die zijn tegenwoordigheid door zijn gehele strijdmacht deed gevoelen en dat de efficiency daarvan onder zijn leiding met sprongen vooruit is gegaan. Wij memoreren dit in het bijzonder om de objectiviteit van de auteur aan te tonen, die, zoals boven gezegd, zich aan de andere kant niet van kritiek heeft onthouden.

Aan het eind van het boek volgen nog enkele aanhangsels. Men vindt er de slagorde van land- en luchtstrijdkrachten, van beide zijden, in terug. Verder een zeer uitgebreide lijst van bronnen, ook persoonlijke. Wij kunnen elkeen aanraden van dit boek kennis te nemen. Het is prettig dat ook de prijs binnen ieders bereik ligt.

v. H.

Logistiek op divisie- en brigadeniveau

door A. J. C. BOUWHOF, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf

Het lijkt mij nuttig om thans, nu binnen niet al te lange tijd gemechaniseerde en gemotoriseerde middelen, zoals AMX en DAF IJP 408 bij de landstrijdkrachten hun intrede doen en tevens de logistieke eenheden van de divisie organisatie-wijzigingen zullen ondergaan, eens hierbij stil te staan. Door de inzet van bedoelde moderne strijdmiddelen is immers een optreden van divisie en brigade, aangepast aan de eisen, die het moderne gevecht stelt, mogelijk en de logistieke consequenties hiervan zullen duidelijk voor ogen moeten staan.

Juist dit onderwerp, met zijn veelheid van aspecten, leent zich — niet in het minst al door het ontbreken van internationale uniformiteit — uitstekend voor een gedachtenwisseling. Want hierdoor kunnen de logistieke problemen immers duidelijk en scherp omlijnd naar voren komen, juiste oplossingen worden verkregen en het „waarom” van te nemen maatregelen kan beter worden begrepen.

De nauwe binding, die tussen tactiek en logistiek bestaat — het volkomen samengaan van deze twee pijlers van de militaire operatie — mag als genoegzaam bekend worden verondersteld. Wijziging van de tactische doctrine zich, dan zal noodzakelijkerwijs moeten worden nagegaan, of het hiermee verbonden logistieke beleid alsmede de hieraan te geven uitvoering, eveneens wijziging behoeven. Wanneer wij nu het optreden van gemechaniseerde en gemotoriseerde eenheden bezien, dan blijkt, dat dit optreden zich kenmerkt door snelheid en beweeglijkheid. Het voeren dus van het beweeglijk gevecht, waarbij de leiding van de operaties, meer dan voorheen, aan lagere commandanten zal worden overgelaten. Het zal voor de hogere commandant immers veel moeilijker worden een juist inzicht in het verloop van de gevechten op lager niveau te behouden, waardoor het niet denkbeeldig is, dat noodzakelijk te nemen maatregelen te laat of in het geheel niet worden genomen. In de uitvoering zullen, al naar de omstandigheden, centralisatie en decentralisatie zowel van middelen als bevelvoeringsmogelijkheden elkaar afwisselen.

Bovendien brengt dit beweeglijk optreden, als gevolg van de eis tot spreiding — *de* passieve be-

veiligingsmaatregel tegen vijandelijke vuuruitwerking — noodzakelijkerwijs een optreden in relatief grote gebieden mee, wat weer tot gevolg heeft, dat eigen eenheden, door vijandelijk optreden op de grond, tijdelijk geïsoleerd kunnen raken.

Wat is nu de invloed hiervan op de logistiek? Om op deze vraag antwoord te kunnen geven, zullen achtereenvolgens de elementen, waaruit de logistiek bestaat, nader in beschouwing worden genomen.

Bevoorrading

Bij een snel en beweeglijk optreden van de tactische eenheden is het vanzelfsprekend, dat in het hiermee verbonden bevoorradingssysteem de kenmerken snelheid en beweeglijkheid, nog meer dan tot op heden het geval is, op de voorgrond komen. Om hieraan tegemoet te komen, dient wel in de eerste plaats bij de uitvoering van de bevoorrading de overslag van goederen — immers een altijd veel kostbare tijd en personeel vragende handeling — zoveel als maar enigszins mogelijk is, te worden beperkt.

Veel kan al worden bereikt, door de te bevoorraden goederen zo lang mogelijk op de voertuigen te houden. Hier komt de methode van de directe bevoorrading (verstrekking) naar het laagste niveau meer naar voren, waarbij goederen, met voorbijgaan van tussengelegen niveaus in de bevoorradingketen, rechtstreeks aan de klant kunnen worden afgeleverd. Het zal de lezer duidelijk zijn, dat deze methode lang niet altijd kan worden toegepast. De mogelijkheid zal ook voor de eenheid (klant) moeten openstaan, bepaalde goederen zelf op te halen. Om dan toch de factor tijd te reduceren en het benodigd personeel voor de overslag tot een minimum terug te brengen, zou een bevoorradingssysteem kunnen worden opgebouwd, waarbij de goederen op aanhangwagens of opleggers blijven en het trekkende voertuig zonodig wisselt. Ik ben mij ervan bewust, dat aan een dergelijk systeem ook nadelen zijn verbonden, bv. de moeilijke verantwoording en onderhoud van het trekkende voertuig.

Een oplossing, waarbij deze bezwaren worden ondervangen, zou kunnen zijn, voertuigen in te

zetten, die hun eigen lading, verpakt in „containers” met behulp van een, op dat voertuig gemonteerde eenvoudige mechanische hijsinstallatie, op andere voertuigen kunnen overbrengen. Mogelijkheden, die zeker niet goedkoop zullen zijn.

Wat het geïsoleerd raken van eenheden betreft, is het duidelijk, dat onder deze omstandigheden van de zo zeer gewenste regelmatige herbevoorrading, weinig of niets terecht zal komen. Het gevolg hiervan is dat, wil men tegen deze situaties zijn opgewassen, voorraden op een lager niveau dan tot nu toe het geval is, dienen voor te komen. Het meevoeren van voorraden beïnvloedt echter de beweeglijkheid van de eenheid zeer ten ongunste.

Het zal duidelijk zijn, dat het vergroten van de voorraden bij de bataljons alleen in incidentele gevallen en dan nog in zeer beperkte hoeveelheden mogelijk is en derhalve de oplossing niet kan brengen. Alleen het allernoodzakelijkste mag op dit niveau als geautoriseerde voorraad (klasse I, III en V alsmede dringend benodigde reserve-delen) worden meegevoerd. De hier bedoelde voorraden zullen dus op een hoger niveau aanwezig dienen te zijn.

Toch zal rekening ermee moeten worden gehouden, dat het juist de bataljons infanterie en tanks zijn, die zeer gemakkelijk van het hogere echelon kunnen worden afgesneden. Eén en ander impliceert, dat in het totaal beschikbare bevoorradingspotentieel de mogelijkheid aanwezig moet zijn, om ingesloten eenheden van bataljonsgrootte van het allernoodzakelijkste te voorzien, hetgeen neerkomt op die goederen die nodig zijn, om het isolement te kunnen opheffen (benzine, munitie, voedsel en uiteraard genees- en verbandmiddelen). Aangezien in zulke gevallen bevoorrading door de lucht het enig mogelijke is, komt de behoefte aan helikopters, transportvliegtuigen e.d. naar voren. Voor een doelmatige inzet is indeling van deze squadrons in hogere niveaus dan de divisie, noodzakelijk.

Om nu aan de zo zeer gewenste voorraden op lager niveau te kunnen voldoen, zal binnen niet al te lange tijd in de divisie een transportbataljon worden opgenomen, waarin zich aanvullende voorraden tot vijf dagen voor de gehele divisie bevinden. Een mobiele voorraad dus, die als reserve- of als actieve werkvoorraad kan worden benut. Compagnieën van dit bataljon kunnen onder bevel van de brigades worden gesteld. Op deze wijze is het dus mogelijk de brigades zelf over hun aanvullende voorraad tot vijf dagen te laten beschikken.

De vraag doet zich nu voor, of zulk een doorschuiven van voorraden niet *altijd* noodzakelijk is en een organieke indeling van deze voorraden bij de brigade wellicht de voorkeur verdient. Velen zullen opmerken, dat dit toch wel bijzonder veel voordelen voor de brigadecommandant meebrengt. Op deze wijze is genoemde autoriteit toch min of meer „baas in eigen huis” en in staat de bevoorrading zelf in zijn brigade te regelen en aan te passen aan de tactische omstandigheden. Bovendien is hij in zekere mate onafhankelijk van de naar de brigade gerichte (kwetsbare) goederenstroom.

Hier zou ik het volgende tegenover willen stellen. Afgezien nog van het argument, dat de taak van de brigadestaf aanzienlijk wordt verzwaard met deze toebedeling van logistieke verantwoordelijkheid, is het wel duidelijk dat deze logistieke „ballast” de mobiliteit van de brigade — de tactische eenheid van de verbonden wapens — zeker niet ten goede komt. Bovendien heeft de brigade aan voorraden alléén niets. Er is personeel nodig om deze voorraden te beheren, te distribueren en aan te vullen. Tevens kan worden opgemerkt, dat het organiek opnemen van voorraden bij de brigade het systeem nodeloos star maakt. Doordat op deze wijze de divisiecommandant de middelen zijn ontnomen, kan van een soepele, flexibele aanpassing van de logistiek aan het tactisch optreden geen sprake zijn.

De hier geschetste nadelen zijn naar mijn mening zó doorslaggevend, dat van een organiek indelen van voorraden bij de brigade moet worden afgezien.

Eén en ander sluit echter niet uit, dat tot een tijdelijke onderbevelstelling kan worden overgegaan. De opdracht aan de brigade is hier bepalend. Volgt uit de opdracht een zodanig optreden van de brigade, dat herbevoorrading tijdens het uitvoeren van de opdracht zou moeten plaatsvinden, en wanneer dan is te voorzien dat deze herbevoorrading problematisch, zoal niet onmogelijk is, dan zal noodgedwongen tot een tijdelijke onderbevelstelling van bepaalde voorraden met benodigd personeel moeten worden overgegaan. Organisatorisch wordt dit in de toekomst zeer goed mogelijk, daar de divisie logistieke organisatie in staat zal zijn, personeel voor het in bedrijf houden van de nodige verdeelplaatsen ten behoeve van de brigades en divisietroepen af te splitsen. Niet alleen dat deze verdeelplaatsen onder bevel van de brigade kunnen worden gesteld, maar ook kunnen zij, wanneer de omstandigheden een onderbevelstelling niet rechtvaardigen.

digen, op divisieniveau blijven en vooruit worden geschoven, om in de onmiddellijke nabijheid van de te steunen brigade te worden ingezet.

Het hieruit voortvloeiende bevoorradingssysteem eist de nodige flexibiliteit en zal voor de hier geschetste mogelijkheden nauwkeurig voor alle klassen goederen moeten worden vastgesteld. Het moge duidelijk zijn, dat het al dan niet inzetten van de aanvullende voorraad als werkvoorraad, hierbij van invloed zal zijn.

Onderhoud

Ook in de onderhoudssector is het niet eenvoudig aan de gestelde eisen van snelheid en beweeglijkheid tegemoet te komen. De inzet van meer voertuigen en wel speciaal die, welke zijn voorzien van rupsbandaandrijving, brengt namelijk de nodige problemen mee. Reparaties zullen meer tijd, kennis en gereedschap vergen. De onderhoudscapaciteit zal moeten worden opgevoerd, de werkplaatsen zullen meer personeel en materieel nodig hebben. Een verzwaring ook in deze logistieke sector, die de zo zeer gewenste beweeglijkheid bepaald niet ten goede komt.

Om het aantal uitrustingsstukken, dat voor 3e-echelonsreparatie wordt aangeboden, te kunnen beperken zal, meer nog dan voorheen, de nodige zorg aan het 1e- en 2e-echelonsonderhoud moeten worden geschonken, waarbij de juiste uitvoering van het preventief onderhoud de grootste aandacht van de troepencommandant zal vergen. Wellicht ware het tevens mogelijk de 3e-echelonsreparatiecapaciteit op divisieniveau in te krimpen, door een gedeelte van deze reparatie door meer achterwaarts gelegen (statische) werkplaatsen te laten uitvoeren. Uiteraard een dure oplossing, aangezien op deze wijze niet aan de inzet van grotere verwisselvoorraden uitrustingsstukken is te ontkomen, omdat vele te herstellen uitrustingsstukken langere tijd aan de troep zullen zijn onttrokken.

Het herstelelement in de divisie (hoofdzakelijk voor technische dienst- en verbindingdienstmaterieel) wordt nu zodanig georganiseerd, dat elke brigade delen hiervan onder bevel kan krijgen. Ook hier doet de vraag zich voor of een a priori uitsplitsen en dus het organiek opnemen van deze 3e-echelonsherstelcapaciteit bij de brigade niet de voorkeur verdient. Gegronde redenen zullen moeten worden aangevoerd, aangezien ook hier de argumenten, die bij de bevoorrading naar voren kwamen, vermindering van beweeglijkheid, star-

heid van systeem alsmede extra belasting door verzwaring van de taak hun invloed doen gelden. Uitgaande van het feit, dat de herstelelementen hun grootste activiteit zullen ontplooiën voor en na de gevechtsacties en dat tijdens de gevechten alleen zeer eenvoudige, weinig tijd vergende herstellingen zullen kunnen worden uitgevoerd, is naar mijn mening ook hier de opdracht aan de brigade weer bepalend. Ontvangt de brigade namelijk een zodanige opdracht, waarbij reeds bij voorbaat vaststaat dat de te steunen eenheden zullen zijn verstoken van enige onderhoudssteun van de divisie, dan is het wel duidelijk, dat 3e-echelonscapaciteit onder bevel van de brigade moet worden gesteld. Kan deze onderhoudssteun wel worden gegeven, dan verdient het houden van 3e-echelonscapaciteit op divisieniveau, de voorkeur. Hierbij is het wel degelijk mogelijk de steunverlenende elementen, indien hieraan behoefte bestaat, in de nabijheid van de te steunen brigade te plaatsen.

Nu zou men kunnen tegenwerpen, dat het toch heel goed denkbaar is, dat een brigade, in divisieverband optredende, in een geïsoleerde positie geraakt; een situatie die niet of zeer moeilijk was te voorzien. Ook in dit geval verdient het geen aanbeveling om tot een tijdelijk onder-bevelstellen of „van huis uit” indelen van onderhoudselementen over te gaan, daar zo'n situatie slechts kort kan en mag duren en er bovendien onder deze omstandigheden geen 3e-echelonsreparaties zullen worden verricht, onder meer door het ontbreken van de daarvoor noodzakelijke tijd.

Geneeskundige afvoer en verpleging

Het snel en beweeglijk optreden in grote gebieden, alsmede het voeren van het gevecht uit gepantserde voertuigen, verzwaart de taak van de geneeskundige dienst aanmerkelijk. In het bijzonder zal het verzamelen en afvoeren van gewonden de nodige problemen meebrengen, waarbij in het oog moet worden gehouden, dat de geneeskundige afvoer en verpleging zijn grootste activiteit vertoont tijdens de gevechten zelf; dit in tegenstelling met het onderhoud en de bevoorrading, speciaal wat de klassen I en II/IV betreft.

De gewonde zal tijdens het gevecht bereikbaar moeten zijn. Dit impliceert weer de noodzaak, transportmiddelen op het lagere niveau in te zetten. Bovendien zullen de in te zetten voertuigen voor het afvoeren van gewonden, moeten zijn aangepast aan het al dan niet gemechaniseerd of gemotoriseerd optreden van het te steunen onder-

deel. Hoewel de grondbeginselen van de geneeskundige afvoer en verpleging ook bij dit gewijzigd optreden van de divisie uiteraard onveranderd blijven, verdient het zeker overweging de uitvoering eens nader te bezien.

Binnen niet al te lange tijd worden in het geneeskundig bataljon compagnieën opgenomen, die zowel een verbandplaats-, een verzamelplaats- als een transportelement bevatten. Behalve een compagnie voor de divisietroepen is per brigade een dergelijke compagnie in het bataljon aanwezig die, al naar behoefte, onder bevel van een brigade kan worden gesteld.

Nu zou men, uitgaande van dezelfde overwegingen, als uiteengezet bij de bevoorrading en het onderhoud deze brigade geneeskundige compagnieën, geheel afhankelijk van de opdracht, onder bevel van een brigade kunnen stellen. Hier komt echter naar mijn mening het „moreel” als een zeer belangrijk aspect naar voren. Het is van groot belang, dat de soldaat weet, dat in zijn brigade, dus op een niet al te grote afstand, een geneeskundige inrichting aanwezig is, die hem kan helpen bij ernstige verwondingen. Deze wetenschap zal zeker de gevechtsbereidheid ten goede komen.

Bovendien zou ik hier willen opmerken, dat het beginpunt van de afvoerketen een eenheid van de brigade zal zijn. Juist tijdens het gevecht, wanneer, zoals hiervoor reeds is opgemerkt, de activiteit van de geneeskundige afvoer het grootst is, zal de binding met de eenheid continu moeten blijven bestaan. Het handhaven van deze binding kan nu op de meest efficiënte wijze op brigade-niveau worden bezien. Op dit niveau dient men immers wel volledig op de hoogte te zijn van het doen en laten van de brigade-eenheden.

Bovenstaande overwegingen pleiten in sterke mate voor een organiek opnemen van een geneeskundige compagnie in de brigadeorganisatie.

Vervoer en verkeer

Vervoer en vervoersleiding

Ter verduidelijking van de begrippen vervoer en vervoersleiding, waarover in de praktijk wel verwarring bestaat, kan hier in het kort worden gesteld, dat het vervoer — zoals in de verzorgingshandleiding staat vermeld: „de regeling van het gebruik en voor het gebruik beschikbaar stellen van geëigende transportmiddelen” — in feite de binding is tussen het transportmiddel enerzijds en het te transporteren goed of te verplaatsen personeel anderzijds.

Onder vervoersleiding zou dan de taak kunnen worden verstaan, die deze binding zo doelmatig mogelijk, in overeenstemming met de tactische en logistieke plannen tot uitvoering brengt. Om dus vervoersleiding te kunnen uitoefenen is derhalve de aanwezigheid van transportmiddelen en te transporteren goederen en/of personeel noodzakelijk. In de divisie wordt nu aan beide voorwaarden voldaan. Er komt een transportbataljon en er zullen goederen moeten worden gedistribueerd. Het verplaatsen van personeel zal minder hoofdbrekens gaan opleveren, aangezien de infanteriebataljons over voldoende eigen transportmiddelen zullen gaan beschikken. De vervoersleiding zal zich dus op divisieniveau hoofdzakelijk beperken tot het beschikbaar stellen van transport ten dienste van het bevoorradingssysteem. Om transportcapaciteit voor dit doel te kunnen vrijmaken zal naast het beschikbaar stellen van, met goederen beladen voertuigen aan de bevoorradingseenheden — een tijdelijke vermindering van de aanvullende voorraad bv. door verbruik of een tijdelijk immobiel maken van voorraden, door ontladen van voertuigen, wellicht een mogelijkheid hiervoor kunnen zijn. Hierbij zou ik, wellicht ten overvloede, willen opmerken, dat de verdere uitvoering van de bevoorrading volkomen in handen van de betrokken bevoorradingseenheden blijft. De met de vervoersleiding in verband staande problemen, zoals het vrij maken van transportcapaciteit, beperken van overslag e.d. zouden door de commandant van het transportbataljon kunnen worden behandeld, waarbij ware te overwegen of de transportofficier, die tot nu toe in de G4-sector van de divisie is opgenomen, hier nog moet blijven gehandhaafd.

Het verkeer

Werd hiervoor onder vervoer de binding tussen het transportmiddel en het te vervoeren goed of het te vervoeren personeel verstaan, zo kan in analogie hiermee, het verkeer als de binding tussen het transportmiddel en de weg worden beschouwd.

De verantwoordelijkheid voor de hieruit voortvloeiende werkzaamheden — de verkeersregeling — valt door deze binding met de weg toe aan de commandant, die met een gebiedsverantwoordelijkheid is belast. De vraag doet zich hier nu voor, of de huidige toestand, waarbij de divisiecommandant verantwoordelijk is voor de verkeersregeling — bestaande uit verkeersleiding en verkeerscontrole — zowel in het brigadegebied als het divisieachtergebied moet worden gecontinuu-

eerd. Door het snel en beweeglijk optreden in grotere gebieden dan voorheen, zou het op divisieniveau wel zeer bezwaarlijk kunnen zijn tijdig over juiste gegevens van de verplaatsingen, die zich binnen de brigade afspelen, zoals het verplaatsen van tactische eenheden en van voertuigen die voor de herbevoorrading zijn ingezet, te beschikken. Op brigadeniveau zou deze taak sneller en doelmatiger kunnen worden uitgevoerd. Dit zou dan impliceren, dat zowel de divisie- als de brigadecommandant, in hun ressort, een verantwoordelijkheid voor de verkeersregeling dienen te bezitten. Het verdient naar mijn mening dan ook aanbeveling te overwegen een verkeersbureau ter uitvoering van de verkeersleiding alsmede personeel, behorende tot het wapen van de Koninklijke Marechaussee, ter uitvoering van de verkeerscontrole op beide niveaus in de organisatie op te nemen. Het is voor een tijdige realisatie hiervan echter van het grootste belang, dat voorschans personeelsuitbreiding wordt voorkomen en dat wordt volstaan met simpele uitsplitsing van het thans in de divisie hiervoor beschikbare potentieel. Het is echter zeer de vraag of dit voldoende zal zijn, want zowel de uitbreiding van het aantal voertuigen als het beweeglijk optreden verzwaren de verkeerstaak ten zeerste. Het belang van een goed verkeerscirculatieplan, van een efficiënte bewijzering, alsmede van snelle en beweeglijke verkeersleidings- en regelingsorganen zal nog meer dan voorheen moeten worden benadrukt, om hier tot een aanvaardbare oplossing te komen.

Enkele overige logistieke diensten

Watervoorziening

Ook bij de bevoorrading van drinkwater aan de troep treden factoren op, die de uitvoering hiervan zeker niet eenvoudiger maken. Door het opereren in grotere gebieden, zal in de nabije toekomst per brigade een watervoorzieningsinstallatie op divisieniveau beschikbaar komen; een dergelijke inrichting zal ook de divisietroepen van water moeten kunnen voorzien.

Ook moet met de inzet van massa-vernietigingsmiddelen, zoals biologische, chemische en radiologische wapens, rekening worden gehouden, waardoor het verkrijgen van onbesmet drinkwater uit open water of civiele installaties, met de huidige middelen, ernstige moeilijkheden kan opleveren. Herziening van de uitrusting van de watervoorzieningsinstallaties, waardoor de bediening in staat is uit dieper gelegen bronnen water

te betrekken, kan mogelijk ook een oplossing zijn.

Baden en wassen

Het belang van het baden door de troep en het wassen van kleding — juist in een oorlog met kernwapens en chemische c.q. bacteriologische strijdmiddelen — behoeft hier niet te worden uiteengezet. Indeling van bad- en wasinstallaties bij divisie en brigade is echter om reden van beweeglijkheid en doelmatigheid minder gewenst. Wel zullen mobiele bad- en waseenheden, die in staat zijn grote hoeveelheden in korte tijd te verwerken, in niveaus hoger dan de divisie moeten worden opgenomen, om in deze behoefte te voorzien.

Nabeschouwing

Het moge uit het voorgaande thans duidelijk zijn, dat de door te voeren gewijzigde opzet van de divisie logistieke eenheden een zeer belangrijke stap in de goede richting is.

Het optreden van de tactische eenheden kan binnen niet al te lange tijd, volkomen aangepast aan de wisselende omstandigheden, worden gesteund door óf de middelen op divisieniveau te houden, waarbij uitsplitsing in breedte of diepte mogelijk is, óf logistieke eenheden geheel of gedeeltelijk onder bevel van de brigade te stellen. De zozeer gewenste soepelheid in uitvoering is hierdoor gewaarborgd. Wel zal het probleem van het opvangen van de logistieke eenheden, die in voorkomend geval onder bevel van de brigade worden gesteld, nog moeten worden opgelost. Hier is zeker behoefte aan een kleine staf, die administratieve en andere zaken, geen verband houdend met de uitvoerende logistieke taak, voor deze logistieke eenheden, die in grootte variëren van enkele ploegen tot compagnieën, coördineert en regelt. Een organieke staf voor dit doel bij de brigade op te nemen, lijkt mij inefficiënt en bovendien uit personeelsoogpunt niet aanvaardbaar. Te overwegen ware de staf- en verzorgingscompagnie van de brigade zó te organiseren, dat in voorkomend geval hieruit personeel met deze taak kan worden belast.

Tenslotte zou ik nog willen opmerken, dat naar mijn mening de verruiming van de logistieke mogelijkheden ook zijn weerslag heeft bij de besluitvorming van de commandant. Tot nu toe is het immers zo, dat het op divisieniveau voor de commandant reeds voldoende is te weten, of een bepaalde eigen mogelijke wijze van optreden logistiek is te steunen. Doordat aan de gekozen wijze

van optreden één mogelijke logistieke uitvoering is verbonden, kunnen, zonder dat de commandant zich over de uitvoering behoeft uit te spreken, de bevelen op verzorgingsgebied worden uitgegeven. In de toekomst is het echter zeer goed denkbaar dat één mogelijke wijze van optreden op verschillende manieren logistiek is te steunen, bijvoorbeeld het al dan niet toebedelen van middelen aan de brigade.

De commandant zal, na op de hoogte te zijn gebracht van de voor- en nadelen en een desbetreffend voorstel van de G4 terzake te hebben ont-

vangen door het aanhoren van de beoordeling van de logistieke toestand, zich over het logistieke optreden moeten uitspreken. In voorkomende geval zou de commandant dit in zijn besluit kenbaar kunnen maken.

Het bovenstaande geeft slechts enkele gedachten die, naar ik hoop, aanleiding zullen zijn, dat ook anderen hun zienswijze zullen geven, opdat straks, door verdieping van het inzicht, de tactische eenheden, zowel van divisie als brigade, een doelmatige logistieke steun ten dienste staat.

Meningen van anderen

Het onderhoud van KL-materieel

In bovengenoemd artikel van Majoor J. Pelt (*Mil. Spect.* 131(1962)(11)540) werd ik getroffen door het citaat „*We are fast approaching the point where our equipment will require only an idiot to push buttons but a genius to maintain*”, van Deputy Chief of Staff for Logistics, U.S. Army.

Het is bekend dat Amerikanen houden van kernachtige uitspraken. Ik zou hier echter de lezers willen adviseren de soep niet zo heet te eten als ze wordt opgediend. Een dergelijke uitspraak impliceert immers dat de ontwerpers, of de typebepalers, van het militair materieel volkomen uit de hand zijn geraakt, hetgeen onwaarschijnlijk is.

Het gaat hier in wezen om de *graad van automatie* (de mate van zelfbedienendheid) die het materieel bezit. Indien ik in een bepaald stuk materieel een zo hoge mate van zelfbedienendheid heb gerealiseerd dat slechts een idioot nodig is om een knop in te drukken, is dit geschied met een vooropgezette bedoeling. Het desbetreffende stuk materieel is bv. ontworpen met het doel te worden ingezet op een plaats waaraan alleen een gedresseerde aap als bedienaar ter beschikking is, en waarbij, hetzij enkele genieën voor het onderhoud in een vijfde-lijns-werkplaats gereed staan, hetzij niet eens meer moeite wordt gedaan om het materieel in kwestie te onderhouden; dat laatste wil zeggen dat het materieel zal worden gebruikt totdat het niet meer functioneert. Een ander uiterste zou worden gevormd door materieel dat

een geniale bedienaar maar slechts een idiote onderhoudsman vereiste! Gelukkig liggen tussen de beide genoemde uitersten nog vele andere mogelijkheden.

Het bepalen van de toelaatbare graad van automatie voor materieel is overigens een uitermate actueel probleem. In mijn publikatie „*Automatie in het leger*” (T.D.C.K.-rapport nr 26645) is een hoofdstuk aan dit probleem gewijd. In dit hoofdstuk wordt de theorie van de drie I.G.'s verkondigd, waarbij I.G. staat voor Intelligentie-Graad (en níét voor Idioot/Genius!). Volgens deze theorie zou ieder stuk materieel drie verschillende I.G.-waarden bezitten, resp. de waarden voor het ontwerpen, het onderhouden en het bedienen van het desbetreffende stuk materieel. Tussen deze drie I.G.-waarden bestaat een zekere relatie. Indien deze relatie bekend is voor diverse I.G.-waarden zou de toelaatbare graad van automatie mede aan de hand van gebruikers-eisen kunnen worden bepaald.

Uit dit korte commentaar moge blijken — dit ter geruststelling van Majoor Pelt — dat dergelijke problemen de aandacht hebben van betrokken functionarissen uit de materieelsector van de K.L.

IR. E. MAHLER, Majoor van de Technische Staf

Noot van de redactie

De auteur van het oorspronkelijke artikel heeft ons laten weten, dat hij geen redenen aanwezig acht om op het door Majoor ir. E. Mahler gestelde nog nader in te gaan.

Ontwikkeling en optreden van de gemechaniseerde pantserinfanterie

door P. J. KOENE, *Majoor der Infanterie, Hoofd Groep verdere vorming officieren Infanterieschool*

Door instructeurs van de Infanterieschool zal in de komende afleveringen van De Militaire Spectator, in het kader van de rubriek „Voor de subalterne troepenofficier”, een aantal artikelen worden gepubliceerd m.b.t. het optreden van de gemechaniseerde pantserinfanterie. Daarbij zal eraan worden gestreefd, de publikaties praktische waarde te geven speciaal voor hen, dienende bij eenheden, die begin 1963 met de AMX worden uitgerust. Teneinde een indruk te geven van de ontwikkeling van het optreden van gemechaniseerde pantserinfanterieformaties en de komende artikelen serie enige achtergrond te geven, gaat dit artikel vooraf.

Een terugblik op de ontwikkeling

De ideeën

Wil men terugblikken op de ontwikkeling van samenwerkende gemotoriseerde/gemechaniseerde infanterie met tanks, dan dient men een 40 à 45 jaren terug te grijpen. Toen in WO I de tank zijn intrede deed, werd van dit moderne wapen aanvankelijk de inzet aangepast aan de toen geldende tactische principes. De tank werd een ondersteuningswapen en hoofdzakelijk gezien als middel om de impasse van de loopgraafoorlog (o.m. ontstaan door wederzijdse toepassing van de mitrailleur) te doorbreken. De ervaringen, opgedaan in WO I, de vervolmaking van de nieuwe middelen, maar vooral de visie van een aantal militaire publicisten, waren aanleiding tot het ontstaan van nieuwe principes met betrekking tot inzet van gemotoriseerde/gemechaniseerde (gepantserde) eenheden.

In Engeland ontwikkelde Luitenant-Kolonel Fuller reeds in 1919 zijn theorieën over optreden van „volledig gepantserde strijdkrachten, bestaande uit tanks, vergezeld door infanterie en artillerie, die dusdanig diep in 's vijands weerstandgebied zouden kunnen doordringen, dat zelfs divisie- en legerstaven zouden worden bedreigd”. Ook Kapitein Liddel Hart kwam in een artikel

tot de conclusie, dat *volledig gemotoriseerde strijdkrachten* in staat moesten zijn deze beweeglijke strijd te evenaren. Hij ging van de gedachte uit dat nieuwe *pantserstrijdkrachten* (met grotere snelheid en actieradius dan in 1918) *samengevoegd tot snelle formaties*, een *diepe strategische penetratie* zouden kunnen forceren.

In Duitsland publiceerde de latere Generaal Guderian zijn ideeën over „Schnelle Truppen” en zei:

„Einsatz gepanzerter Verbände verspricht nur dann entscheidenden Erfolg, wenn sie zusammengefasst mit operativer Zielsetzung verwendet werden. Panzerverbände müssen stets von motorisierten und geländegängigen Unterstützungswaffen begleitet werden. Erfolge der Panzerverbände können nur dann voll ausgenützt werden, wenn eine genügende Zahl beweglicher infanteristischer Verbände zur Verfügung steht”.

Uit het vorenstaande kan men concluderen dat, wat thans algemeen bij de strijdkrachten van vele landen als principe is vastgelegd (zie ook VS 2-1386 Gevechtshandleiding pt 5a, 27b, 32), reeds werd voorzien in de periode tussen WO I en WO II.

De eerste praktische toepassingen

Het praktisch toepassen van vorenstaande theorieën ging niet zo snel. Enerzijds was, na een vier jaren durende wereldoorlog, het klimaat niet gunstig voor het ter beschikking krijgen van de benodigde fondsen. In Duitsland was men bovendien door het vredesverdrag van Versailles niet in de gelegenheid zware wapens te produceren. In Engeland kwam men tot een eerste toepassing van gemotoriseerde troepen in 1922 (Lindsay in Irak). In 1923 werd het Royal Armored Corps opgericht en in 1927 had men de eerste proeforganisatie van een gemechaniseerde brigade (twee tankbataljons, een mitrailleurbataljon op halfrups voertuigen, en gedeeltelijk gemotoriseerd artillerieregiment en geniecompagnie).

In Frankrijk ging men — naar Engels voorbeeld — ertoe over pantserenheden te formeren. Toch zag men aldaar de tank nog voornamelijk als ondersteuningswapen en alleen de zeer modern georganiseerde verkenningsseenheden waren in feite een afspiegeling van bovenomschreven ideeën. De reorganisatievoorstellen van de latere Generaal De Gaulle werden niet geaccepteerd; het bleef dus voorlopig bij „Dragons portés”, voornamelijk bestemd om op te treden als reserve.

In Duitsland had de latere Generaal Guderian grote moeite zijn moderne ideeën ingang te doen vinden, doch, ondanks Versailles, ging men ertoe over (onder de dekmantel „Transportwesen”) gepantserde troepen te formeren. Reeds in 1933 had men gepantserde „Kampftruppen”, in 1935 een proefpantserdivisie en na succesvolle oefeningen daarmee, werden op 15 oktober 1935 drie pantserdivisies geformeerd. In deze divisies was de latere „Panzergrenadier” nog slechts voorzien van niet-gepantserde en niet volledig terreinvaardige voertuigen. Het overladen bewapeningsprogramma zal hieraan debet zijn geweest. Toch kwam men, via de 1- en 3-tons halfrups en de MTV (Manschafttransportwagen), tot de SPW (Schützenpanzerwagen) die in WO II veelvuldig is gebruikt.

De geschiedenis van WO II heeft ons inmiddels geleerd, dat de praktische toepassing van de Duitse organisatie en uitrusting en hun tactische principes — in feite gebaseerd op de ideeën van Fuller en Liddel Hart — bleken te voldoen.

Toen tegen het einde van WO II, Duitsland als gevolg van geleden verliezen en gebrek aan grondstoffen, ertoe overging zijn restant aan pantser-troepen te formeren tot brigades, werd in het Merkblatt „Richtlinien für die Führung und Kampf der Panzerbrigades” gesteld:

„Zum Angriff tritt die Panzer-Abteilung stets geschlossen als Stosskraft der Brigade auf. Das SPW-Bataillon folgt dichtauf. Ein Absitzen des SPW Bataillons erfolgt nur dann, wenn die Panzer sonst nicht weiterkommen oder es zur Vernichtung eingegrabenen Gegners erforderlich ist”.

Men vergelijkte eens de punten 217, 218, 227.1 en 301 van de gevechtshandleiding VS 2-1386 + 3e wijziging daarop.

De latere ontwikkelingen

In Amerika werd reeds kort na de successen van Duitse gemechaniseerde formaties in Polen en aan het Westfront, overgegaan tot een nadere uitwerking van het optreden van tanks en begeleidende

infanterie („armored infantry”). Men ging daarbij echter voornamelijk uit van de gedachte, dat die infanterie slechts een *transportmiddel* behoefde en dat het eigenlijke gevecht op de klassieke wijze — te voet — zou worden uitgevoerd.

Ook na WO II bleef deze methode in de USA-voorschriften bestaan. Het US Armored Infantry Battalion beschikt thans over een gesloten, gepantserd rupsvoertuig M 113, dat hoofdzakelijk als transportmiddel wordt gezien. Eerst de laatste tijd is er sprake van wijziging in deze zienswijze en men schijnt zich te realiseren dat uitstijgen vóór de eigenlijke aanval een zeer kwetsbaar moment is waardoor het élan, de snelheid en de stootkracht van de aanval grotendeels verloren gaan.¹

In Frankrijk heeft men na WO II eerst volgens USA-concept gedacht. Het Franse leger — evenals dat van andere bevrijde landen — werd uitgerust met Amerikaans materieel, getraind op Amerikaanse scholen en ruimschoots voorzien van Amerikaanse voorschriften. Bovendien liet de strijd tegen guerrilla's in de voormalige Franse koloniën weinig gelegenheid te oefenen met infanterie/tankformaties.

In 1959 werd met de daadwerkelijke mechanisatie begonnen en men beschikt thans over „Chasseurs portés” uitgerust met de AMX. Met de ontwikkeling van het gepantserde personeelsvoertuig AMX-VTT (Véhicule Transport de Troupe) — opvolger van de Amerikaanse half-rups — en oefeningen van pantserbrigades in NAVO-verband, is waarschijnlijk een nieuwe periode ingeluid. Zowel de nieuwe benaming voor de AMX, thans VCI (Véhicule Combat d'Infanterie) alsmede uitlatingen van commandanten van Franse pantserinfanterie-eenheden, door instructeurs Infanterieschool bezocht, wijzen in die richting.

In Engeland werd in 1957 de „Armored Brigade Group” geformeerd, bestaande uit drie tankbataljons en een gemotoriseerd infanteriebataljon. In deze brigade was tevens een transportcompagnie opgenomen, uitgerust met de *Saracen* (pantserwielvoertuig). Momenteel is een nieuw pantser-rupsvoertuig FV 43 - „Trojan”, in troepen beproeving.²

In Duitsland werd, na de oprichting van de Bundeswehr in 1956, de ontwikkeling van pantserinfanterie met kracht ter hand genomen. Uiteraard baseerde men zich hierbij op de opgedane ervaringen in Rusland, zonder uit het oog te ver-

¹ Zie: G. H. Huppert — *Armor* (1962)(4).

² Zie: *Soldier* (1962)(6)(11).

liezen dat de Sovjet-strijdkrachten inmiddels ook waren gemoderniseerd.

In WO II beschikte men in de USSR over veel tanks doch zéér weinig verbindingen daarvoor. De begeleidende infanterie reed op de tanks of, in het gunstigste geval, in — van Amerika ontvangen — halfrupsen M6. Sedert 1958 beschikt men echter over zeer goede tanks (waarvan een gedeelte amfibisch), uitgerust met moderne middelen. De infanterie, grotendeels gemechaniseerd, heeft licht gepantserde (eveneens voor een deel amfibische) personeelsvoertuigen. Uit artikelen in de Russische militaire vakbladen blijkt, dat men bij voorkeur „bereden” vecht. De voertuigen verschaffen echter in de meeste gevallen geen bovendeckking.

Men organiseerde in Duitsland de pantserstrijdkrachten zodanig, dat pantser- en pantsergrenadiereenheden op eenvoudige wijze tot gevechtsformaties kunnen worden samengevoegd. De ervaringen in Rusland deed de Duitsers beslissen, uitsluitend rupsvoertuigen aan te schaffen. Momenteel heeft men nog gemotoriseerde infanterie uitgerust met „Unimog” 1½ ton wielvoertuigen doch deze wordt eerlang gereorganiseerd. Onderlinge samenwerking tussen de gemechaniseerde pantserinfanterie (Pantsergrenadiere) en de tanks streeft men sterk na. De Duitse gevechtshandleiding (kortweg genaamd TF '60) zegt:

„Panzergrenadiere (SPz) sind die schnelle und bewegliche Infanterie. Ihre gepanzerten Fahrzeuge befähigen sie, eng mit Panzerkräften zusammenzuwirken und den Kampf beweglich zu führen. Aufgesessenen kämpfend sind sie gegen die Wirkung von Atomsprengkörpern besser geschützt als zu Fuss kämpfende Truppen. Soweit Lage und Gelände es erfordern, kämpfen sie abgesessen. Der schnelle Wechsel zwischen auf- und abgesessener Kampfweise erhöht die Vielseitigkeit der Panzergrenadiere (SPz) und gibt ihrem Kampf das Gepräge.”

Het zal duidelijk zijn, dat de aanwezigheid van kernwapens en de samenwerking in NAVO-verband eveneens tot verdere ontwikkeling heeft bijgedragen. Nu kernwapeninzet tot de mogelijkheden behoort en men dus is gedwongen de nodige maatregelen in verband hiermee in de analyses en calculaties op te nemen, is ook het optreden van gemechaniseerde infanterie/tankformaties opnieuw bezien. Kernwapenvuursteun heeft een zodanige invloed op het gevecht, dat de manoeuvre daaraan zal (moeten) worden aangepast. Het effect van een kernwapen op de tegenstander zal onmiddellijk moeten worden uitgebuit. Dit wil zeggen: snel verplaatsen door een gebied waar grote verwoestingen zijn aangericht

en waar nablijvende straling aanwezig is. Gepantserde, geheel af te sluiten, rupsvoertuigen verdienen in zulk een geval duidelijk de voorkeur.

Ook staf LANDCENT (Landstrijdkrachten centraal Europa van de NAVO) analyseerde de behoefte gebaseerd op opdracht - vijand - terrein - eigen middelen en kwam tot de zogenaamde LANDCENT-divisieorganisatie die aan alle deelnemende NAVO-partners werd voorgesteld. Men begrijpt echter dat voorstellen — ook al zijn ze gebaseerd op een goede behoeftebepaling — niet onmiddellijk kunnen worden verwezenlijkt. Dergelijke drastische wijzigingen in de legerorganisatie hebben heel wat voeten in de aarde. Men leze de kamerverslagen nog eens erop na!

Hoe staat het in Nederland ervoor?

Inmiddels is in Nederland de beslissing gevallen; een ieder heeft uit de toelichting op de begroting van defensie kennis kunnen nemen van de plannen. Wellicht is er thans bij de te reorganiseren eenheden een zeker ongeduld te bespeuren en wij kunnen uitlatingen beluisteren in de trant „waar blijven die AMX-en nu?” Voteren van gelden, de leveringstermijnen, de beproevingen, de modificaties, het schrijven van voorschriften enz., vergt echter veel tijd, veel overleg en coördinatie.

De voorschriften

Er is de afgelopen twee jaren bijzonder veel voorbereidend werk verricht en zo zijn onder meer voorlopige richtlijnen ter beschikking gekomen.

Daar er — in verband met de nodige spoed — op verscheidene plaatsen gelijktijdig is aangevangen, zullen nog vele oneffenheden moeten worden gladgestreken en een ieder kan daarbij behulpzaam zijn door het inzenden van positieve opmerkingen, aanvullingen, ervaringen, enz.

De thans beschikbare gegevens zijn vervat in de volgende publikaties.

VS 2-1386	Gevechtshandleiding, na 3e wijz bijgewerkt met betrekking tot het optreden met de moderne middelen.
VR 7-257	Staf, staf- en verzorgingscompagnie (gemechaniseerd).
VR 7-267	Pantserinfanteriecompagnie (gemechaniseerd).
VR 7-277	Pantserondersteuningscompagnie (gemechaniseerd).
VR 7-440/3	Gevechtsexercitie (pantser-rupsvoertuigen infanterie).
OOT 1-115/10A	Pantserinfanteriebataljon (gemechaniseerd).

- OOT 1-116/10A Staf, staf- en verzorgingscompagnie (gemechaniseerd).
 OOT 1-117/10A Pantserinfanteriecompagnie (gemechaniseerd).
 OOT 1-118/10A Pantserondersteuningscompagnie (gemechaniseerd).
 AS 01-1-115/10a e.v. Autorisatiestaten voor hierboven genoemde eenheden.
 TH 9-230 B-10/1 Technisch voorschrift AMX, pantser-rupsvoertuig (infanterie).
 Het VR 7-207 Pantserinfanteriebataljon (gemechaniseerd) zal in het voorjaar 1963 ter beschikking komen.

De middelen

Bij het opstellen van wensen waaraan een militair uitrustingsstuk zou dienen te voldoen, zal men uitgaan van de tactische behoefte, doch door technische beperkingen vaak worden gedwongen zijn „idealen” iets te miniseren. Men heeft ten aanzien van het gepantserde personeelsvoertuig natuurlijk overwogen wat de tactische behoeften zijn. Een analyse van het moderne gevecht, tactische principes, e.d. ging daaraan vooraf. Algemene wensen met betrekking tot het voertuig zijn de volgende.

1. RUIMTE

- de beschikbare ruimte dient voldoende te zijn voor een tirailleurgroep met uitrusting, bewapening enz;
- indien deze groep is uitgestegen, dient het voertuig in staat te zijn zich te verplaatsen, vuursteun te geven en verbindingen in stand te houden, hetgeen betekent dat boven de tirailleurgroep, een chauffeur, boordschutter en radiotelefonist (eventueel gecombineerd) aanwezig moeten zijn;
- indien het voertuig tevens wordt gebruikt als commandovoertuig, voor ondersteuningseenheden, logistieke taken, verkenningen enz., dan eist dit bijzondere voorzieningen.

2. BEWAPENING EN UITRUSTING

- de voertuigbewapening dient geschikt te zijn om gemechaniseerde vijand aan te grijpen, dekking te verlenen bij in- en uitstijgen van de tirailleurgroep, laag vliegende vijandelijke vliegtuigen onder vuur te nemen;
- de bewapening van de tirailleurgroep moet, gezien taak (voornamelijk aanvallend) en het optreden potentiële tegenstander, veel automatisch vuur kunnen uitbrengen en pantserbestrijding ter hand kunnen nemen;
- goede radioverbindingen.

3. VOORTBEWEGING

- een sterke motor met grote actieradius (overeenkomende met die van de tanks);
- terreinvaardigheid (gezien de nauwe samenwerking) overeenkomende met die van de tanks;
- grote wendbaarheid;
- zo mogelijk amfibisch, doch tenminste een waadvermogen gelijk aan dat van de tanks. (De praktijk wijst uit, dat het amfibisch maken van het pantservoertuig beperkingen op ander gebied noodzakelijk maakt).

4. GEWICHT, VORMGEVING, PANTSERING

- een zo laag mogelijk gewicht, in ieder geval niet boven 15 t met een „wioldruk” van ca. 0,6 kg/cm²;
- zo laag mogelijk silhouet;
- bodemvrijheid z.m. 40 cm;
- zodanige vormgeving, dat zo min mogelijk hinder wordt ondervonden van scherven, infanterievuur, drukgolf van kernwapens;
- geheel afsluitbare pantsering dient bescherming te geven tegen scherfwerking artillerievuur en infanterievuur en effect abc-oorlogvoering;
- gemakkelijk te openen luiken, ruime deuren, schietsleuven en waarnemingsmogelijkheden.

5. DIVERSEN

- infraroodapparatuur voor rijden en vuren;
- abc-beschermingsmogelijkheden;
- afvuurinrichting voor rookgranaten;
- goedkoop in aanschaf c.q. productie;
- eenvoudig ten aanzien van onderhoud;
- gemakkelijk te bedienen.

Al deze „wensen” zijn indertijd door de deskundigen tegen elkaar afgewogen en uiteindelijk in „eisen” geformuleerd. Om te komen tot de eisen, waaraan het materieel in ieder geval moet voldoen is er een nauwe internationale samenwerking. Zo kennen wij NAVO-standaardeisen, FINABEL-eisen (Frankrijk, Italië, Nederland, Duitsland, België, Engeland, Luxemburg) en de Nederlandse TMT (tactische militair technische) eisen.³

Ook ten aanzien van de aan te schaffen middelen ging men niet over één nacht ijs. Hoewel, vooral in buitenlandse tijdschriften, veel publikaties verschijnen over nieuw ontworpen gepantserde voertuigen, wil dit niet zeggen dat deze ook aan de markt zijn. Vaak bestaan slechts blauwdruk-

³ Zie: F. van Pelt — *Mil. Spect.* 127(1958)(10)525.

ken, een „artists-vision” of een enkel proefmodel. De problemen, verbonden aan de beslissing met betrekking tot de aanschaf van materieel liggen vaak in een ander vlak dan het zuiver militair-technische en ze onttrekken zich voor een groot deel aan de gezichtskring van de niet-gespecialiseerde officier. In feite is geen enkel land ooit gereed met de ontwikkeling van zijn militair materieel. Vaak zijn er kwesties die veel grotere invloed hebben dan op het betrokken uitrustingsstuk alleen. Men denke slechts aan de keuze tussen benzine-, diesel- en „Vielstoff”-motor; mogelijkheid van transport door de lucht; abc-beveiliging, enz.

Het is echter ondoenlijk bij het uitrusten van militaire eenheden te wachten op het tot stand komen van een „ideaal-oplossing” (die overigens nimmer zal worden bereikt). Zo zien wij dus de aflevering van bepaalde series voor een beperkte periode, terwijl inmiddels de plannen voor een verbeterd model reeds weer op stapel staan. In Duitsland schafte men bv. de HS 30 aan, wetende dat de beschikbare ruimte in het voertuig beperkt is. In aansluiting hierop bestelde men (voornamelijk voor ondersteuning en logistieke doeleinden) de Hotchkiss cc2 en de M 113. Inmiddels is men doende, voor een volgende fase van de opbouw, een nieuw ontwerp gepantserd personeelsvoertuig tot ontwikkeling te brengen.

In Nederland werd, zoals bekend, besloten tot aanschaffing van de AMX. Men kan aannemen dat wensen en mogelijkheden nauwlettend tegen elkaar zijn afgewogen en dat men, binnen de gestelde limiet, het beste heeft verkregen wat momenteel verkrijgbaar is.⁴

De opleiding

Een ieder zal begrijpen, dat de overgang van conventionele infanterie naar pantserinfanterie (gemechaniseerd) ook ten aanzien van de opleiding nog veel inspanning en aanpassing zal vergen. Het gaat niet slechts om het zich eigen maken van de gegevens, voorkomende in de OOT-AS en de voorschriften, doch om selectie van het personeel, technische en tactische vorming en vooral mentaliteitsvorming. Wil men in de gemechaniseerde pantserinfanterie op zijn plaats zijn, dan zal men een aantal specifieke eigenschappen dienen te bezitten én zich extra kennis moeten eigen maken. Onderstaand volgt een aantal onderwerpen die in dit verband de aandacht vragen.

⁴ Zie in dit verband vooral: F. Th. Segers — *Mil. Spect.* 130(1961)(12)477.

SELECTIE

Fysiek dient de pantserinfanterist 100% fit te zijn, zijn lengte dient — gezien het voertuig — 1,75 m niet te boven te gaan, hij moet een goed ontwikkeld reactievermogen bezitten en evenwichtig zijn. Men zal immers zo vlot moeten reageren op de snel wisselende situaties in het moderne gevecht, dat gevechtsleiding „van uit het zadel” uitvoerbaar wordt. Ieder die zich met een pantservoertuig op het gevechtveld zal bevinden (dus ook officieren en kaderleden) moet in staat zijn dit voertuig snel te verlaten, zo nodig door de luiken. Men zal de sporturen reeds nu kunnen gebruiken om de nodige fitheid te verwerven.⁵

TROEPENAANVOERING

Onze soms wat perfectionistische bevelstechniek en langradige troepenaanvoeringsprocedure zal eenvoudiger en sneller dienen te geschieden (zonder de principes ervan uit het oog te verliezen!) Men zal een andere kijk moeten krijgen op het terrein; het is een groot verschil of men een aantal pantservoertuigen van 15 t commandeert, of een troep te voet, die langzamer is en „overal kan komen”. Men zal een grotere routine moeten krijgen met de verbindingsmiddelen en de verkorte verbindingsprocedure. Men moet (ook de officieren die wagencommandant zijn!) de „drill beheersen”.⁶

WAPENTECHNISCHE VORMING

Niet slechts de persoonlijke en groepswapens spelen een rol, doch ook de voertuigbewapening. In de OOT wordt weliswaar slechts gesproken over de hulpchauffeur/radiotelefonist, doch deze is allereerst „boordschutter”. Hij moet in staat zijn, van af het voertuig, de uitgestegen groep te steunen (bovendien zal hij nog, indien de groep is uitgestegen, als voertuigcommandant moeten kunnen optreden!).

MORTECHNISCHE VORMING

Bij de pantserinfanterie zal men zich ervan bewust moeten worden, dat „de groep een voertuig bezit” wat wil zeggen, dat de gehele bemanning daarvoor verantwoordelijk is. Het gaat niet aan, de verantwoordelijkheid af te schuiven op de chauffeur en de transportofficier; iedereen dient „motor-minded” te zijn en eraan mee te werken dat „zijn” voertuig altijd inzetbaar is! *De AMX is een uitstekend voertuig doch vereist goede verzorging!*

⁵ Zie: *De Infanterist* (1962)(9).

⁶ Zie: VR 7-440/3.

ONDERDEELSVORMING

Men dient zich goed voor ogen te houden, dat in Nederland, de opleiding bij het PIROC, zich beperkt tot rijden, onderhoud en gevechtsexercitie.⁷

Zeer belangrijk is de „team-vorming”: groepscommandant (radioverbindingen) - chauffeur (rijden) - boordschutter (schieten). Generaal Guderian sprak indertijd reeds over de basisvorming bestaande uit „*Funken - Fahren - Schieszen*”.

Daarmee zijn wij echter niet klaar. Er zullen nog vele oefeningen moeten worden gehouden om de samenwerking tussen pelotonscommandant en groepscommandanten en tussen compagniescommandant en pelotonscommandanten soepel te doen verlopen. Het zal aanbeveling verdienen om hiervoor (per pantserinfanteriebataljon) te beschikken over een eenvoudige zandtafel met verbindingsapparatuur, waarop gevechtssituaties kunnen worden gespeeld, alvorens men met de voertuigen het terrein in gaat. Rond zulk een zandtafel kan men vooral de snelle, korte bevelen beoefenen, die nodig zijn om iedere wisseling in de situatie het hoofd te bieden.

In een later stadium kunnen op dezelfde wijze ook oefeningen worden gehouden waarbij eskadrons en pelotonscommandanten van de cavalerie hun medewerking verlenen.

PANTSERHERKENNING

Nog een kort woord met betrekking tot de pantserherkenning. Het opleidingsprogramma is uitgebreid, vele andere zaken vergen veel tijd. Het verdient derhalve aanbeveling de herkenninglessen te beperken tot herkennen van *vijandelijk materieel dat men zou kunnen ontmoeten*. Er zijn overigens methoden om tot het gewenste resultaat te komen, zonder het geven van theorielessen!

TACTISCHE INDOCTRINATIE

Het tactisch optreden met pantserinfanterie-eenheden zal eveneens moeten worden geleerd. De tactische vorming, zoals tot nu toe voor kapiteins en majoor door de wapenscholen verzorgd, zal straks ook het optreden met gemechaniseerde eenheden moeten omvatten. Bij de Infanterieschool is de leerstof voor de huidige A- en B-cursus geheel aangepast. Zij, die deze cursussen reeds vroeger volgden, zullen op de één of andere wijze eveneens in de gelegenheid moeten worden

gesteld zich verder te bekwamen, bv. door het deelnemen aan een aantal reeds ter beschikking zijnde kaderoefeningen op de kaart, de maquette of in het terrein.

DE TACTISCHE PRINCIPES

Gevechtsvoering is een kwestie van beoordeling van de toestand, het maken van logische gevolgtrekkingen; besluitvorming, daarna een efficiënte aanpak (waarbij steeds de vraag voor ogen houdende „hoe bereik ik mijn doel/vervul ik mijn opdracht, in de kortst mogelijke tijd met de minst mogelijke verliezen”). Altijd zal men dan tactische beginselen praktisch toepassen. Hoewel het thans voor een ieder mogelijk is, om uit de verschenen voorschriften de principes met betrekking tot het optreden van gemechaniseerde pantserinfanterie te concluderen, lijkt het mij nuttig deze inleiding op de komende artikelen te besluiten met een opsomming van de kernpunten daarvan. De nummers in de tekst verwijzen naar punten van de gevechtshandleiding + 3e wijziging die hierop o.m. betrekking hebben.

Kernpunten voor het optreden

1. Algemeen

a. Mogelijkheid van inzet kernwapens door tegenstander eist *spreiding* (ter instandhouding van de middelen).

b. Mogelijke inzet eigen kernwapens eist daarentegen snelle *concentratie* (uitbuiting effect) (295).

c. Er is dus behoefte aan:

1. grote beweeglijkheid door motorisatie mechanisatie, verbindingen, bevelstructuur, echelonering verzorging (5 a);

2. grote vuurkracht i.v.m. de relatief grote gebieden waarin wordt geopereerd (5 b);

3. meer beveiliging (133 b);

4. soepele organisatie van middelen en bevelsorganen (5 c, 200);

5. sneller beschikbaar komen van gevechtseinlichtingen (104, 121, 159, 232).

2. Optreden gemechaniseerde formaties

a. Gemechaniseerde infanterie en tanks dienen principieel in onderlinge samenwerking op te treden; afzonderlijke inzet beperkt de gevechtswaarde van het totaal (227.1).

b. Gezien de relatief grote gebieden waarin dit manoeuvre-element opereert zal (gemechaniseer-

⁷ Zie voor PIROC-opleidingen: *De Infanterist* (1961/62).

de) artillerie en genie in de formatie moeten worden opgenomen (198).

c. Gezien organisatie, uitrusting en bewapening én het optreden van de potentiële tegenstander, dient de gemechaniseerde formatie een sterk pantserbestrijdend vermogen te bezitten of door pantserbestrijdingselementen te worden begeleid.

d. Gemechaniseerde formaties zijn primair bestemd voor het aanvallend gevecht en hebben tot hoofdtak, handhaven van de voortgaande bewegingen diep doordringen in vijandelijk gebied. Stootkracht en mobiliteit dienen tot een maximum te worden uitgebuit (302).

e. De groepering binnen de gemechaniseerde formaties is afhankelijk van terrein en vijandelijk optreden en dient derhalve zeer flexibel te zijn. Gezien het groter incasseringsvermogen en grotere vuurkracht van de tanks, gaan deze in beginsel voorop.

f. Indien terrein en/of vijand hiertoe nopen, zal de gemechaniseerde pantserinfanterie de leiding overnemen; de tanks vervullen dan een ondersteunende rol.

g. Gemechaniseerde formaties (manoeuvrelementen) lenen zich bij uitstek voor het uitbuiten van de kernwapeninzet en zijn speciaal geschikt snel op te rukken achter of onder eigen vuursteun (299, 364).

h. Na het verleggen van het artillerievuur kunnen gemechaniseerde infanterie/tank-formaties, door gecombineerde maximale vuur- en stootkracht, diep in het vijandelijke weerstandsgebied binnendringen zonder dat de gemechaniseerde infanterie de voertuigen behoeft te verlaten (301 a).

i. Terrein en/of vijand kunnen echter gemechaniseerde pantserinfanterie nopen (indien flankerende en omtrekkende manoeuvres niet uitvoerbaar zijn) het gevecht te voet te voeren. In dat geval zullen de pantservoertuigen zoveel mogelijk met vuur steunen (301 c).

j. Het zuiveren van terreindelen, door vijandelijke weerstanden bezet, zal slechts door de gemechaniseerde formaties ter hand worden genomen, indien het uitvoeren van de opdracht (zie pt d) zulks noodzakelijk maakt; zo niet, dan zal deze taak worden overgelaten aan volgende (gemotoriseerde) echelons (217, 305 b).

k. In geval van verdediging, wordt de gemechaniseerde formatie primair ingezet als beweeglijk element daarvan, d.w.z. voor offensieve acties zoals tegenaanval (364, 401.5), of vertraging in samenhang met de statische posities (401.3).

l. Zou men genoodzaakt zijn gemechaniseerde

formaties statisch in te zetten, dan zal toch worden gestreefd naar een mobiel gebruik van de tanks en pantservoertuigen, in samenhang met de statische posities van de grotendeels uitgestegen en ingegraven infanterie (401.7).

m. Tijdens de vertraging zal de gemechaniseerde formatie worden ingezet voor het voeren van die vertraging door een beweeglijk gevecht (eventueel tussen de weerstandsstroken) (520, 534).

n. Gemechaniseerde formaties zijn voorts bijzonder geschikt voor optreden als:

1. beveiligende strijdmacht (163, 413 b);
2. voorhoede bij opmars (158 a);
3. achterhoede bij terugtocht (181);
4. eenheid belast met achtervolging en omvatting (380-387).

o. Gemechaniseerde formaties zijn minder geschikt voor optreden bij:

1. gevechten in oorden;
2. gevechten in polderland;
3. gevechten in bossen;
4. riviergevechten.

Slotbeschouwing

Dit artikel wil een „achtergrond” verschaffen voor hen die straks tot gegepantserde infanterie (gemechaniseerd) gaan behoren. Het wil een „toelichting” geven en wat begrip bijbrengen met betrekking tot de vele voorbereidingen die aan de reorganisatie vooraf dienden te gaan. Het wil een aantal „kernpunten” verschaffen die men kan gebruiken bij het lezen van de komende artikelen, waarin het tactisch optreden van pantserinfanterie (gemechaniseerd) nader wordt toegelicht. Naar ik hoop zal het de lezers enigszins de weg wijzen en behulpzaam zijn bij de verdere bestudering van en vorming tot gemechaniseerde pantserinfanterie.

Pantserinfanterie is infanterie met stootkracht. Georganiseerd, geoefend en uitgerust om met de tanks en hetzelfde tempo als deze, in actie te gaan. Ze is mobiel, snel en heeft incasseringsvermogen. Ze heeft grote souplesse dank zij de zeer goede verbindingen, en extra vuurkracht dank zij de boordwapens.

Zo zegt (vrij vertaald) een Franse publikatie. Aan ons de taak om dit door vakbekwaamheid en élan waar te maken.

Literatuur

- a. De in dit artikel genoemde *Nederlandse voorschriften* en/of concepten daarvoor.

- b. De Amerikaanse voorschriften
 FM 7-17 The Armored Infantry Company and Battalion
 FM 17-1 Armor operations, small units
 FM 17-20 Armored Infantry Units
- c. G. H. O. de Wit - *Mil. Spect.* 127(1958)(6)309
 J. van Elsen - *Mil. Spect.* 128(1959)(6)233
 M. A. van den Wall Bake - *Mil. Spect.* 129(1960)(2)66
 P. Bruyn - *Mil. Spect.* 129(1960)(6)226
 P. Bruyn - *Mil. Spect.* 129(1960)(8)310
 Anon. - *Mil. Spect.* 129(1960)(9)357
 J. D. Backer - *Mil. Spect.* 129(1960)(11)438
 L. Schothorst - *Mil. Spect.* 130(1961)(2)51
 F. Th. Segers - *Mil. Spect.* 130(1961)(12)477
- d. Berger - *Army* (1958)(11)
 Bredin - *Army Quart.* 60(10)
 R. Rieman - *Wehrkunde* (1959)
- H. E. Wildholz - *Wehrkunde* (1959)
- e. *Studiemateriaal*, ontvangen door instructeurs van de Infanterieschool tijdens hun buitenlandse detacheringen bij:
- Lehrgang f. Bataillonsführer, Panzertruppschule Munster (1961/1962)
 Lehrgang f. Kompaniechef, Panzertruppschule Munster (1961)
 Ecole d'Application de l'Infanterie, Saint-Maixent (1961)
 8me Groupe Chasseurs Portés, Wittlich (1961)
 Infanterieschule, Hammelburg (1961)
 Panzerlehrbrigade, Munster (Lager) (1961)
- N.B. De belangrijkste punten uit de geraadpleegde literatuur zijn d.m.v. voetnoten in de tekst van het artikel vermeld.

Uit de buitenlandse vakpers

Op zoek naar een wereld-strategie

Het is ondenkbaar, te veronderstellen dat in de nabije toekomst alle geschillen zullen worden opgelost door wijze beslissingen van de V.N. Hiervoor zou het nodig zijn, dat de menselijke rassen van natuur zouden veranderen en dat ze zich vrij zouden kunnen maken van hartstocht, egoïsme, ijdelheid en de voorkeur voor machtsvertoon. Voor alles zouden ze gelijk moeten zijn in belangrijkheid en beschavingspeil. De ondervinding leert dat vredelievendheid van twee kanten moet komen en dat werkeloos toezien of berusten in een compromis als een narcotisch middel werkt: de pijn verdwijnt tijdelijk, zonder dat de ziekte wordt genezen.

Geen wereld zonder oorlog

Conflicten breken zelden uit over goed en kwaad of recht en onrecht, meestal is er een verschil van opvatting over wat recht is. De hele ontwikkeling van de wereld zou onbegrijpelijk worden, indien de historici de oorlogen weglieten. Totale vrede bestaat alleen voor overledenen. Dit klinkt misschien hard maar het is de werkelijkheid. Vrede is uiteindelijk een vraagstuk van evenwicht van krachten en een vredespolitiek is erop gericht dit evenwicht te bewaren.

Nucleaire wapens, flexibiliteit in gevaar

Te veel nadruk op nucleaire bewapening brengt de onderhandelingspositie van het Westen in gevaar. Alleen het Westen heeft geen andere keus dan gebruik van nucleaire wapens. Dit is de dominerende factor van de huidige wereldpolitiek, wij zijn terechtgekomen in een uitermate strakke passieve verdediging met weinig mogelijkheid voor mobiel optreden. Een strategisch beleid, dat niet in staat is om preventieve acties te ondernemen, doemt zichzelf tot mislukking, omdat het één van de belangrijkste troeven — het initiatief — aan de ander laat. De Westerse strategie heeft zich laten leiden door de ontwikkeling van de techniek in plaats

van door die van de politiek. Strategie moet ondergeschikt zijn aan de politiek en niet aan de techniek. Realistische militaire planning moet de technische mogelijkheden in het politieke raamwerk passen. Onderscheid maken tussen tactische en strategische nucleaire middelen is theorie. Het gevaar is groot dat zelfs de voorzichtigste inzet van A-middelen een kettingreactie verwekt. En wie zou erover peinzen, een vlieg van zijn hoofd te slaan met een hamer?

Een doorslaggevende handicap

Atoomstrategie is derhalve te star om een soepele politiek te voeren. Daarin ligt de doorslaggevende handicap. Atoomwapens zijn niet geschikt om als hoofdwapens voor onze verdediging te dienen. Zij blijven echter onmisbaar als noodzakelijke aanvulling op onze conventionele strijdmiddelen.

Het is bovendien moeilijk te zien hoe het Westen zich tegen de huidige chantagepolitiek van de Russen met A-middelen kan verdedigen. Het Westen verklaart deze middelen nooit preventief te zullen gebruiken en de Russen wachten zich wel ervoor teveel aanstoot te geven. Zij willen het Westen door subversieve acties en plaatselijke oorlogen economisch ineen doen storten. Dit betekent een politiek van onrust zaaien, oorlog zonder oorlog in de wettelijke betekenis. Een algemeen wereldconflict is derhalve onwaarschijnlijk. Het Westen kan alleen blijven voortbestaan door agressief optreden in de conflicten waarbij vitale belangen op het spel staan. A-middelen blijven daarbij een belangrijke rol spelen. Wee degene die zwakke zenuwen heeft en die voor bedreigingen zucht, en wee ons allen indien iemand, uit vrees, de eerste bom zou laten vallen! De Russen zullen echter hun „sociale verbeteringen” niet gemakkelijk in de waagschaal stellen met het risico van totale vernietiging. Zij hebben geen algemene oor-

log nodig, omdat zij hun doelstelling op andere wijze kunnen verwezenlijken.

Communistische koude oorlog

Volgens von Clausewitz is oorlog de voortzetting van de diplomatie met andere middelen. Lenin verbeterde Clausewitz; voor hem betekende vrede voortzetting van de revolutie met andere middelen. Deze onderscheiden hebben thans geen zin meer, wij maken geen onderscheid meer tussen oorlog en vrede, maar spreken over koude en hete oorlogen.

De communisten zullen in de toekomst blijven streven naar het voorkomen van een algemeen conflict — een derde oorlog wensen zij niet. Zij zullen altijd ernaar streven een wettelijk stevige positie te hebben; hoe fout ze in werkelijkheid ook zijn. De interne tegenstellingen van het Westen, de hele wereldsituatie voortvloeiende uit de Tweede Wereldoorlog, nodigt de communisten als het ware tot deze houding uit.

Het is logisch dat ze vreedzame coëxistentie prediken, maar zij bedoelen een wedijverende coëxistentie, hetgeen betekent revolutionaire onrust stoken waar dat maar mogelijk is. Als communistische staatslieden anders zouden handelen waren ze slechte diplomaten en hielden op volgelingen van Lenin te zijn.

Communisme en de gekleurde rassen

Het communisme heeft zijn vaart verloren en is oud geworden in het land van afkomst, maar het vindt nieuwe levenskrachten onder de gekleurde rassen. Deze kracht, nu dynamischer dan het communisme zelf, bezit een grenzeloze, emotionele energie, die ons allen dreigt te verpletteren. Rusland zal bij voortduring trachten deze kracht voor zijn eigen belangen te gebruiken, door het Westen af te schilderen als uitbuiters van de gekleurde volkeren. Winnaar in de strijd over de gunst van de Arabische en Afrikaanse volkeren zal degene zijn die leiding kan geven aan de ontwikkeling van de gekleurde rassen. Dit doel moet worden bereikt door een uiterst voorzichtige combinatie van diplomatieke, economische en zuiver militaire maatregelen. Veel dingen kunnen worden gekocht, maar liefde niet. Economische hulp zonder garanties en militaire voorwaarden is zuivere filantropie. Wees gerespecteerd, maar niet geliefd! Weinig aandacht wordt eraan geschonken, dat modern Algerië, Oran, Casablanca, Dakar, Lagos, Damascus, Singapore, Batavia en zelfs Cairo scheppingen zijn van blanken en dat deze resultaten grote investeringen hebben vereist en voorts moed, volharding en opoffering van vele individuen.

Verdiend het Westen deze houding?

De gekleurde rassen zouden zich zonder de hulp van de blanken niet hebben kunnen ontwikkelen en zouden hun huidige levensstandaard dan ook niet hebben bereikt. Natuurlijk zijn niet alle sociale problemen opgelost. Het vorengaande wordt ook niet gesteld om alle koloniale systemen goed te praten.

In tegenstelling met de voortschrijdende ontwikkeling in de laatste 50 jaren hebben bijna alle landen die kortelings vrij werden een terugslag te zien gegeven. De goedwillende middenklasse wordt meestal spoedig doorbroken door een groep fanatici. Deze laatsten stellen altijd meer prijs op wapens dan op economische hulp. Als de militaire hulp doorgaat zoals de laatste jaren

is geschied, dan beschikken zelfs de mensenetende Papoea's binnen een paar jaar over tanks.

De sociale structuur van de meeste gekleurde volkeren is gebaseerd op het stambegrip. Democratie spreekt hen derhalve niet aan, een collectief systeem als het communisme spreekt hen meer aan. Het laatste profiteert meer van wanorde dan het Westen. De geschiedenis toont aan, dat het altijd gemakkelijker en goedkoper is een revolutie te ontketenen, dan de vrede te herstellen. Communisme betekent voor de gekleurde rassen de verlangde hogere levensstandaard door snelle industrialisatie, nationale onafhankelijkheid enz., zonder ogenschijnlijk afhankelijk te zijn van een vreemde mogendheid. Speciaal de jongere generatie is zeer vatbaar voor de theorieën van Marx en Lenin. De idee de rijkdommen van de blanken te verdelen is een gemakkelijke oplossing. Om al deze redenen valt het niet mee de communistische invloed te bestrijden. Vele staten in Azië en Afrika maken misbruik van de situatie door hulp af te dwingen vër buiten de proportie van hun belang. Het is moeilijk een land te vinden dat flirtte met de Russische beer en dat op de lange duur erin slaagde aan zijn omhelzing te ontsnappen. De toekomst zal niet worden bepaald door de technische ontwikkeling maar door het groeiende geboortecijfer. Ofschoon de voedselproductie in menig Oosters land wordt opgevoerd, wordt deze toch te niet gedaan door de groei van de bevolking. De race tussen produktie en honger schijnt te worden gewonnen door de honger, een waarschijnlijkheid die de vooruitzichten voor het Westen niet gunstig eruit doet zien.

Op het moment bedraagt de wereldbevolking rond 2900 miljoen mensen. In minder dan 20 jaar zullen er 3500 miljoen mensen zijn, waarvan 75% gekleurd. Het geboortecijfer van de blanke landen bedraagt 16 à 25‰, tegenover dat van de Afrikaanse en Arabische landen 30 à 51‰.

Op dit ogenblik is de verdeling van de bevolking van de wereld:

Niet-communistische blanken	489 miljoen
Blanke communisten	310 miljoen
Gekleurde communisten	663 miljoen
Neutrale gekleurde volkeren	1429 miljoen

Genieten de 489 miljoen niet-communistische blanken 60% van het wereldinkomen en de 310 miljoen communistische blanken 20%, de rest van 2092 miljoen gekleurde mensen moet het met de overige 20% doen. Het communisme kan de rijke blanken uitspelen tegen de arme zwarten. Staan wij misschien op de drempel van een rassenoorlog? Niet omdat wij hen haten, maar omdat zij ons haten, zoals het van nature veel voorkomt tussen arme en rijke mensen.

Wip-politiek van Afrikaanse en Aziatische staten

Voor de Russen maken alle door ons als plaatselijke oorlogen gekenmerkte acties deel uit van een „wereldwijd” gecombineerd optreden. In de komende jaren zal het Westen nog vele malen worden geconfronteerd met situaties zoals Suez, Libanon of Kongo. Het is naïef te denken dat dergelijke acties op de duur door de V.N. in de hand kunnen worden gehouden door het zenden van een paar korpsen „blauwe helmen” of „vredeskorpsen”. Om een algemene oorlog te voorkomen is het voor alles nodig in staat te zijn de kettingreactie, die atoominzet teweeg kan brengen een halt te kunnen toeroepen. De diplomatiek stijve Westerse strategie

van alles of niets is hiertoe niet in staat. De vijand wordt ertoe gebracht te proberen hoe ver hij kan gaan zonder gevaar te lopen met A-middelen te worden aangepakt. Binnen de grenzen van vreedzaam samenleven, kan hij op zich kleine vorderingen maken, gevolgd door perioden waarin het Westen wordt gesust. De bedoeling is de vijand constant in spanning te houden en hem economisch te verzwakken door hem te dwingen tot kostbare militaire tegenacties. Er zijn ongeveer 70 onderontwikkelde landen, waarvan sommige op strategisch hoogst kwetsbare plaatsen liggen. Ten koste van alles moet worden voorkomen dat zij op de wip gaan zitten tussen het Westen en Rusland. Vele vragen komen echter op. Wat zal er gebeuren als bv. tien van deze landen definitief de zijde van Rusland kiezen? Kunnen wij toestaan dat de Roden geleidelijk hele contingenten onder hun „hoede” nemen? Wat moeten wij doen als de havens van Bizerta, Mers el Kebir of Dakar worden gebruikt door Russische onderzeeërs? Of als de Tsjechen of de Polen (waarom zouden het Russen zijn?) lucht-, marine- of raketbases openen in Afrika? Nu de landen vrij zijn kunnen de communisten openlijk ageren. Wat is ertegen dat de communisten net als de Amerikanen bases huren in Saoedi-Arabië of Lybië?

Zwaard, schild en atoomafschrikking

Het probleem is niet zozeer hoe een oorlog technisch moet worden gevoerd, maar de moeilijkheid is een strategische conceptie te vinden die ons veroorlooft soepel te reageren zonder te wijken. Rusland is even bang voor vernietiging als het Westen, het verschil is echter dat Rusland door de grootte van zijn conventionele strijdmiddelen veel meer mogelijkheden voor diplomatieke stappen heeft dan het Westen. Wil dit

veranderen dan moet er eerst een absolute solidariteit tussen de Westelijke landen komen. Bovendien moet de strategie berusten op drie elementen: zwaard, schild en atoomafschrikking.

1. *Expeditionaire strijdkrachten* (zwaard) met de taak de Westelijke belangen te verdedigen in Azië, Afrika en Zuid-Amerika in geval van:

a. communistische opstanden;
b. conflicten met kleine of onderontwikkelde staten die beschikken over deels modern uitgeruste strijdkrachten.

Hiertoe is niet alleen slagkracht nodig, maar ook een politiemacht, bestaande uit eenvoudig uitgeruste infanteriebataljons, die gebieden bezet kunnen houden.

2. *Schildstrijdkrachten*, sterk genoeg om vitale gebieden te verdedigen zonder dat zij behoeven te dreigen met A-inzet. De hoofdpdracht is strategische dekking te verlenen aan de expeditionaire macht. Dit betekent:

a. in Europa: indien hier niet voldoende dekking aanwezig is kan het Oosten gemakkelijk van de ene capitulatie naar de andere opmarcheren;
b. in Azië: ter voorkoming van conflicten van het soort Korea. Speciaal in Indonesië is de dreiging van communistische overheersing zeer groot.

3. *De atoomafschrikking* moet op de achtergrond de schild- en zwaardstrijdkrachten beschermen tegen vijandelijke A-inzet.

Wij moeten haast maken, want in de komende 5 jaar zal de wereldsituatie niet in ons voordeel veranderen. Ongetwijfeld zal de hier ontwikkelde theorie de idealist niet goed liggen, maar voor hem is de wens te veel de vader van de gedachte.

„In Search of a Global Strategy”, door Colonel F. O. Mische, in „The Fifteen Nations”, juni/juli 1962, v.E.

Wrijvingen in de verhouding China - Sovjet-Rusland

Het Chinese communisme draagt een uitgesproken eigen karakter, dat zijn oorsprong vindt in het verleden van China. In de Chinese politiek wordt een streven belichaamd om van China weer een groot Rijk te maken en de superioriteit van de Chinezen te demonstreren. De vernederingen die China van de Westerse mogendheden te slikken kreeg hebben deze geldingsdrang nog versterkt.

De periode tijdens en na WO II gaven een afnemen van de Westerse macht te zien, terwijl de invloed van de Sovjet-Unie toenam. China acht zich historisch geroepen om de grootste macht in O.-Azië te worden. Tibet werd reeds onderworpen, Formosa wordt bedreigd, en Hong-Kong en Macao zijn nog niet in de Chinese machtsfeer gebracht. Mongolië kon nog niet worden opgeslokt mede omdat de Sovjet-Unie wel graag een bufferstaat ten zuiden van het Baikal-meer heeft. De belangstelling van China voor Korea is bekend en vrijwel dagelijks lezen wij over spanningen in de grensgebieden tussen India en China. De belangstelling voor Vietnam moet worden gezien in het kader van het belang van Z.O.-Azië in het algemeen. Verder liggen dan nog de grote eilandengroepen van de Stille Zuidzee en Indische Oceaan, die nog plaats zouden kunnen bieden voor Chinese vestigingen.

Hierbij komt nog, dat de Chinezen van mening zijn, dat zij — als Aziaten — meer geschikt zijn om het

communisme te verbreiden onder de gekleurde volken, dan de blanke Russen. Ook zijn er aanwijzingen, dat de Chinezen hun communisme zuiverder achten dan dat van de Russen. De Chinese revolutionaire tactiek zou meer zijn afgestemd op onderontwikkelde gebieden en derhalve de voorkeur verdienen boven de Sovjet-russische methodiek.

Hierin ligt uiteraard reeds de nodige stof voor ideologische conflicten met de Sovjet-Unie. Bovendien spelen ook economische factoren een rol. China verlangt van de Sovjet-Unie, dat deze van haar overvloed aan China geeft om te bereiken dat beide landen tegelijk de overgang van socialisme naar communisme kunnen bewerkstelligen. Uiteindelijk zou China dan in O.-Azië, Afrika en Zuid-Amerika de — communistische — boventoon moeten voeren. Deze tendens wordt in het communistische blok wel degelijk onderkend. Mao Tse Toeng heeft erkend, dat de communistische wereld een leider behoeft en dat de Sovjet-Unie deze functie bekleedt. Dit zou kunnen inhouden, dat China deze leiderstaak op zich wil en kan nemen, indien de Sovjet-Unie in gebreke blijft. China heeft getracht om de Sovjet-Unie tot het aanvaarden van haar visie te dwingen. Het trachtte dit te doen door crises te verwekken, die de Sovjet-Unie uit eigenbelang zouden dwingen China bij te staan. China trachtte dit o.m. te doen door Albanië te steunen. Toen de Sovjet-Unie daarop haar steun aan

Albanië onthield, kwam deze niet aan China ten goede, maar werd integendeel China gedwongen Albanië te steunen. Dit was mede oorzaak van een herziening van de economische plannen en leidde ertoe, dat de landbouw voorrang kreeg boven industrialisatie. China werd gedwongen steun bij de Sovjet-Unie te zoeken en haalde dus bakzeil v.w.b. zijn eigen aspiraties.

China heeft moeten buigen voor Russische druk en — en passant — de Sovjet-Unie een blik gegund in zijn plannen. In de naaste toekomst valt dan ook te verwachten dat de Chinese druk minder zal zijn dan anders het geval zou zijn geweest. De Chinezen zullen waarschijnlijk niet lang in deze toestand willen berusten.. Uit de recente ontwikkelingen zouden de volgende con-

clusies kunnen worden getrokken. Een succesvolle opstand of een herwinnen van de macht door de Chinese nationalistten is onwaarschijnlijk. Onder de huidige omstandigheden zal China niet breken met de Sovjet-Unie, daar het zich dit economisch niet kan veroorloven. Op grond van traditionele expansiezucht en gedreven door de noodzaak zich meer voedselbronnen te verschaffen zal China doorgaan met te trachten zijn macht in de wereldpolitiek tot gelding te brengen. Daar China niet tevreden is met zijn plaats in het Rode blok valt een verandering in zijn buitenlandse politiek te verwachten zodra China over kernwapens zal beschikken.

„Patchwork on the Sino-Soviet Alliance”, door O. E. Clubb, in „Military Review”, aug. 1962 J.J.M.A.

Reorganisatie van de Franse defensie

In vroeger jaren werden alle zaken, die met oorlog en oorlogsvoorbereiding te maken hadden, behandeld door een Ministerie van Oorlog. Daarnaast bestond vrijwel overal een Ministerie van Marine, en later deed het Ministerie voor Luchtvaart zijn intrede.

Op dit ogenblik bestaat er een tendens, deze drie krijgsmachtdelen, hoewel zij autonoom blijven, tot gecombineerde machten te doen samensmelten. In Frankrijk huldigt men bv. de mening, dat land-, zee- en luchtmacht als zelfstandige grootheden blijven bestaan, maar dat uit deze drie krijgsmachtdelen gemengde strijdkrachten kunnen worden gevormd, *interarmées* genaamd. De Franse defensie is een pyramidale organisatie, die uit de volgende drie echelons bestaat.

1. De opperste leiding

Deze berust bij de president van de republiek. Hij is daartoe o.a. voorzitter van de *Conseil Supérieur de la Défense*; de hogere staven verschaffen hem gegevens en treden als uitvoerende organen op.

2. De algemene defensie

De defensiepolitiek is een regeringsaangelegenheid. Beslissingen over de algemene leiding in defensiezaken worden in het *Comité de Défense* genomen.

3. De krijgsmachtdelen

De ministeries van deze krijgsmachtdelen dragen zorg voor het uitvoeren van de defensiepolitiek, voor zover dit op hun gebied betrekking heeft.

In grote lijnen komt het erop neer, dat slechts het laagste echelon zuiver militair is gebleven.

Bovendien is de overgang van vrede-toestand naar de staat van oorlog in fasen geregeld. In vreedstijd functioneren alle inrichtingen normaal; de *mise-en-garde* houdt een overgang van vredes- naar oorlogstijd in. De algehele mobilisatie die op de *mise-en-garde* volgt maakt de oorlogsvoorbereiding volkomen.

De toporganisatie

De reorganisatie heeft in de hogere regionen allereerst geleid tot het opgaan van de drie klassieke ministeries in één enkel. Het contact tussen de minister en de drie krijgsmachtdelen geschiedt door tussenkomst van de drie chefs van staven van deze krijgsmachtdelen.

Rechtstreeks onder de minister bevindt zich de gedelegeerde voor materieelzaken; eerstgenoemde beschikt bovendien over een secretariaat-generaal voor zaken verwerving en financiële zaken.

Er bestaan thans de volgende staven:

- drie staven der onderscheiden krijgsmachtdelen;
- één staf voor de strijdkrachten, nu *interarmée* geheten;
- één staf voor nationale verdediging;
- één bijzondere staf, die in de strategische verdedigingszones o.a. met de bondgenoten van Frankrijk samenwerkt.

De strijdkrachten en hun organisatie

De Inspecteur Général de l'Administration en Mission Extra-ordinaire is de gedelegeerde van de ministeries voor defensieproblemen. Bovendien bestaat er in tijd van vrede in elk van de 10 *Régions Militaires* een gemengde staf van militairen en burgers. Het *Région Militaire* bestaat uit *Subdivisions*.

De *Régions Militaires* zijn op hun beurt opgenomen binnen zes verdedigingszones. Deze verdedigingszones zijn zodanig van omvang, dat ze ruimte bieden voor de inzet van gemengde strijdkrachten. De zonechef wordt automatisch rechtstreeks regeringsvertegenwoordiger, zodra de verbinding met de regering door oorlogshandelingen verbroken raakt.

De verdediging van het luchtruim geschiedt op vrijwel identieke wijze. De kustverdediging is georganiseerd in drie zones, nl. de *Kanaalzone*, de *Atlantische zone* en de *Middellandse-Zeezone*.

De hierboven geschetste ontwikkeling is niet alleen het gevolg van zuiver Franse problematiek. De genomen maatregelen zijn daarom zo belangrijk, omdat zij voortspruiten uit de noodzaak, het hoofd te bieden aan de moderne vorm van agressie.

Zonder twijfel zal de reorganisatie van strijdkrachten zich in de toekomst binnen het kader van het moederland voltrekken. De vraag blijft bestaan of dit niet een te beperkte basis is. Wellicht verdient het aanbeveling zich, in verband met het geringer worden van de afstand tot de potentiële agressor, meer actief te richten op de bescherming van het zwarte werelddeel, dat zo gevaarlijk dicht op Europa is aangerukt.

„Reorganisation der französischen Verteidigung”, door J. Pergent, in „Wehrkunde”, aug. 1962 J. F. S.

Plichten buiten de dienst

Iedere officier heeft de plicht voortdurend paraat te zijn in de strijd tegen het verschijnsel van een steeds weerkerende ontkenning van een nabij en gevreesd gevaar, waaronder heel de wereld heeft te lijden. Hiermee beweegt hij zich op de smalle grens tussen de politiek en de militaire plicht, maar juist in een militieleger is deze grens meer getrokken om de activiteiten van burgers en militairen te verenigen dan te scheiden. Een militieleger bestaat niet uit vaklieden maar uit burgers met al hun politieke en menselijke eigenschappen, die in vreedstijd hun land met burgerwerkzaamheden — en in de oorlog met de wapens — verdedigen.

De — overigens aanvechtbare — veronderstelling, dat bij een conflict tussen twee machtsblokken de gerechtigheid het vaandel van de sterkere volgt, kan bij velen een gevoel van nutteloosheid van een eventuele oorlog veroorzaken. Van deze, naar toegeven neigende opvatting, naar de weigering in vreedstijd het offer te brengen, dat de militaire voorbereiding vereist, is slechts een pas. Men heeft dat meer dan eens kunnen vaststellen bij de discussies over het defensiebeleid. *Wanneer slechts diegenen konden spreken, die morgen tot de wapens worden geroepen, dan zou zeker het verlangen naar moderne en doeltreffende bewapening en uitrusting niet zo snel worden overstemd door het gemurmel van hen, die slechts worden geroepen om de rekening te helpen betalen.* De discussies op elk niveau, van de verantwoordelijke parlementsleden tot de openbare mening, die zich vaak ontwikkelen naar aanleiding van niet-deskundige gesprekken, eindigen veelal in verwarde beweringen. Hier nu ligt een van de voornaamste plichten van een officier. Hij kan deze discussies steunen door objectieve vakkundige bijdragen. Ik geloof niet dat een

officier zich buiten de dienst op het standpunt moet stellen, dat hij principieel de opvattingen van de regering moet steunen. Hij zou zich maken tot een eenvoudige handelsreiziger van de overheid. Hij moet daarentegen voor alles zijn persoonlijke, op objectieve beschouwingen berustende mening weergeven. Van militaire zaken weet hij zeker veel meer dan vele anderen. Hij moet niet bang zijn erop te wijzen, dat ons land zijn vrijheid slechts in een directe actie kan verdedigen, wanneer het aan die verdediging niet slechts verklaringen en woorden, maar ook persoonlijke en gemeenschappelijke offers ten gronde legt. Hij zal zeggen, dat onze troepen even goed zijn als anderen en zich overtuigd voor het vaderland zullen inzetten, wanneer zij zich op technisch gebied niet verlaten voelen. En hij moet duidelijk maken, dat de vaktechnische discussies, die breuk hebben veroorzaakt tussen hoge officieren van ons leger, betrekking hebben op de uitvoering, maar niet zijn terug te voeren op verschillen in de grondopvatting.

Samenvattend kan worden gesteld, dat het een van de belangrijkste plichten van een officier is, buiten de dienst zijn verantwoordelijkheid als commandant niet te vergeten. Hij moet bedenken dat hij op zekere dag opdracht kan krijgen, mannen zoals hij, vaders van gezinnen zoals hij, jongens zoals hijzelf of zoals zijn zonen, te leiden, om zijn vaderland tegen eventualiteiten te beschermen. Eventualiteiten, die nooit aan ons zullen voorbijgaan en waaraan wij ons nimmer met gebogen hoofd mogen onderwerpen, als onbewapende speelbal van een vreemde wil.

Oberstbrigadier Brenno Galli, in het Algemeine Schweizerische Militär Zeitschrift, aug. 1962 J.C.Z.

Gedachten over het thema „Levensstijl van de officier”

Onze levensstijl moet het uiterlijk waarneembare zijn van een innerlijk waarachtig officiersbewustzijn. Zij moet voortkomen uit het bewustzijn elite te zijn, en de wil als elite te handelen. Met elite wordt niet bedoeld de klasse met privileges. Dat woord elite is in de loop der jaren van zijn betekenis beroofd. Elite te zijn is ook geen erfenis of een op de schoolbanken verkregen privilege. Elite te zijn is de plicht, de opdracht, medemens te leiden krachtens grotere sterkte van de geest en een daaraan gepaard gaand groter inzicht. Zelfs al moeten wij ons in het gewone dagelijkse leven nog dikwijls met materiële belangen bezighouden, toch is onze opleiding en het doel van ons beroep wezenlijk erop gericht op de eerste plaats de geestelijke zaken in het militaire en menselijke leven te ruggesteunen en in onze medemens en ondergeschikten het verstandelijke en de psychische interesse op te wekken. Een logische conclusie leidt tot de nadere erkenning dat de elite, de uitverkozen leidersgroep, slechts uit mensen kan bestaan, die gehouden zijn aan een geestelijke en culturele maatstaven en voldoen aan de hoogste eisen van een gaaf karakter, vooropgesteld, dat de hiërarchie orde van de waarde en niet de wet van de sterkte wordt gevolgd. Dit mag niet leiden tot aanmatiging. Wanneer echter de elite schuwt de leiding te nemen,

wordt hij, die zich opdringt, als leider erkend. De officier heeft niet slechts binnen zijn ambtsgebied aanspraak op — en de plicht tot leidinggeven, maar ook in het openbare leven. Het feit dat de officier van tegenwoordig veelal niet meer als elite wordt aangemerkt mag ons niet ontmoedigen, maar moet ons aansporen onze aanspraken hierop te tonen. De leiding wordt de elite niet in de schoot gelegd; er moet voor worden gevochten.

Om te leiden moet de elite zich erkenning verschaffen. Hiervoor is een klimaat van wederzijds vertrouwen nodig. De officier die aanspraak maakt op de leiding, moet niet met een superieur weten en kunnen pronken, maar moet voornamelijk als mens, met zijn gehele persoonlijkheid, het vertrouwen van zijn ondergeschikten en medemens verwerven. Hij moet niet bewonderd, maar gewaardeerd worden op grond van zijn kwaliteiten. Er moet goedheid van hem uitgaan, ware goedheid, die zich dikwijls uitdrukt in harde zeer onaangename eisen. „Adel, de adel van de geest, herkent men aan zelfdiscipline, aan de verplichtingen, niet aan de rechten. Noblesse oblige! Adel komt overeen met een gespannen leven, dat steeds bereid is zichzelf te overtreffen; voortschrijdend van hetgeen wat bereikt is, naar dat, wat

het zich als plicht en eis heeft gesteld" (Ortega y Gas-set).

Officier zijn betekent waakzaam zijn. Het vereist de immunisatie tegen het gevaar van de gewoonten en de afstomping van het dagelijkse leven, tegen het gevaar van een traag, stomp, risicoloos voortgaan in de gebaande weg van het beroep, van de doorsnee mening. De ernstigste zonde voor een officier is de middelmatigheid. De officier moet in staat zijn over alledaagsheden heen te kijken en moet een onbevredigd verlangen hebben om naar de diepere gronden van zijn beroep en het leven te vorsen. Juist in deze rusteloze tijd moet de officier een welafgewogen tijd inruimen om dieper na te denken over wezenlijke problemen. In de miskennis van het principe, dat voor wilskrachtig handelen de kern van de zaak in beschouwing moet worden genomen, ligt de mislukking en het middelmatig succes grond. Slechts door voldoende tijd uit te trekken voor beschouwing kunnen wij weer tot volle deelneming aan

het leven komen. Die deelneming betekent kijken, zien en begrijpen. De rustige overdenking leidt ons niet slechts naar het wezen van de dingen, maar wijst ons ook de volgorde in belangrijkheid van de afzonderlijke problemen. Op grond hiervan zijn wij in staat onze beperkte krachten juist te verdelen over de verschillende problemen.

Tenslotte behoort tot de werkelijk verstandige rust ook de onbezorgde ontspanning in de kameradenkring, in overeenstemming met de stand en het standsbewustzijn. Helaas blijft de officier altijd te zeer mens om grote belangrijke plannen volmaakt en voorgoed te kunnen verwerkelijken. Maar een voortdurend ontevreden zijn met het bereikte en een voortdurend zoeken naar het vereiste, dat moet de levensinstelling zijn van elk „waar” officier.

„Punkstationen zum Thema Akademischer Lebensstil”, door dr. R. Schumacker (bew. door Maj. H. Stocker), in *Allgemeine Schweizerische Militär Zeitschrift*, sept. 1962 J.C.Z.

Uitbreiding van de „atoomclub”

De toeneming van het aantal kernwapenbezitters zal niet nalaten de internationale verhoudingen te beïnvloeden. Deze toeneming zal niet kunnen worden tegengehouden.

In de V.S. heeft de National Planning Association vastgesteld, dat reeds 12 landen in staat moeten worden geacht in de zeer nabije toekomst kernwapens te ontwikkelen. Van deze landen (w.o. België, Canada, Rood-China, India, Zweden en Zwitserland) heeft Frankrijk zijn eerste pogingen reeds met succes bekroond.

Op iets langere termijn wordt verwacht dat Australië, Denemarken, Finland, Joegoslavië, Hongarije, Nederland, Oostenrijk en Polen in staat zullen zijn leden van de „atoomclub” te worden.

Naarmate meer landen en vooral landen met minder stabiele regimes, of gelegen nabij vijandige staten de beschikking over kernwapens krijgen, zal het gevaar voor nucleaire conflicten toenemen. Men denke slechts aan de gevolgen, indien Israël en zijn Arabische burens elkaar met kernwapens te lijf zouden gaan.

Niet alleen is het bezit van kernwapens een belangrijke politieke factor; voor vele landen zou dit bezit een verhoging van prestige betekenen. De kans op „nucleaire

chantage” neemt toe naarmate meer agressieve naties de beschikking over kernwapens krijgen.

Ook worden de zg. „neutralen” steeds strijdlustiger. Goa was hiervan een goed voorbeeld. Dit lijkt met een verlangen gepaard te gaan om — ook in dit opzicht — niet aan de grote staten (blanken) te zijn overgeleverd. Zeer waarschijnlijk ziet ook de Sovjet-Unie geen heil in het verstrekken van kernwapens aan andere landen, gezien haar protest tegen het eventueel met kernwapens uitrusten van het Zwitserse leger, ofschoon Zwitserland toch nauwelijks een bedreiging van de S.U. zou kunnen vormen. Verder schijnt de S.U. weinig ervoor te voelen om Rood-China — waarmee het reeds in „ideologische onmin” leeft — aan kernwapens te helpen. De Sovjets hebben doen weten dat zij voorstanders zijn van een algehele ontwapening. Men kan over deze propagandatruc zijn schouders ophalen, maar het feit blijft dat deze leuze in vele landen weerklinkt vind.

Het is van het grootste belang voor de V.S. een doelstelling en een leuze te vinden, die meer realistisch zijn, maar even grote aantrekkingskracht hebben.

„Aspects of nuclear diffusion”, door S. L. Harrison, in „Military Review”, september 1962 J.J.M.A.

J. Th. van Hees

NIJMEGEN
Daalseweg 52-54
Tel. 2 15 08

Loodgietersbedrijf, smederij,
gas, koud- en warmwater installaties
Haarden - kachels enz.

Fa. J. C. Derksen, Arnhem
meubeltransport en opslag

Postbox 181 - Tel.: (08300) 2 03 10-2 12 27